

Landinrichting

Openruimtenetwerk Woluwebekken

Openruimtenetwerk Woluwebekken

Woluweveld

Inrichtingsplan

november 2011

VLM

Colofon

Vlaamse Landmaatschappij

Gulden Vlieslaan 72
1060 Brussel
Tel. 02 543 72 00
Fax 02 543 73 99
www.vlm.be

Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen

Koning Albert II-laan 20 bus 20
1000 Brussel
Tel. 02 553 21 86
Fax 02 553 21 85
www.lne.be

Eindredactie:

Maarten Sper (VLM)

Coverfoto:

Foto: Els Remans

Datum rapport

november 2011

status / revisie

Inrichtingsplan

VLM

INHOUD

INHOUD.....	2
deel 1. INLEIDING	4
1.1. Leeswijzer	4
1.2. Kader landinrichting	5
1.3. Situering opdracht	5
1.3.1. Landinrichtingsproject Plateau van Moorsel	5
1.3.2. Inrichtingsproject Open ruimtenetwerk Woluwebekken.....	6
1.3.3. Inrichtingsplan Woluweveld	6
1.3.4. Inspraak en adviesprocedures.....	7
deel 2. PROJECTSITUERING	8
2.1. Ligging en afbakening van het projectgebied.....	8
2.2. Gebiedsbeschrijving	8
2.2.1. Reliëf.....	8
2.2.2. Bodem.....	8
2.2.3. Oppervlaktewater	9
2.2.4. Natuur en bos.....	10
2.2.5. Landbouw en jacht	11
2.2.6. Landschap en cultuurhistorie.....	12
2.2.7. Archeologie en bouwkundig erfgoed.....	15
2.2.8. Mobiliteit en Infrastructuur	15
2.2.9. Zachte Mobiliteit	16
2.2.10. Toerisme en recreatie	18
2.2.11. Kantoren, bedrijvzones en militair domein.....	21
2.2.12. Stilte.....	21
2.2.13. Leefbaarheid en sociale dynamiek, scholen.....	24
2.3. Juridische en beleidsmatige aspecten	25
2.3.1. Ruimtelijke ordening	25
2.3.2. Hydrologie	28
2.3.3. Natuur en milieu	31
2.3.4. Landschap.....	32
2.3.5. Stilte	33
2.3.6. Toerisme, recreatie	33
2.3.7. Mobiliteit.....	35
2.3.8. Buurt en Voetwegen.....	36
2.3.9. Archeologie	36
2.3.10. Beleidsnota's	37
deel 3. PROJECTBESCHRIJVING	38
3.1. Planprogramma Landinrichtingsproject Plateau van Moorsel	38
3.1.1. Inrichtingsproject "Open ruimte netwerk Woluwebekken"	38
3.1.2. Inrichtingsplan Woluweveld als uitvoering van Open ruimte netwerk Woluwebekken"	39
3.2. Projectdefinitie en doelstellingen	40
3.2.1. Inrichtingsplan Woluweveld als uitvoering van "Open ruimte netwerk Woluwebekken"	40
3.3. Inrichtingsmaatregelen	42
3.3.1. Inrichten poorten	43
3.3.2. Groene inrichting Woluwevallei	49
3.3.3. Inrichting open Woluweveld.....	58

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

3.3.4.	Landschappelijke inkleding bedrijventerrein Diegem Zuid	62
3.3.5.	Infrastructuur	70
3.4.	Overzichtstabel maatregelen en kostenraming	76
deel 4.	UITVOERINGSPROGRAMMA	81
deel 5.	FINANCIERINGSPLAN	85
deel 6.	BIJLAGEN	94
6.1.	Bijlage 1 : watertoets IP Woluweveld	94
6.1.1.	Situering project	94
6.1.2.	Selectie van de terreinacties die mogelijk een impact hebben op het watersysteem.....	94
6.1.3.	Toetsing van maatregelen op impact op het watersysteem	96
6.1.4.	Overzicht voorziene maatregelen	98
6.1.5.	Eindconclusie en ontwerp waterparagraaf	104
6.2.	Bijlage 2: Maatregelen Fase 2	105
deel 7.	KAARTEN	118

- Kaart 1: Project situering
- Kaart 2: Gebiedsbeschrijving
- Kaart 3: Mobiliteit en recreatie
- Kaart 4: Gewestplan
- Kaart 5: Visie VSGB
- Kaart 6: Jeugdruimtebeleidsplan
- Kaart 7: visie openruimtenetwerk Woluwebekken
- Kaart 8: visie Woluweveld
- Kaart 9: maatregelen landinrichting

DEEL 1. INLEIDING

1.1. Leeswijzer

Dit voorliggend inrichtingsplan is opgebouwd uit vijf delen.

Deel 1 omvat een algemene inleiding waarin de wetgeving, de kadering van het inrichtingsplan binnen het inrichtingsproject “Open ruimtenetwerk Woluwebekken” en het planprogramma Plateau van Moorsel en ook de inspraak- en adviesprocedure aan bod komen.

Vanaf **deel 2** gaat het concreet over het inrichtingsplan “Woluweveld” en wordt het projectgebied gesitueerd en beschreven. Ook de relevante juridische en beleidsmatige aspecten worden aangehaald.

In **deel 3** worden de voor dit plan relevante gebiedsopties van het planprogramma geselecteerd en concreter uitgediept tot een projectdefinitie en doelstellingen. Vervolgens worden de inrichtingsmaatregelen per deelzone en het benodigde beheer beschreven. Dit wordt vervolledigd met de kostenraming van de werken.

Deel 4 omvat het uitvoeringsprogramma. Dit omvat een overzicht van alle partnerschappen die binnen dit inrichtingsplan worden afgesproken. Ze hebben betrekking op de uitvoering van de maatregelen en het beheer achteraf.

De verdeling van de kosten van het volledige project wordt ten slotte overzichtelijk weergegeven per partner in **deel 5**, het financieringsplan.

Werken in twee fases

Dit plan heeft de bedoeling een antwoord te geven op de vragen van de partners en de inrichtingsvraagstukken van het gebied.

Omwille van een beperkt budget moet de uitvoering in kader van dit inrichtingsplan beperkt worden tot een beperkt aantal inrichtingsmaatregelen. In bijlage 2 wordt het totaalbeeld van gewenste inrichting en de nodige budgetten geschetst. Het is mogelijk dat deze maatregelen via andere financieringsbronnen en via budgetten van andere partners kunnen uitgevoerd worden.

De maatregelen die in dit plan uitvoerig worden besproken zijn dus enkel die van de eerste fase.

1.2. Kader landinrichting

Het decreet van 21 december 1988

De wettelijke basis voor landinrichting wordt gegeven door de artikelen 6bis en 11 tem 14 van het decreet van 21 december 1988 houdende de oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij zoals aangevuld met het decreet van 22 november 1995 en gewijzigd bij decreten van 8 december 2000, 19 juli 2002, 7 mei 2004, 19 mei 2006.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004

Het voorliggend inrichtingsplan werd opgemaakt in toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 28 mei 2004 betreffende de procedure tot opmaak van landinrichtingsplannen en houdende de opheffing van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 1996 houdende nadere regelen betreffende de landinrichting en houdende de wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 maart 1998 houdende de subsidiëring van de landinrichtingswerken, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 7 maart 2008. Dit besluit definieert de landinrichtingsplannen, regelt de procedures van adviesverlening en goedkeuring van de plannen.

Het subsidiebesluit

De partners die bijdragen tot de uitvoering van dit inrichtingsplan kunnen daarvoor een tussenkomst van het Vlaamse Gewest bekomen conform het besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 1998 houdende subsidiëring van de landinrichtingswerken, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 en van 10 oktober 2008. De subsidiëring van landinrichtingswerken uitgevoerd door gemeentes of provincies wordt nader bepaald bij Ministerieel besluit van 12 april 2006 houdende subsidiëring van landinrichtingswerken uitgevoerd door gemeentes of provincies.

1.3. Situering opdracht

1.3.1. Landinrichtingsproject Plateau van Moorsel

De Vlaamse Landmaatschappij kreeg op 14 juli 2005 van de minister bevoegd voor landinrichting de opdracht om een landinrichtingsproject voor het Plateau van Moorsel uit te werken. Het plateau van Moorsel is een landbouwplateau dat drager is van een belangrijk deel van de open ruimte tussen Leuven en Brussel. Het omvat de open ruimte in Kortenberg, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem en Huldenberg.

Het planprogramma Plateau van Moorsel werd goedgekeurd op 1 juli 2007.

Het planprogramma voor het Plateau van Moorsel omvat vier inrichtingsprojecten landinrichting met name "Openruimtenetwerk Woluwebekken", "Voervallei", "Gewestweg N253" en "Dijleland" Het planprogramma geeft de richtlijnen en doelstellingen voor concrete inrichtingsprojecten mee.

Binnen deze inrichtingsprojecten moeten inrichtingsplannen voor de realisatie van de doelstellingen zorgen.

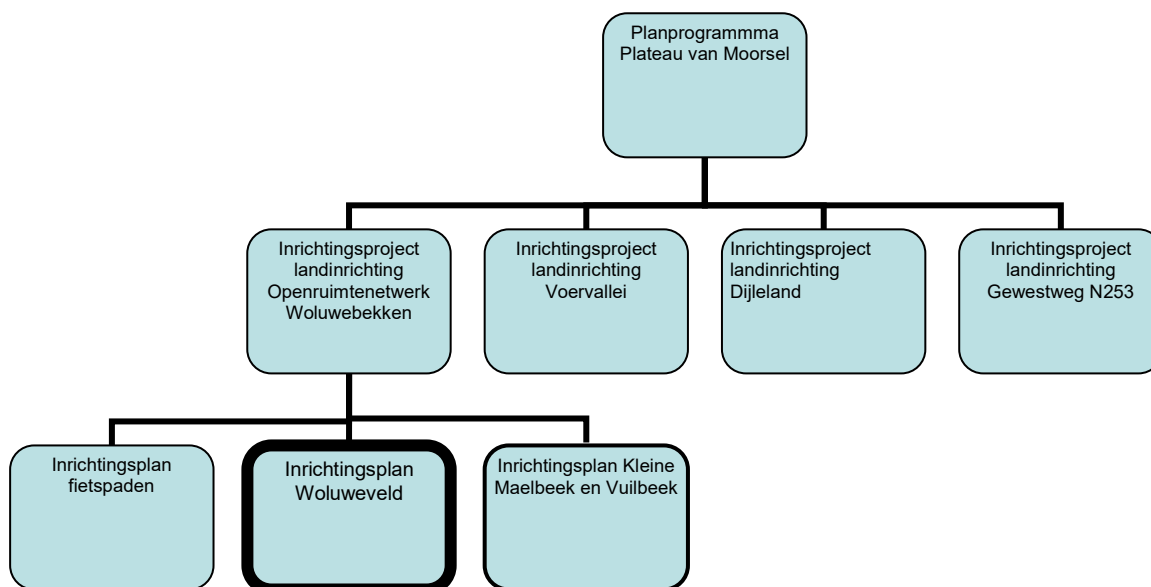
1.3.2. Inrichtingsproject Open ruimtenetwerk Woluwebekken

Het inrichtingsplan Woluweveld kadert in het landinrichtingsproject “Open ruimtenetwerk Woluwebekken”.

De globale doelstelling van dit project is een open ruimtenetwerk te realiseren in de rand rond Brussel ter hoogte van Zaventem, Kraainem en Wezembeek-Oppem, Machelen en deels Tervuren.

Een eerste inrichtingsplan “Fietslinken” focuste op het realiseren van een aantal missing links voor fietsers, gelegen in of aansluitend op open ruimtes.

Het tweede inrichtingsplan “Woluweveld” heeft als doel één van de belangrijkste Randstedelijke open ruimtes, namelijk het Woluweveld in te richten en te verbinden met omliggende open ruimtes vanuit een integrale benadering van de open ruimte.

Een derde inrichtingsplan “Kleine Maelbeek en Vuilbeek” moet bijdragen tot de uitbouw van een groenstructuur rond twee nevenlopen van de Woluwe en zo het groen karakter van de Randstedelijke zone rond de Woluwe versterken. Koppelen van landschap, ecologie, waterberging en recreatie rond deze beken staat centraal.

1.3.3. Inrichtingsplan Woluweveld

Landinrichting wil via het landinrichtingsproject “Open ruimtenetwerk Woluwebekken” op terrein uitvoering geven aan de visie voor de open ruimte vanuit het Afbakeningsproces Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel van het departement RWO (Ruimtelijke planning).

In het eindrapport van dit afbakeningsproces werd de inrichting van het randstedelijke

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

open ruimtegebied “Woluweveld” te Zaventem als strategische actie geselecteerd. Binnen het landinrichtingsproject Open Ruimtenetwerk Woluwebekken is het Woluweveld dus een prioritair gebied voor een inrichtingsplan.

1.3.4. Inspraak en adviesprocedures

Het inrichtingsplan wordt ingevolge de regelgeving opgemaakt door de Vlaamse Landmaatschappij, onder begeleiding van de planbegeleidingsgroep „Openruimtenetwerk Vlaams Stedelijk Gebied rond Brussel” die door de Vlaamse minister bevoegd voor landinrichting werd opgericht bij ministerieel besluit van 24 juni 2008.

Het voorliggend voorstel van inrichtingsplan wordt, conform de regelgeving onderworpen aan een adviesprocedure. Deze adviezen kunnen het inrichtingsplan aanvullen of bijsturen.

De **adviesprocedure** van dit inrichtingsplan vangt aan met de kennisgeving van het inrichtingsplan aan de Commissie voor Landinrichting. Het voorliggend ontwerp van “inrichtingsplan Woluweveld” is onderworpen aan het advies van de Deputatie van de provincie Vlaams-Brabant en de gemeenteraden van de gemeentes Zaventem, Kraainem en Machelen. Daarbij kan het College van Burgemeester en Schepenen beslissen het inrichtingsplan gedurende 30 dagen ter inzage te leggen in het gemeentehuis; opmerkingen en bezwaren worden dan gevoegd bij het advies van de gemeenteraad. Op basis van deze adviezen maakt de Vlaamse Landmaatschappij onder begeleiding van de planbegeleidingsgroep het eindvoorstel van inrichtingsplan op. Dit wordt geadviseerd door de Commissie voor Landinrichting, waarna het, bij positief advies, ter goedkeuring aan de minister bevoegd voor landinrichting wordt bezorgd.

Op lokaal niveau werd een workshop met de omwonenden georganiseerd om hun wensen te leren kennen en ook belangrijke detailinformatie te weten te kunnen komen.

Met een plaatselijke bedrijf (hoofdzetel Toyota Europe) werd ook reeds actief samengewerkt en werden ook een aantal sleutelfiguren geraadpleegd betreffende inrichting van het Woluweveld en de kansen die dit voor een bedrijf als Toyota kan bieden. Tenslotte werd een workshop georganiseerd met lokale natuuractoren om een beter beeld te krijgen op de verhouding park- natuur in de inrichtingsplannen.

DEEL 2. PROJECTSITUERING

2.1. Ligging en afbakening van het projectgebied

(kaart 1: projectsituering)

Het projectgebied, gelegen in de westrand van Brussel, bevat het Woluweveld, de aanliggende open ruimtes “Acacia” en het “Morenveld” (Diegem) en het aanliggende deel van de Woluwevallei. De totale oppervlakte is ongeveer 875 ha.

Het centraal gelegen Woluweveld is een vrij groot (ongeveer 130 ha) ingesloten landbouwgebied vlak tegen Brussel. De open ruimte van Acacia bedraagt 30 ha en het Morenveld heeft een oppervlakte van 22 ha. Het projectgebied is gelegen in delen van Sint-Stevens-Woluwe (gemeente Zaventem), Diegem (gemeente Machelen) en Kraainem.

De grenzen van het projectgebied worden meer precies gevormd door in het oosten de vallei van de Woluwe, in het zuiden het knooppunt E40-RO, Molenbos en wijk Acacia, in het westen de grens met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het grondgebied van de NAVO en in het noorden de spoorlijn en het knooppunt RO-A201.

Door de relatief grote oppervlakte open ruimte binnen de RO, de ligging vlak tegen de hoofdstad en zijn hoofdzakelijk agrarische bestemming is het een vrij uniek open ruimtegebied. Het is een zo goed als autovrij gebied temidden van oververzadigde wegen. Het sluit ook aan op de Woluwevallei hetgeen een structurerend element is voor de open ruimte voor heel de noordoostelijke rand rond Brussel.

2.2. Gebiedsbeschrijving

(kaart 2: gebiedsbeschrijving)

2.2.1. Reliëf

Het Woluweveld ligt op de rand van het plateau grenzend aan de Woluwevallei. Aan de oostzijde helt het plateau een 50 tal meter naar de Woluwe. Op de kop van het Woluweveld vertrekt er een laagte/droogdal in noordelijke richting.

Woluweveld vormt samen met Acacia en Morenveld grotendeels het westelijk deelstroomgebied van de Woluwe en bevat hoogtelijnen van 80 tot 40 meter boven zeeniveau. De vallei van de Woluwe zelf heeft hoogtelijnen tussen 40 en 20 meter boven zeeniveau.

2.2.2. Bodem

Het Woluweveld bestaat grotendeels uit droge leemgronden. De vallei van de Woluwe bestaat uit natte leem. Op de kop van het plateau komen er opduikingen voor van droog zand tot zandleem. Deze komen ook plaatselijk voor op de helling naar de Woluwevallei.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

De potentiële erosie varieert op de kop van het plateau van zeer laag tot matig. Op de flanken daarentegen gaat de potentiële erosie van hoog tot zeer hoog, waardoor het aangewezen is om het bodemgebruik hierop af te stemmen.

Zowel in het Woluweveld als in het gebied Acacia liggen akkers met een helling en zijn er erosieproblemen. Voor een groot deel zijn hier al maatregelen genomen onder de vorm van grasbufferstroken, een aantal knelpunten blijven bestaan. In het Morenveld zijn er minder problemen door een hoog aandeel grasland.

Ook het meer noordelijk gelegen Morenveld bevat zandige opduikingen, waarvan de verschillende oude zandgroeves getuige zijn. In Diegem werd vroeger Lediaanzandsteen gewonnen.

2.2.3. Oppervlaktewater

Oppervlaktewater: algemene karakteristieken

Het projectgebied behoort integraal tot het hydrografisch bekken van Dijle en Zenne en hieronder tot het deelbekken van de Woluwe. Het bekken van de Woluwe is 102 km² in totaal. 47,5 km² ligt op Vlaams grondgebied de rest op het Brussels Gewest.

Het Woluweveld watert af naar de Woluwe. De Woluwe is een waterloop van eerste categorie vanaf de kruising met de E40 en wordt vanaf daar beheerd door het Vlaams Gewest. Tussen de E40 en het Brussels gewest is de Woluwe tweede categorie en beheerd door de provincie.

Ten noorden van de spoorweg wordt ze overwelfd. De RO watert via een aantal zijgrachten af naar de Woluwe. Ter hoogte van de kruising Woluwelaan-RO is er een bufferbekken voor de RO aangelegd. In de vallei van de Woluwe ligt de moerriool met een doorsnede van 3,6 op 3,5 m, die zowel riool- als oppervlaktewater vervoert.

Belangrijker naar waterberging toe is de Woluwecollector die in de jaren dertig werd aangelegd. Vanaf Machelen loopt de Woluwe al in een gescheiden stelsel.

Oppervlaktewaterkwaliteit

De biologische waterkwaliteit op de onbevaarbare waterlopen is slechts op één punt bepaald. De Woluwe heeft, bij het binnenstromen in Zaventem op de grens met het Vlaamse Gewest, een goede biologische kwaliteit. De chemische waterkwaliteit varieert van matig tot zwaar verontreinigd (bron: deelbekkenbeheerplan van de Woluwe, september 2007).

De Woluwe daalt snel in kwaliteit na het binnenlopen in het Vlaams Gewest. De Woluwe is trouwens de meest verontreinigde waterloop van het Dijle-Zennebekken die huishoudelijke en industriële afvalwaters ontvangt van onder meer het zuidoosten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, delen van de Brusselse randgemeenten, Machelen en Vilvoorde (bron: Bekkenbeheerplan van het Dijle-Zenne-bekken, 2008-2013).

In het deelbekken van de Woluwe is er één MAP-meetpunt. het nitraatgehalte blijft onder de grens van 50 mg NO₃-I (bron: deelbekkenbeheerplan van de Woluwe, september 2007).

Grondwater

De valleigebieden van de Woluwe zijn aangeduid als zeer (grondwater)kwetsbaar. De watervoerende laag bestaat er uit zand, de deklaag wordt beschouwd als onbestaande

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

(zandig of minder dan 5 meter) en de onverzadigde zone is minder dan 10 meter dik. In de overige delen van het projectgebied is het grondwater kwetsbaar.

Wateroverlast

Karakteriserend voor het bekken van de Woluwe is de gevoeligheid voor zomerstormen. Dit komt door de combinatie van de hoge verzegelinggraad van dit bekken met een sterk verloop van het reliëf. Bij winterstormen worden geen problemen gesignaleerd.

In het Woluweveld zijn een aantal grachten aanwezig die plaatselijk het oppervlaktewater opvangen.

Uit terreinbezoeken en overleg zijn een aantal plaatsen gedetecteerd waar er wateroverlast voorkomt. Dit komt onder meer doordat bij zware regenval er veel oppervlaktewater in de riolen terechtkomt dat wat verder voor overlast zorgt. Bijvoorbeeld ter hoogte van Woluwedal, de huizen langs de Eversestraat en de sportinfrastructuur daar, maar ook in het landbouwgebied (Harenweg, Lange Wagenstraat).

De zone rond de Stockmansmolen is gekend omwille van soms zware overstromingen. Dit omwille van de collector Kleine Maelbeek die hier toekomt en bij zware neerslag het water niet meer op de overvolle Woluwecollector kwijt kan.

De Ontlastingsbeek is een aparte stroom in het Woluwebekken : Dit is een by-pass van de Woluwe die start aan de Henneaulaan en terug in de Woluwe stroomt ter hoogte van de Lambroekstraat. De zone rond de ontlastingsbeek was vroeger voorzien van een aantal schotten om wateroverlast tegen te gaan. Deze schotten zijn verwijderd. Samen met een diepe langsgracht langs de RO zijn hier mogelijkheden om waterberging en natuurontwikkeling te combineren. Momenteel is dit niet in het inrichtingsplan opgenomen.

Erosie en sedimenttransport

Erosie treffen we voornamelijk aan in de reliëfrijkere gebieden van het deelbekken van de Woluwe in Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren en het zuidelijke deel van Machelen.

In de aangelegde groene zones op bedrijventerreinen zijn reeds allerlei erosiebekkens aangelegd door de bedrijven.

In het Woluweveld zijn er aan het kerkhof en op de wegen die het veld doorkruisen bewijzen van problemen m.b.t. erosie en sedimenttransport.

Watergebruik

De landbouw onttrekt in de zomer water uit Woluwe.

2.2.4. Natuur en bos

De belangrijkste ecologische waarden van het Woluweveld situeren zich ter hoogte van de holle wegen, houtkanten, kleine overhoekjes, enkele hellinggraslanden en de open akkers. De groen- en braakzones op bedrijventerreinen en het buffergroen van infrastructuur ondersteunen deze ecologische waarden samen met de tuinen van de omliggende woonwijken.

Op grotere schaal wordt het Woluweveld vooral door het aanwezige groen langs infrastructuurbundels en langs de Woluwe met omliggende groengebieden verbonden.

Een aantal ecologisch interessante soorten komen voor in het Woluweveld: o.a. braamsluiper, kneu, ringmus, patrijs en sleedoornpage maar ook de huiszwaluw vindt slijk

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

op het Woluweveld om zijn nesten te bouwen in de dorpskern van Sint-Stevens-Woluwe. Het Woluweveld ligt als een stapsteen in een doortrekroute voor trekvogels rond de Woluwevallei die Zoniënwood verbindt met Floordambos. Vooral de onweersbekkens meer noordelijk gelegen te Machelen worden door trekvogels als rustplaats gebruikt. De Woluwevallei op zich vormt een verbinding doorheen Randstedelijk gebied tussen het Zonienwood en het Floordambos.

Groen en natuur hebben een multifunctionele rol in randstedelijk gebied. Dit kan voor begripsverwarring zorgen indien er over parken wordt gesproken. In dit inrichtingsplan is het de bedoeling om bij aanleg van openbaar groen en inrichten van parkachtige situaties enz telkens te kiezen voor een ecologische invulling. Dit versterkt zowel de ecologische waarde van het hele gebied, is goedkoop en onderhoudsarm en heeft een educatief karakter. Daarenboven worden meer informele speelplekken ook door de jeugd erg geapprecieerd.

2.2.5. Landbouw en jacht

In het Woluweveld zijn er in totaal 8 landbouwbedrijven actief, waarvan 1 landbouwer met de bedrijfsgebouwen in het gebied. De totale oppervlakte aangegeven landbouwgrond bedraagt 170,12 ha. Belangrijk is dat een groot deel van de huidige oppervlakte in de omgeving van Woluweveld in een niet agrarische gewestplanbestemming ligt. (Van de 170,12 ha ligt 2,88 ha in woongebied, 1,86 ha in gebied voor openbaar nut, 1,52 ha in recreatiegebied, 6,46 ha in buffergebied, 11,44 ha in agrarisch gebied, 64,77 ha in agrarisch gebied met ecologisch karakter, 17,85 ha in gebied voor kantoor en diensten luchthaven gerelateerd en 9,97 ha in militair gebied.). De druk op landbouw is hoog.

De meeste bedrijven met grond in het Woluweveld hebben een zeer grote bedrijfsoppervlakte of een groot areaal met een belangrijke andere hoofdactiviteit. Dus we kunnen hier spreken van zeer leefbare bedrijven, normaal ook met bedrijfsopvolging.

Er werd een enquête gehouden bij de landbouwers die aangifteplichtig zijn bij de mestbank, beperkt tot het eigenlijke Woluweveld.

Alle landbouwers zijn het er over eens dat de kwaliteit van de grond zeer goed is en geschikt voor alle teelten, dus optimaal voor akkerbouw en groenteteelt (witloof, aardappelen, granen, bieten,...)

Wel is er wildschade door konijnen of bosduiven die komen van de graspleinen of bomen in de omgeving .

Er zijn enkele percelen aanwezig die opgehoogd zijn en landbouwkundig ongeschikt zijn. Deze percelen liggen momenteel braak, ingezaaid met gras.

Er zijn geen problemen qua ontsluiting of te kleine percelen, één landbouwer wil de holle wegen breder.

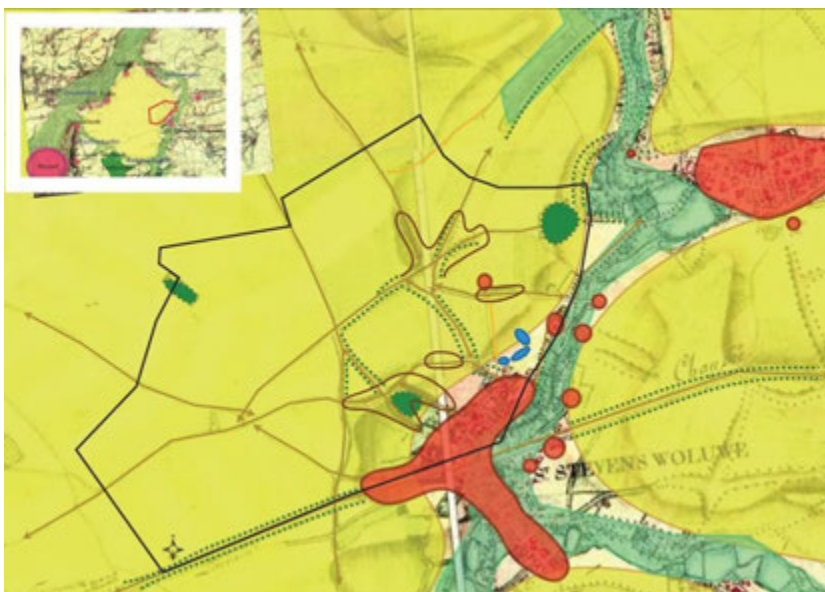
Er bestaat reeds een agro-aaneming (Boerenbond) die plaatselijke boeren inschakelt in beheer van luchthaven tijdens de wintermaanden. Er is interesse om dit uit te breiden naar landschapsbeheer.

Er is jacht in het gebied aanwezig.

2.2.6. Landschap en cultuurhistorie

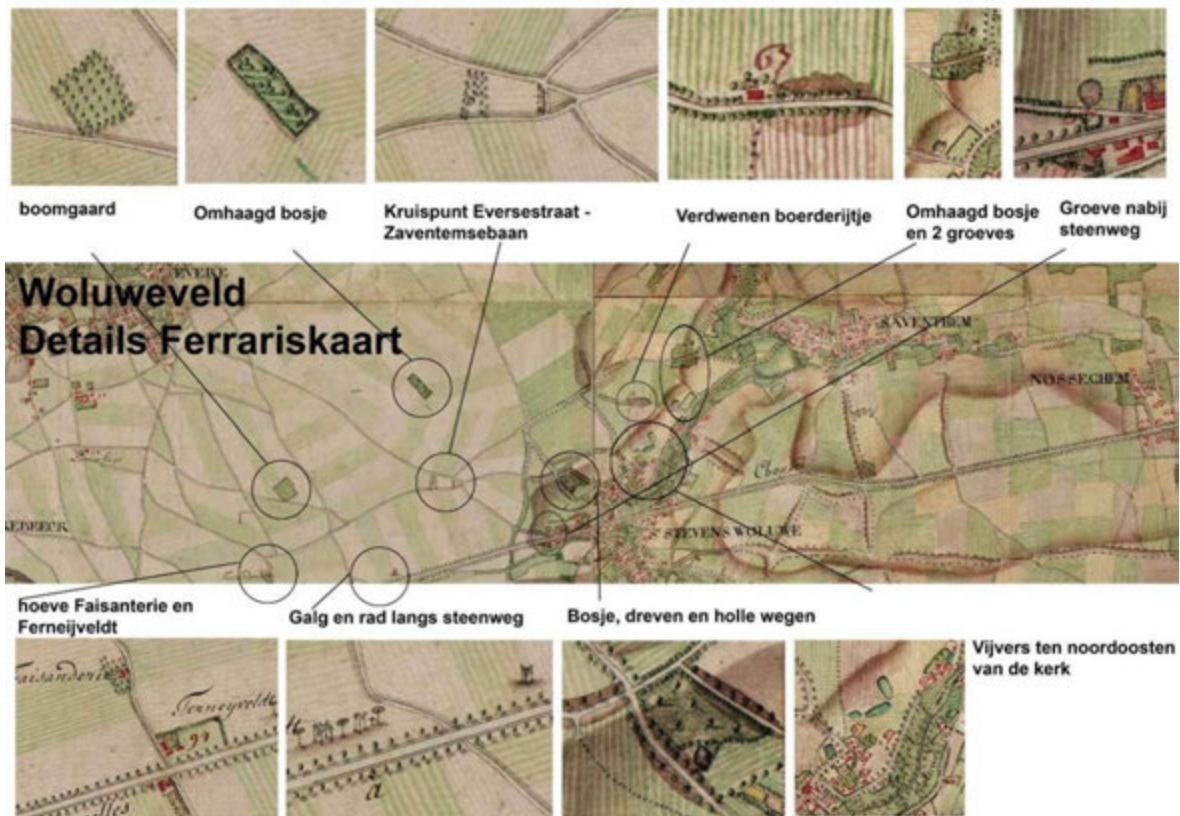
a) Woluweveld

Uit bijgevoegde kaart blijkt dat het Woluweveld ten tijde van Ferraris(1771-1778) deel uit maakte van een groot akkercomplex. Dit akkercomplex werd omgeven door in het oosten en het noorden de vallei van de Woluwe, in het westen de Zennevallei en in het zuiden door de valleitjes van de Schaarbeek en Rodebeek en het Linthoutbos.

Voor het Woluweveld zijn er een aantal opvallende elementen op de Ferrariskaart te zien. Het gebied heeft een heel open karakter en wordt doorsneden door een aantal landwegen, waarvan het patroon tot op heden nog herkenbaar is gebleven. Het gaat o.a. over de Eversestraat, Tiendeschuurveld, Harenweg, Lange Wagenstraat, Elie Aubinastraat, Zaventemsebaan, Nijveldstraat, Lambroekstraat, Karenberg en Ter wilgen. Enkele van deze wegen vormen plaatselijk een holle weg. Er waren ook twee voetwegen aanwezig op het Woluweveld. Er waren een drietal groeves aanwezig (kalksteen?), een drietal bosjes omhaagd, evenals een boomgaard. Langs de steenweg bevond zich een reeks galgen en raden om potentiële misdadigers af te schrikken. Een aantal vijvers/poelen ten noordoosten van de kerk vallen op. De Woluwevallei was voornamelijk in gebruik als grasland (beemd en broek), met bomenrijen, leigrachten en ter hoogte van Zaventem en ten zuiden van Sint-Stevens-Woluwe grote vijvers. De vallei is nagenoeg onbebouwd, buiten een watermolen en een hoeve met slotgracht.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Op de Ferrariskaart zijn oude verbindingswegen terug te vinden van het Woluweveld met Diegem, Zaventem,.... Vaak zijn nog restanten van deze wegen aanwezig maar worden ze onderbroken door Grote infrastructuur (bv Weg naar Sint Stevens-Woluwe, verlengde van Ter Wilgen, de Woluweweg).

Nabij de kerk bevond zich vroeger ook een bos; het Woluwebos

Enkele historische karakteristieken van het Woluweveld:

- Tot voor de tweede wereldoorlog waren er nog schaapherders die heidevelden beheerden. Vermoedelijk was het Harenheideveld zo een gebied.
- Het Woluweveld heeft vroeger een belangrijke plaats ingenomen in de witloof en cichoreiteelt. Dit was zo tot de eerste wereldoorlog. De naam van het lokaal van de plaatselijke cultuurvereniging "De trekkers" is een verwijzing hiernaar.
- Op het Woluweveld (Harenheideveld) werd een vliegveld aangelegd door de Duitsers in WOII. Dit vormt de kern van de latere militaire activiteit. Op terrein zijn nog restanten van basissen van oude Duitse Zendmasten terug te vinden
- De Enenboom stond al sinds de Middeleeuwen ter hoogte van de grens tussen Sint-Stevens-Woluwe en Evere. Dit was vermoedelijk oorspronkelijk een doornige boom (meidoorn ?) waar maar één tak van mocht doorgroeien. Later werd dit een linde. De boom is verdwenen bij de recente aanleg van de verkaveling Harenheide IV. Bij een eerder inrichtingsplan „Fietspaden" van de VLM werd de heraanleg hiervan al voorzien.
- De Oude watermolens langs de Woluwe zijn ook typisch erfgoed. Ze liggen nu verstopt in de dorpskern doordat de Woluwe verlegd is geweest en de oude bedding gedempt. Voorbeelden : Pinxterenmolen (nu winkel), De Snuifmolen, De Molen van Erps (nu Woluwelaan), de Stockmansmolen (nog in goede staat).

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Waar nu park en woningen “Kasteelgaarde” te vinden zijn, was vroeger Kasteel de Borcht, een watermotte in moerassige zone.
- Oude Keulse Weg: deze oude Romeinse baan is ook terug te vinden onder de E40. In het Woluweveld lag deze op de Kleine Everse Weg en in het verlengde daarvan het Tiendeschuurveld.
- De oude Woluwearm tegen het Brussels gewest (aan de Europese School) is vroeger een waterkerskwekerij geweest.

b) Woluwevallei

De Woluwevallei vormt een belangrijke bovenlokale landschappelijke structuur die de verschillende openruimte gebieden, zoals het Woluweveld aan elkaar rijgt. Het Woluweveld ligt op de westflank van de Woluwevallei.

De **Woluwe** wordt geflankeerd door een aantal groene restzones die door een kwaliteitsvolle inrichting en ontsluiting een robuuste groen-blauwe verbinding kunnen vormen tussen de parken en groenstructuren van het Brussels Gewest en de grotere natuurstructuren in het noorden zoals o.a. het Floordambos. Ten noorden van **Rijmelgem** is één van de twee laatste openruimte verbindingen aanwezig waarbij zowel de westflank (Woluweveld- als de oostflank van de Woluwe (Lozenberg) momenteel nog open ruimte zijn.

Tegen het Brussels Gewest aan is nog zo een open ruimteverbinding waar de Hennekenberg met Acacia verbonden zijn via de Woluwe.

Er zijn ook nog twee plaatsen waar nog twee oude meanders van de Woluwe bewaard zijn : ter hoogte van het bufferbekken aan de verkeerswisselaar Henneaulaan en op de langs de Woluwelaan ter hoogte van het Brussels Gewest.

c) Acacia

Het **gebied Acacia** is één van de laatste openruimte gebieden op de westflank van de Woluwe waar de volledige gradiënt van Woluwevallei tot akkerplateau nog aanwezig is. Dit vormt een geheel met de Woluwe en een oude zandgroeve.

Hier ligt een oude meander van de Woluwe, met veel rietvegetatie en nog restanten van moerasvegetatie. Dit gebied grenst aan de Europese school en de Montessori school. Er zijn nog interessante Kleine landschapselementen aanwezig op de taluds en een prachtig steil reliëf.

Ook is er nog een voetweg die het gebied ontsluit en als fietspad voor de schoolkinderen van de Montessori school wordt gebruikt. Deze sluit aan op wegels en wijken langs de snelweg en is verbonden met Woluweveld.

Het hof Ten Kleinenberg is beschermd als dorpsgezicht en de percelen beneden hebben een groene bestemming (buffergebied) maar het volledige gebied zou mogelijk bufferzone worden.

d) Morenveld

Het Morenveld is door zijn sterk reliëf, ondanks de relatief kleine oppervlakte, een landschappelijk aantrekkelijk gebied in Diegem. Het ligt tegen de grens met Brussel aan. Het reliëf is onder andere mee gevormd door verschillende zand- en steengroeven die hier geweest zijn. Aan de grens met Brussel is de toegang onherkenbaar, ingenomen door particulieren en erg rommelig.

2.2.7. Archeologie en bouwkundig erfgoed

Voor het projectgebied zijn slechts een vrij beperkt aantal gegevens bekend over archeologisch vindplaatsen. Hiervoor zijn verschillende factoren verantwoordelijk. Enerzijds is er bijna geen recente informatie voorhanden door het beperkte veldverkenning en ander onderzoek in het gebied. Andere factor is het feit dat er binnen de projectperimeter al heel wat gebouwd werd wat de vernieling van het eventueel aanwezige bodemarchief in de hand heeft gewerkt zonder dat dit van nabij werd opgevolgd of gedocumenteerd. Over het bouwkundig erfgoed zijn meer gegevens bekend.

De oudste resten van menselijke aanwezigheid binnen de projectperimeter dateren uit de **Romeinse Tijd (57 v.Chr. – 476 n.Chr.)**. Ze zijn gelegen in het zuiden van het projectgebied. Eén vindplaats leverde naast nederzettingssporen ook munten op (loc. 3201). Ten zuiden van deze vindplaats, net aan de rand van het projectgebied, aan de samenloop van de Woluwe en de Kleine Maalbeek zouden bij opgravingen in 1784 resten gevonden zijn van een Romeinse toren, brug, munten, beelden, wapens e.a. oudheden (loc. 4756). Daarnaast zou oogstfeest georiënteerde Oude Keulse Baan (loc. 4153) ook haar wortels vinden in het Romeinse wegenpatroon.

Het merendeel van de historische plaatsen binnen het projectgebied gaat niet verder terug dan de **Late Middeleeuwen (1250-1500 n.Chr.)**. Het gaat vnl. om watermolens die langsheen de Woluwe gelegen waren: de Borgmolens (loc. 3859), Verkrankenmolen (loc. 3855), de Watermolen (loc. 3921), de Prinsenmolen/Molen van Erps (loc. 3946) en de 's Hertogen Molen/Molen van Kortenberg (loc. 3945). Deze laatste drie zijn reeds verdwenen. In de buurt van de watermolens vinden we ook hoeves terug uit diezelfde Late Middeleeuwen. Het Hof te Rijmelgem, een nederzetting die teruggaat tot de Frankische Periode (ca. 500-1000 n.Chr.; loc. 3947), het Forbertshof (loc. 3949), het Hof te Kleinenberg (loc. 3919). Ook de Sint. Stevenskerk te Sint-Stevens-Woluwe gaat terug tot de Late Middeleeuwen (loc. 3918). De gemeente herbergt tenslotte ook een 17de eeuw kasteel „de Borch“ (loc. 3840), een waterkasteel dat mogelijk de opvolger is van een oudere motte. Van recentere datum (**Nieuwste Tijd: vanaf de 19de eeuw**) is de Craenhemmolen, een graanmolen gelegen langs de Kleine Maalbeek, langs de zuidelijke grens van het projectgebied.

Bij de ontwikkeling van het kerkhof zal de nabijheid van de Romeinse vindplaats in rekening moeten worden gebracht en zal de inrichting van de/het betreffend(e) perce(e)len aandacht moeten besteed worden aan een voorafgaand archeologisch onderzoek teneinde mogelijke grondsporen voortijdig op te sporen en te registreren en zodoende te voorkomen dat ze ongedocumenteerd verloren zouden gaan.

Van in de Middeleeuwen werden te Diegem steengroeven en kalkovens uitgebaat. Alle gebouwen werden uit de Diegemse steen, de plaatselijke Lediaanse zandsteen, opgetrokken. Sinds de exploitatie is stopgezet, is het gebied overgelaten aan de natuur en stilaan ontwikkelen zich hier belangrijke natuurwaarden.

2.2.8. Mobiliteit en Infrastructuur

Het Woluweveld wordt omgeven door een aantal grotere infrastructuren zoals de steenweg

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Brussel-Leuven (N1), de E40, de RO, de Woluwelaan en de A201. Het Woluweveld wordt hoofdzakelijk ontsloten door middel van veldwegen en/of holle wegen die uiteindelijk aansluiten op deze grotere infrastructuur. Het Woluweveld is niet toegankelijk voor autoverkeer, wel voor landbouwverkeer en zachte recreatie.

Sluipverkeer (onder andere gebruik door terreinwagens) is wel een probleem op de oude Zaventemse baan en op de Harenweg.

De Jozef Van Damstraat in de kern van Sint-Stevens-Woluwe doet dienst als parallelweg voor de Woluwelaan en wordt gebruikt om zo via het centrum van Sint-Stevens-Woluwe het kruispunt Woluwelaan – Leuvensesteenweg te ontwijken.

De Eversestraat vormt geen probleem meer sinds deze werd geknipt .

2.2.9. Zachte Mobiliteit

1. Functioneel fietsroutenetwerk

Door de ligging van het Woluweveld tussen Brussel en de luchthaven vormt dit een belangrijke, (potentiële) doorgangszone voor zachte mobiliteit. Daarnaast passeert er één van de drie (potentiële) fietssnelwegen tussen Leuven en Brussel, namelijk het fietspad langs de HST Lijn.

Naar analogie van het GEN voor openbaar vervoer wordt er ook een FIETSGEN voorbereid door beide gewesten en de provincie. De bovenlokale fietsroute langs de HST lijn zou in de toekomst een rol als fietssnelweg in dit Fietsgen kunnen vervullen.

Samenwerking met Brussel staat hier centraal.

Fietsverkeer rond het Woluweveld en het Morenveld vormt om die redenen één van de actiegebieden voor verdere uitwerking van een FIETSGEN.

Een korte beschrijving van het fietsroutenetwerk :

Het provinciaal (functionele) fietsroutenetwerk dwarst het Woluweveld via de Zaventemsebaan . Ook langs de Woluwelaan, de Leuvensesteenweg, de H. Henneaulaan ligt het provinciaal fietsroutenetwerk.

Langs de Henneaulaan is er momenteel geen fietspad. Woluweveld vormt de verbinding tussen de bovenlokale HST-route en een route van het Brussels gewest. Deze Brusselse fietsroute start aan het einde van de Kleine Everse weg en loopt tot de Grote Markt van Brussel.

De Zaventemse baan is momenteel voor een deel onderbroken door bos op militair domein en loopt dood op de Henneaulaan. Om die reden is het niet bruikbaar voor fietsers.

De Harenweg en Kleine Everse Weg worden aangelegd in kader van een eerder landinrichtingsproject namelijk Inrichtingsplan „Fietspaden”

Het verlengde van de Harenweg is de weg naar Sint-Stevens-Woluwe. Deze weg wordt ook nauwelijks gebruikt door fietsers momenteel vanwege de slechte verharding en ook de barrière van de A 201.

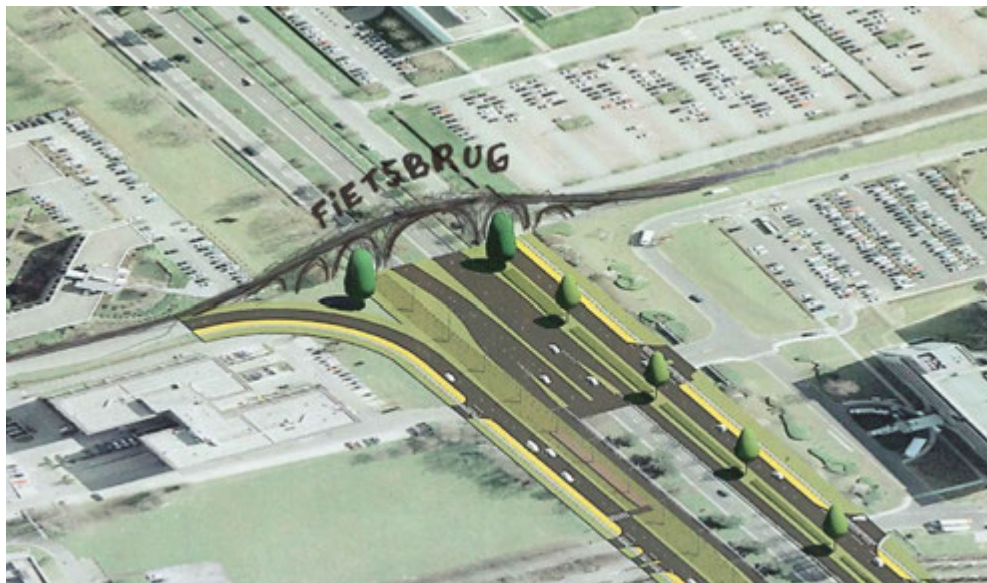
Enkele strategische actiepunten voor fiets- en voetgangersverkeer in het gebied zijn de volgende :

- *Oversteek Bourgetlaan en Weg naar Sint-Stevens-Woluwe*

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Deze oversteek vormt een actueel knelpunt, een mogelijke oplossing vormt een fietsbrug .

Door de aanleg van een trambedding op het Brussels Gewest kan een fietsbrug een belangrijk knooppunt voor zachte mobiliteit vormen.

- *Oversteek RO en Zaventemse baan*
De RO is een gekend knelpunt voor zachte mobiliteit. De aanleg van de Zaventemse baan als fietspad sluit hier op aan.
De mogelijke aanleg van een fietsbrug wordt ook vanuit het project gestimuleerd via overleg en aanleg aansluitende infrastructuur. Via deze brug wordt het mogelijk om zowel langs het HST naar Brussel te fietsen vanuit het station van Zaventem als naar de Grote Markt via de Kleine Everse Weg. Met het Ministerie van Defensie zijn afspraken gemaakt om via het OASIS-project de verdwenen Zaventemse weg terug in te schakelen voor dit fietsnetwerk.
- *Oversteek Woluwelaan en Hippokrateslaan (UCL) en openmaken holle weg*
Samen met het Brussels gewest dient bekeken te worden wat de mogelijkheden zijn om hier voor een veilige oversteek te zorgen voor de voetgangers, recreanten en fietsers die zich tussen de gewesten willen bewegen.
De holle weg die op de grens loopt heeft een groot potentieel om veel voetgangers en fietsers (erlang) te vervoeren.

Een algemeen aandachtspunt bij aanleg van nieuwe fietsinfrastructuur is het vermijden van sluipverkeer.

2. Buurt en voetwegen

Het netwerk van buurt- en voetwegen werd in 2009 geïnventariseerd door een samenwerking tussen VLM, vrijwilligers en provincie Vlaams – Brabant voor Zaventem Kraainem en Wezembeek-Oppem. De gemeente Machelen inventariseert haar buurt- en voetwegen in functie van onderhoud tijdens 2010.

In het Woluweveld zijn een aantal ingenomen buurt – en voetwegen die een rol kunnen

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

spelen in de uitbouw van een open ruimtenetwerk.

Voorbeelden :

- Het stukje Zaventemse baan op militair domein (Boske)
- De talrijke buurt – en voetwegen die nog langs de Woluwe liggen.
- De oude buurtweg die loopt van de Zaventemse baan naar de Hermeslaan en stopt voor het bedrijventerrein. In feite loopt deze door helemaal tot Diegem centrum
- De weg naar Sint-Stevens-Woluwe die de voortzetting is van de Harenweg tot de Haachtsesteenweg
- Een Trage Weg die de Elie Aubinaulaan verbindt met de wijk Harenheide
- Een Trage weg (geen buurt of voetweg) die de wijk Acacia ontsluit
- Een Holle weg die aansluit op de UCL en de Trage Wegen langs de Woluwe
- Een buurt of voetweg die de Frans Smolderstraat verbindt met de Woluweweg richting Zaventem centrum
- Een Trage weg langs de R0 die de Wijk Kleine Dael verbindt met de Stockmansmolen
- Trage wegen die zich gevormd hebben langs de E40 in de bufferzone en ondanks het lawaai druk gebruikt worden door bewoners van de wijken

2.2.10. Toerisme en recreatie

(kaart 3: recreatie Woluweveld)

Fietsen :

Fietsknooppuntennetwerk Dijleland

Het fietsknooppuntennetwerk Dijleland komt langs in de Woluwevallei en verbindt knooppunt 51 en 53. Ten noorden van het Woluweveld liggen twee verbindingroutes naar Brussel.

Lokale fietsroutes :

- De Vliegeniersroute is een lokale fietsroute die het Woluweveld en de Woluwe doorkruist.

Wandelen:

Doordat het Woluweveld niet ontsloten is voor autoverkeer en een relatief groot open ruimtegebied vormt, is het gebied een eerder rustige zone om te wandelen of te fietsen. Vanuit de omgevende wijken, bedrijventerreinen en militair domein worden de veldwegen spontaan en zelfs vrij intensief gebruikt om te wandelen, te joggen, te fietsen, ...

In het voorjaar van 2009 werd via een enquête door VLM een beperkt onderzoek gedaan naar het gebruik van het Woluweveld . Dit gaf aan dat het intensief wordt gebruikt door wandelaars en joggers. Er bleek behoefte aan ontmoetings- en rustplekken.

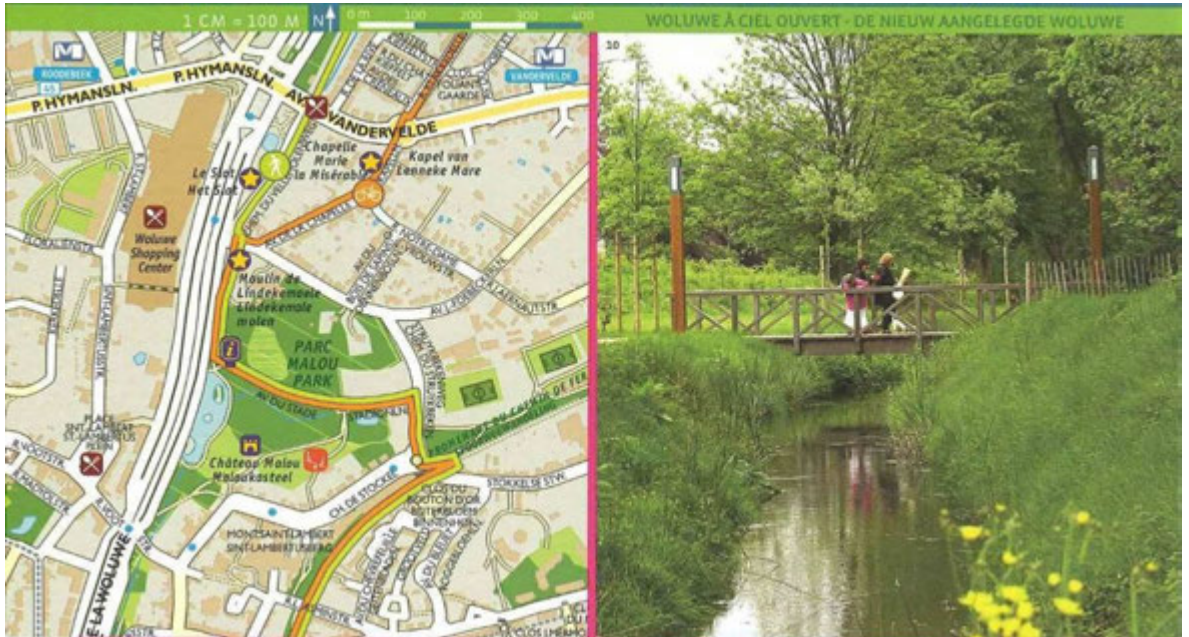
Wandelknooppuntennetwerk Dijleland:

dit wandelknooppuntennetwerk is momenteel in opmaak voor een aantal gemeentes van Regionaal Landschap Dijleland en stopt aan het park van Tervuren.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Groene wandeling Leefmilieu Brussel.

Het Brussels gewest heeft in haar randzone een groene wandeling uitgestippeld al dan niet gecombineerd met fietsen.

Door de Woluwevallei te verbinden en op Vlaams grondgebied te versterken als groen/blauwe structuur wordt de Woluwe over haar ganse lengte opgewaarderd.

Er zijn drie raakpunten met project Woluweveld

- verbinding Morenveld met Moeraske te Schaarbeek : dit Brussels natuurgebiedje aan het station van Schaarbeek ligt in vogelvlucht 2 km van het Woluweveld. Via het Morenveld en een continu fietstraject langs de HST route in de toekomst vormt het Moeraske g een logisch aangrijppunt voor een toekomstige ingericht Woluweveld

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- verbinding Woluwe met Woluwewandelpad dat start aan hof Ter Musschen

- verbinding Kleine Everse Weg met Groene Wandeling ter hoogte van oud kerkhof van Evere : via een wandelink van 500 meter zou het Woluweveld met de Groene Wandeling van Brussel worden verbonden, ter hoogte van het kerkhof van Evere

Aandachtspunten voor recreatie op het Woluweveld

In het Woluweveld wordt veel gejogd, voornamelijk door de militairen en door werknemers of buurtbewoners. De huidige toestand van de paden/wegen is niet altijd ideaal voor joggers. Joggers vormen een belangrijke doelgroep bij inrichting in functie van recreatieve doeleinden.

Het Woluweveld wordt vooral aan de oostzijde vaak gebruikt door buurtbewoners om met hun hond te gaan wandelen, wat voor overlast zorgt : bepaalde plekken zijn

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

hondentoiletten geworden. Loslopende honden vormen regelmatig een ergernis voor joggers en landbouwers. Ook dit vormt een aandachtspunt bij toekomstige inrichting.

Het Woluweveld bevat ook een lokaal andbouwwerktuigenmuseum: Nabij de kerk van Sint-Stevens-Woluwe ligt het landbouwwerktuigenmuseum in een authentieke hoeve. Dit museum vormt een belangrijke aanvulling op het Woluweveld, door haar sterke link met het agrarisch verleden van de gemeente. Het museum wordt door de gemeente beheerd.

2.2.11. Kantoren, bedrijvenzones en militair domein

Het Woluweveld is omgeven door bedrijvenzones met heel wat braakliggende terreinen en erosiebekkens. Uit meerdere enquêtes bij bedrijven afgenomen blijkt een duidelijke vraag naar goede fietsverbindingen.

Uit een studie van de GOM (Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij) Vlaams-Brabant blijkt de luchthavenregio de regio bij uitstek waar de werknemers kort bij hun werk wonen, maar er niet met de fiets kunnen geraken door gebrek aan veilige fietspaden.

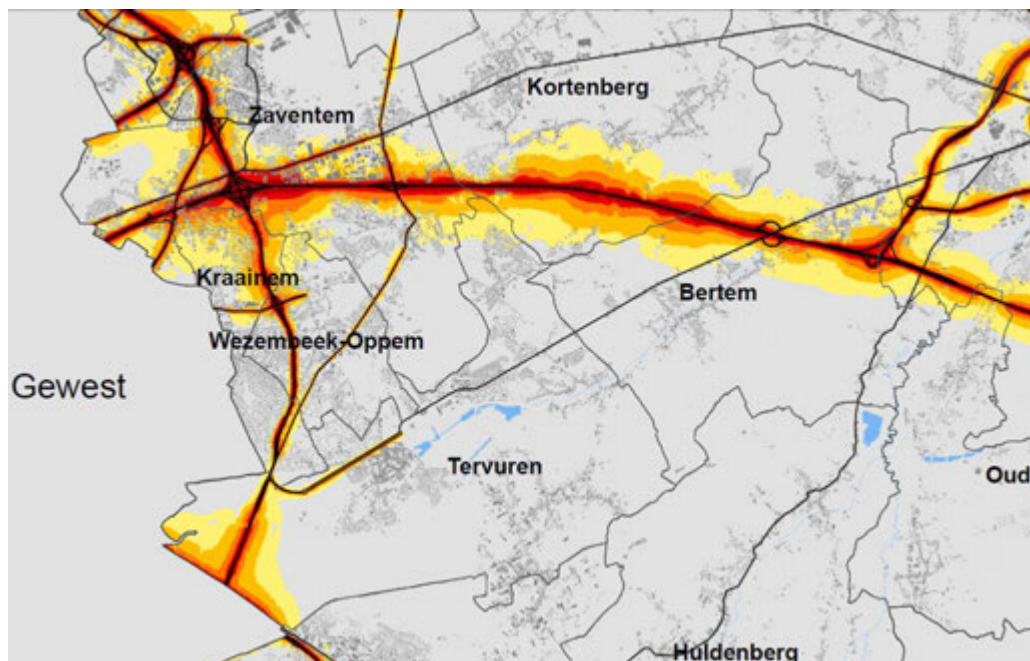
Het bedrijf Toyota investeert zelf in een groene fietslink over het Woluweveld tussen hun beide vestigingen via jaarlijkse opruim- en aanplantacties.

Het militair domein neemt ook een groot deel van de ruimte in beslag. Het ministerie van defensie is bezig met het OASIS – project waar op een stukje bos op militair domein een aantal wooneenheden worden gepland.

2.2.12. Stilte

Akoestische kwaliteit :De voornaamste geluidsbronnen

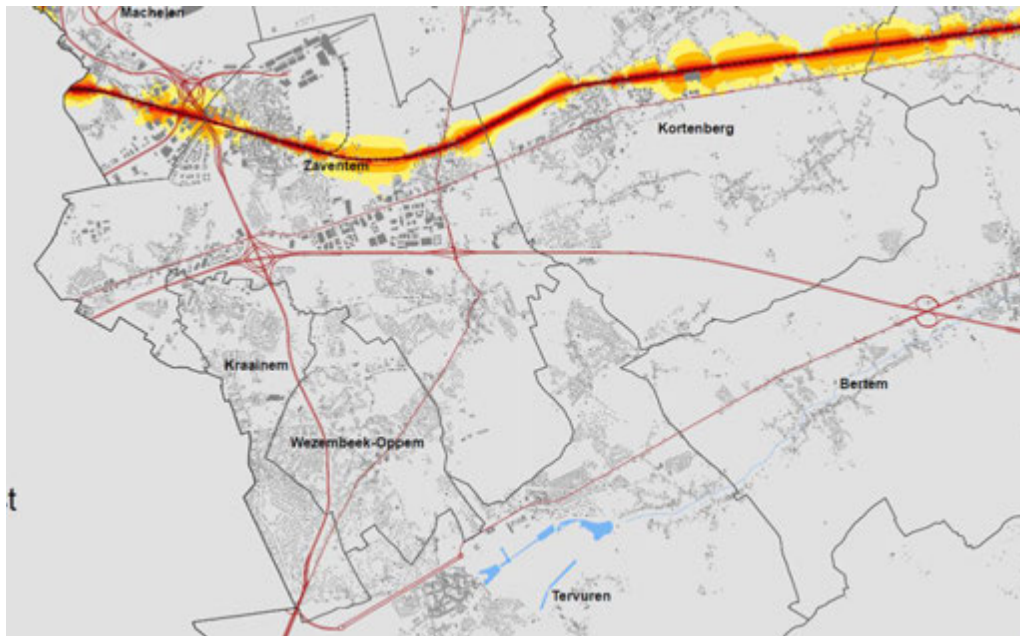
Wegen:

Geluidskaat wegverkeer – provincie Vlaams-Brabant - dag

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Spoorwegen:

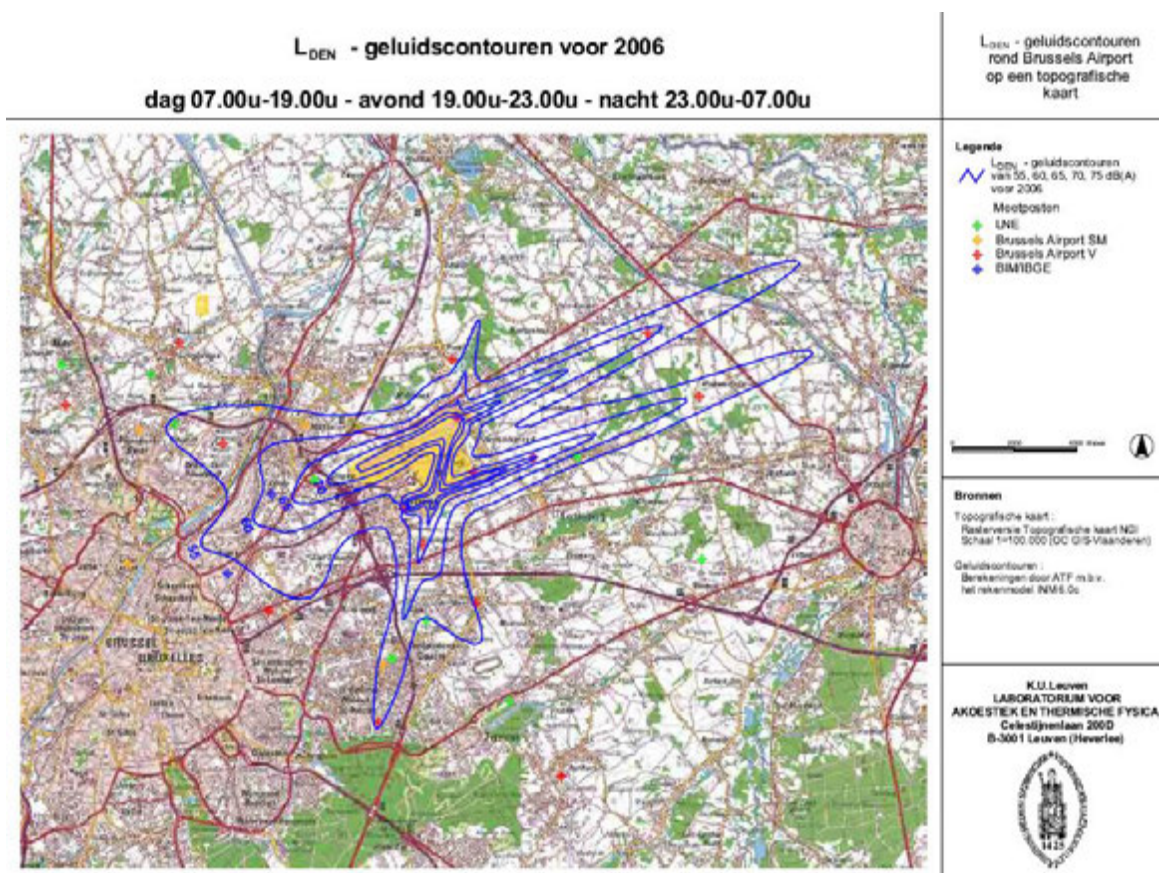

Geluidskartaal spoorverkeer – provincie Vlaams-Brabant – dag

Luchthaven:

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Geluidskaart luchthaven Zaventem

Stiltekwiteit

De akoestische kwaliteit of lage geluidsdruk van een gebied kan gezien worden als een aanleiding om een gebied als stiltegebied te beschouwen (zie ook beleid). De diepere betekenis van stiltegebieden ligt echter in het behouden en koesteren van een kwaliteitsvol geluidlandschap. Daarom hoeft stilte geen doel op zich te zijn, maar kan het ingepast worden in een ruime integrale benadering van bijvoorbeeld landschapsontwikkeling, natuurprojecten, duurzame mobiliteit, cultureel maatschappelijke projecten.

Een stilteplek is een afgebakende en vaak omsloten plaats, meestal gekoppeld aan een rustplaats waar je in het bijzonder van de stilte kunt genieten.

Specifiek voor het projectgebied is er eerder sprake van (rand)stedelijke stiltegebieden. Een andere benaming is pauzegebieden. Het zijn plaatsen in de lawaaiërige omgeving waar een combinatie van factoren zowel akoestische als meer psychologische elementen uit de landschapskwaliteit voor een stiltekwiteit zorgen, een pauze-effect veroorzaken. De stiltekwiteit is ook afhankelijk van degene die ze ervaart. (Rand)Stedelijke stilteplekken moeten ook vanuit de beleving van de plaatselijke bewoners bekeken worden, wiens referentiekader anders is dan mensen die in meer landelijke gebieden wonen.

Dit aspect vormt een belangrijke richtlijn bij inrichting van open ruimtes in Randstedelijk

gebied.

2.2.13. Leefbaarheid en sociale dynamiek, scholen

Langs de steenweg ligt aan de voet van het Woluweveld een lagere school.

Aan de overzijde van de E40, ter hoogte van Acacia ligt de Europese School Brussel II op grondgebied van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe, grenzend aan Zaventem. Deze school omvat zowel een crèche, lagere school als middelbare school en staat in verbinding met het Woluweveld via de Bareelstraat en de Lange Wagenstraat.

Vlakbij de Europese school bevindt zich ook de Internationale Montessori School gelegen in het Hof ten Kleinenberg (beschermd landschap). Ook deze school omvat een crèche, een lagere school en een middelbare school, maar is kleinschaliger.

Ten zuiden van Acacia langs de Woluwe ligt Woluwe Shopping Center dat een belangrijke rol speelt voor de omgeving.

De dorpsdynamiek van Sint-Stevens-Woluwe wordt gekenmerkt door een groot aantal migratiebewegingen. Dit maakt het soms moeilijk om nieuwe mensen te integreren in de bestaande sociale structuur. De buurtwerkgroep “Buitengewone buurt” probeert in Sint-Stevens-Woluwe de integratie te bevorderen door allerlei activiteiten om buurtmensen samen te brengen. Identiteit van het gebied hangt samen met de betrokkenheid van de bewoners. Deze identiteit versterken is ook een doelstelling van het inrichtingsplan.

In de dorpskern van Sint-Stevens-Woluwe is er een groot tekort aan speelmogelijkheden voor jongeren. De grote infrastructuurbundels vormen grote barrières door het gebrek aan veilige oversteekplaatsen. Aan beide zijden van de Woluwelaan zijn er chirolokalen. Ook in de wijk Bessenveld (Morenveld) bevindt zich op grondgebied Zaventem een lokaal voor de jeugdbeweging.

2.3. Juridische en beleidsmatige aspecten

2.3.1. Ruimtelijke ordening

Gewestplan (kaart 4: gewestplan)

De akkers van het Woluweveld hebben hoofdzakelijk de bestemming “agrarische gebieden met ecologisch belang” en in mindere mate “agrarisch gebied”. De bedrijventerreinen in het noorden liggen in de bestemming “gebied voor luchthavengerelateerde kantoren en diensten” met tussen beiden een strook “bufferzones”. Ook de ring ligt grotendeels in de bestemming “bufferzones”. De dorpskern van Sint-Stevens-Woluwe heeft voornamelijk de bestemming “woongebied” en in mindere mate ook “recreatiegebieden”, “gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut”. Langs de steenweg komen ook de bestemmingen “ambachtelijk bedrijven en kmo’s”, “industriegebieden” en “ontginningsgebieden” voor.

Enkele aandachtspunten zijn:

- Landbouwgrond die in bedrijvenzone ligt. Voorbeeld in de niet gerealiseerde bestemmingen op Bessenveld en Lozenberg. Mits realisatie wordt landbouw er in de toekomst een kleine geïsoleerde enclave.
- Recreatieterrein op waterziek gebied vlak bij het Boske.
- Recreatieterrein langs de Woluwe.
- Het Boske en aanliggend groen zijn gelegen op militair domein.

bestemming	hectare	%
Woongebied (100+101+102+104)	175,5584	20,14617239
Woonuitbreidings- en woonaansnijdingsgebied (105 + 183)	8,551	0,981268456
Gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut (200)	30,4437	3,493561279
Recreatiegebied + gebied voor dagrecreatie (400+401)	14,915	1,711568123
Parkgebied (500)	9,8993	1,135992378
Buffergebied (600)	200,9843	23,06391694
Groen- en Natuurgebied (700+701)	3,1589	0,362498997
Agrarisch gebied (900)	46,1275	5,293352907
Industriegebieden (1000)	13,7492	1,577786956
Gebied voor ambachtelijke bedrijven en kmo’s (1100)	41,9843	4,817900742
Ontginningsgebied + Uitbreiding ontginningsgebied (1200+1201)	3,913	0,449035606
Andere	322,1385	36,96694522

Structuurplannen (kaart 5: visie VSGB)

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd op 23 september 1997 door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

In de gemeentes gelegen rond het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vinden ontwikkelingen plaats die maken dat hier een stedelijk gebied tot stand is gekomen. Omwille van het stedelijk karakter van (delen van) deze gemeentes en vanuit de wenselijkheid om het stedelijk karakter ervan in het ruimtelijk beleid te continueren vormen delen van deze gemeentes, het Vlaams strategisch gebied rond Brussel (VSGB).

In delen van deze gemeentes waar de zogenaamde groene gordel aanwezig is, wordt het buitengebiedbeleid gevoerd. Dit beleid weerspiegelt gebiedsspecifieke ontwikkelingsperspectieven voor het strategisch gebied rond Brussel.

Het projectgebied is volledig gelegen in het Vlaams strategisch gebied rond Brussel. Het RSV stelt dat het Vlaams Gewest via gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP) zorgt voor de afbakening van de stedelijke gebieden (VSGB).

Afbakening Vlaams strategisch gebied rond Brussel

De visievorming en de voorbereiding van de afbakening voor het VSGB is een overlegproces met twee belangrijke componenten:

- de afbakening van het Vlaams strategisch gebied rond Brussel
- een programma van bestemmingswijzigingen.

Deze opdracht is gestart in 2004. Momenteel wordt de opmaak van een GRUP voorbereid.

In de gewenste ruimtelijke structuur voor deelgebied „het ruimere Zaventemse” is het Woluweveld als volgt aangeduid: “Randstedelijk open ruimte gebied met nadruk op integratie en verbreding van de landbouw”;

De aangrenzende gebieden Acacia en 3 Linden zijn “Randstedelijk open ruimte gebied met nadruk op recreatieve bos- en parkontwikkeling”.

Tussen deze open ruimte gebieden zijn ecologische, recreatieve, visuele en bosverbindingen voorzien. De vallei van de Woluwe is een structuurbepalende beekvallei.

De visievorming heeft geleid tot een voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor “Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimtegebieden”. De bespreking van dit voorontwerp komt in deel 3 aan bod wanneer deze een impact heeft op de gebieden die binnen dit inrichtingsplan behandeld worden. Aangezien het een voorontwerp betreft kunnen er nog wijzigingen optreden, die indien relevant mee in dit ontwerp inrichtingsplan verwerkt worden.

Ruimtelijk Structuurplan Vlaams-Brabant

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaams-Brabant werd op 7 oktober 2004 bij ministerieel besluit goedgekeurd en gepubliceerd in het Belgisch staatsblad op 16 november 2004. Het Provinciaal ruimtelijk structuurplan Vlaams Brabant is in werking getreden op 1 december 2004.

De provincie werd opgedeeld in 4 grote deelruimten. Het projectgebied is gelegen in „Het Verdicht Netwerk”, deels in het „subgebied Mechelen-Leuven-Brussel en deels in de „open schicht”.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Gemeentelijke Ruimtelijke Structuurplannen

1	01.01	Het Rof - Koolhof Tenenberg - Tienbunders	7	03.02	Het Wand
2	01.02	Lage-kastelleij en Broudele	8	04	Woluweveld, het Stuif, Voedgroebbe, Kalberg
3	01.03	Vielkapel en Hofveld	9	03.03	Steenbakkerijen- Melle
4	01.04	Walstraat	10	03.01	Broekwot en omgeving
5	01.05	Kalberg	11	05	Mussenhoek
6	03.01	Lindenbergh	12	05	Hof Kleinberg
			13	05	Daal -Zaventem

COMMUNALE RUIMTELIJKE
STRUCTUURPLAN ZAVENTEM
VOORONTWERP
groene agrarische
zones
KAART 30
30 Jun 2004 studiebureau OLS

Het structuurplan van de gemeente Zaventem bevindt zich in de fase van het voorontwerp en kan nog wijzigen. De voor het Woluweveld relevante aspecten worden hier toch al aangehaald. In het richtinggevend deel, wordt het Woluweveld beschreven bij het deelgebied Sint-Stevens-Woluwe:

Het behoud van deze open kamer is van zeer groot belang, niet zozeer omwille van de ongereptheid van de natuur, maar omwille van de zeldzaamheid van dergelijke open ruimten op het grondgebied, blijvend contact met de natuur en rust.

Om het huidige statuut als open ruimte te vrijwaren, en om weerstand te kunnen bieden tegen de druk kunnen een aantal maatregelen genomen worden die bestemmingswijziging in de toekomst bemoeilijken:

- De ruimte moet zodanig georganiseerd worden dat zij werkelijk een deel uitmaakt in positieve zin van het patroon van de inwoners en gebruikers van de omliggende bedrijventerreinen.
- Een vlotte bereikbaarheid van het aanleunend recreatiegebied door langzaam verkeer (wandelaars, joggers, fietsers, ...), zowel vanuit de kern van Sint-Stevens-Woluwe, vanaf de groene band, als vanuit de bedrijvenzones is aangewezen. (vb. Zaventemse baan, Tiendeschuurveld). De Zaventemse baan werd onderbroken ter hoogte van het landbouwperceel voor het militair domein. Deze weg kan opnieuw aangesloten worden naar het kruispunt Tiendeschuurveld-Everestraat;
- Aansluiting zoeken met groene band
- Uitsluiten van autoverkeer (beperkt tot landbouwers).
- Herwaarderen van de holle wegen
- Verhogen van sociale controle door aanmoedigen van het gebruik van de wegen.
- Het responsabiliseren van de landbouwers en ze betrekken bij het beheer van de open ruimte.
- Het actief aanwenden van de bufferzones, door aanleggen van "schermgroen" en benutten ervan als circulatieruimte voor wandelaars, joggers, ... Hierbij dient uiteraard rekening gehouden met de bewerking van de akkers.

De gemeente Zaventem wenst een groene band aan te leggen waarbij de kernen van de verschillende gemeenschappen onderling verbonden worden door een netwerk van wegen die voorbehouden zijn aan langzaam verkeer, fietsers, wandelaars. Het gaat zowel om een functioneel als een recreatief netwerk.

De band neemt als onderligger de natuurlijke structuur van het grondgebied, vooral de beekvalleien van Woluwe, Kleinbeek en Maalbeek. Zie bovenstaande schets. Op het tracé liggen een aantal stepstones die als ankerplaatsen moeten dienen voor het geheel:

GROENE BAND

figuur c- 28

De recreatiezone in de Woluwevallei in Sint-Stevens-Woluwe, het gemeentepark in Zaventem, de dorpskern van Nossegem, Voskapel, de dorpskern van Sterrebeek met de kasteelparken, de recreatie zone Het Zeen, het domein de Burbure, de parken in Kraainem. In Woluwe wordt er zijdelings een verbinding gezocht met het recreatiegebied "Woten", het Woluweveld en een bestaand tracé in de Woluwevallei richting Sint-Lambrechts-woluwe.

Een ernstig struikelblok blijft de overgang tussen Woluwe en Zaventem, het oversteken van het complex Woluwelaan-Ring rond Brussel. Het project om het

autowegencomplex te overbruggen met een lichte brug voor voetgangers en fietsers verdient verder onderzoek.

2.3.2. Hydrologie

Bekkenbeheerplannen en waterschap

Het Woluweveld ligt in het gebied van:

- Bekkenbeheerplan Zenne Dijle
- Deelbekkenbeheerplan Woluwe
- Waterschap Zenne-Noord

Oppervlaktewaterkwaliteitsdoelstellingen

De Woluwe is een onbevaarbare waterloop met categorie 1 en 2.

De Ontlastingsbeek is categorie 2.

Statuut en beheer van waterlopen

In het VLAREM werden de waterkwaliteitsdoelstellingen vastgelegd voor de waterlopen in Vlaanderen. In het stroomgebied van de Woluwe dienen alle waterlopen te voldoen aan de normen voor basiskwaliteit.

Belangrijkste lopende en geplande initiatieven van verschillende partners

VMM – provincie Vlaams-Brabant: Masterplan Woluwe

De basis hiervoor is de hydrologisch en hydraulische modellering uitgevoerd door Talboom in opdracht van VMM en Provincie Vlaams – Brabant.

Om de knelpunten betreffende waterbeheer op te lossen werd door de VMM een

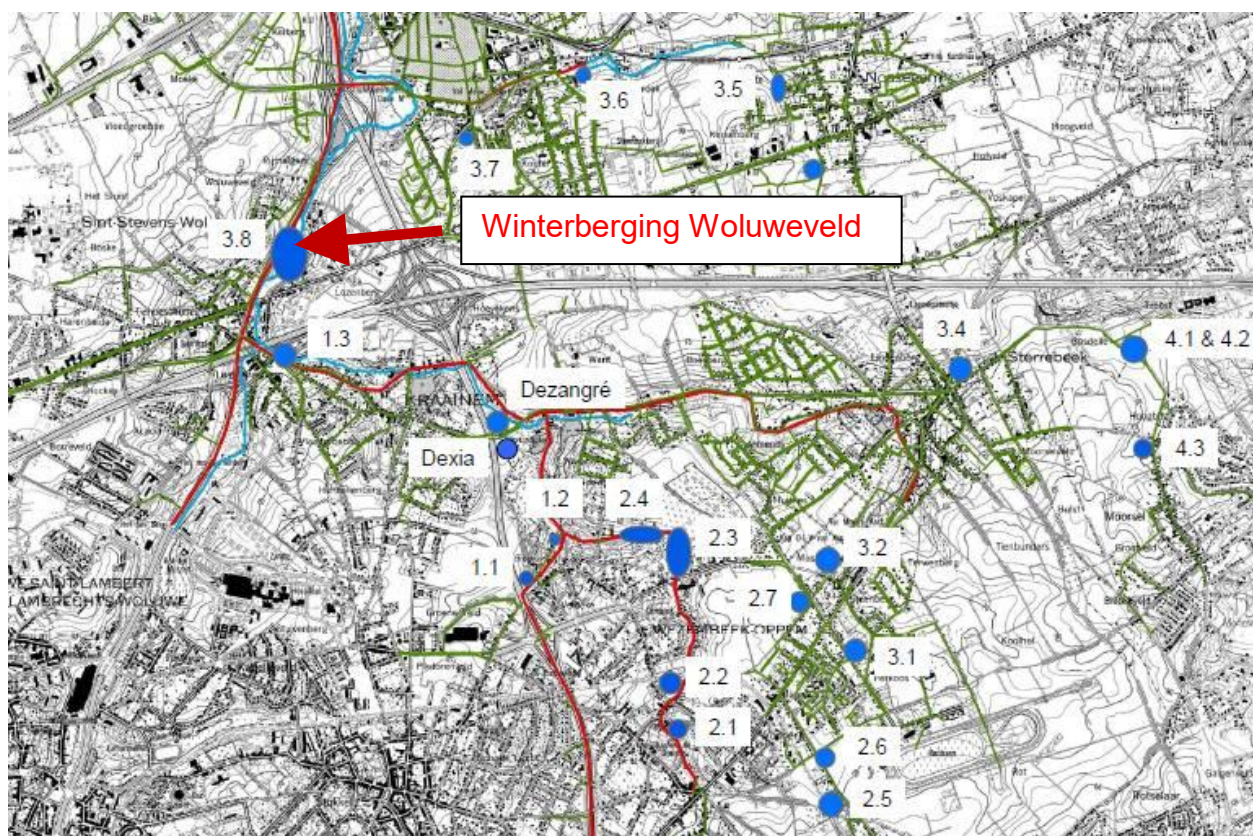
Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

computermodel opgemaakt van de Woluwe. Dit model bracht een aantal knelpunten naar boven op basis waarvan een Masterplan moet worden uitgewerkt.

Het Masterplan is momenteel nog in opmaak evenals een aantal detailstudies voor bufferbekkens.

Dit is gekoppeld aan het Europese Interreg IVB project **Flood Resilient Cities**. Dit project heeft als doel de stijgende vraag naar meer huizen en andere gebouwen in stedelijke gebieden af te stemmen op de toenemende behoefte aan meer en betere maatregelen voor overstromingsbeheer. Overheden en universiteiten in Noordwest – Europa werken samen aan innovatieve oplossingen om het overstromingsbeheer in de stad te verbeteren. De acht deelnemende steden zijn Bradford, Brussel, Dublin, Leuven, Mainz, Nijmegen, Orléans en Parijs.

Voor het projectgebied werden een aantal mogelijke bergingslocaties voorgesteld. Onder andere een winterbedding in de Woluwe, vlak langs het Woluweveld, kan bijdragen tot oplossing van het overstromingsprobleem.

Kaart: mogelijke bergingslocaties in het Woluwebekken (studie VMM- provincie)

Aquafin: Bovenlokale waterzuiveringprojecten

Aquafin voorziet een aantal projecten waarvan de timing en de opname in investeringsprogramma's nog onzeker is en mogelijk op langere termijn pas te realiseren is. Het gaat om

- aanleg van DWA op de Woluwecollector en Kleine Maelbeek collector vanaf de verkeersknoop in Machelen tot de kruising van de Dezingrélaan met de Kleine Maelbeek (projectnr 22150). Overstorten van de DWA naar de Woluwecollector

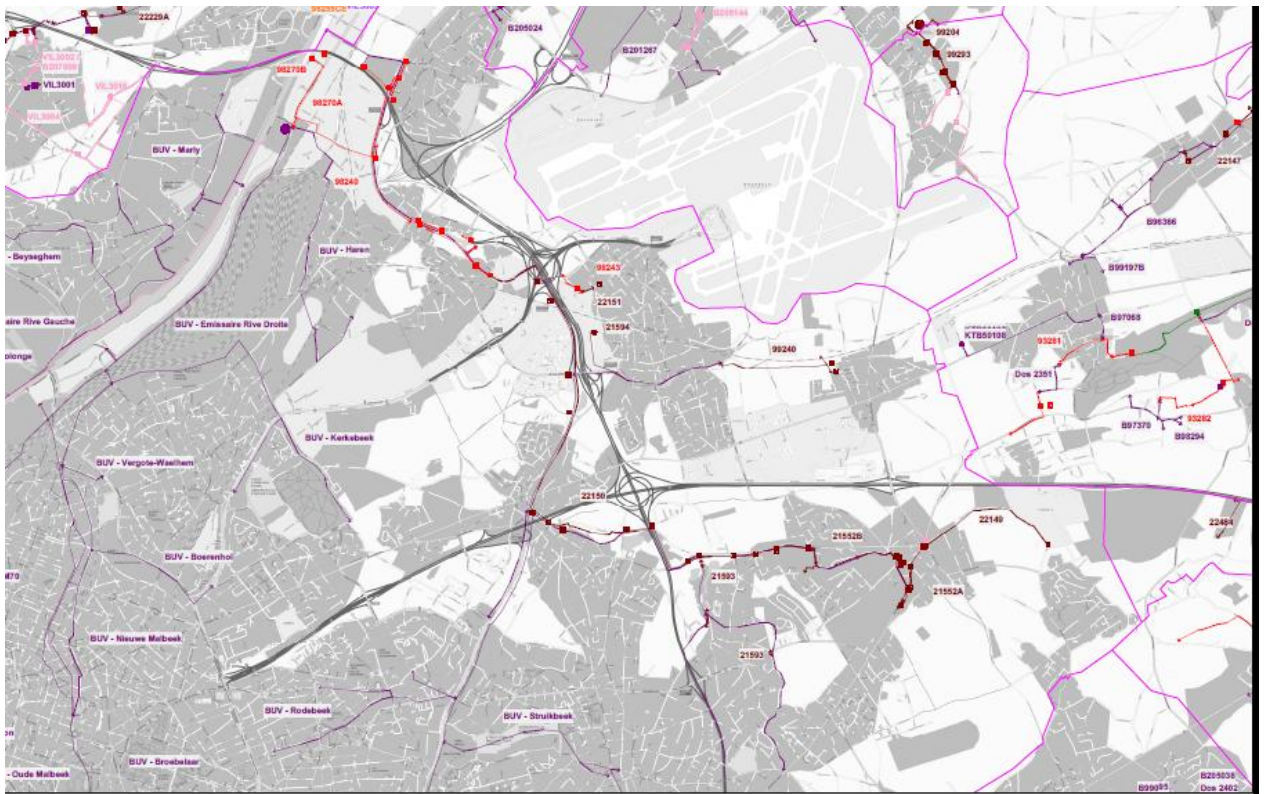

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

worden voorzien. Noot: De Woluwecollector komt met gemengd water toe in Brussel en zal altijd nog gemengd water blijven bevatten en niet enkel als RWA dienst doen.

- Aanleg van DWA vanaf kruising van de Dezangrélaan met de Kleine Maelbeek tot de kruising van de Kleine Maelbeek met de Mechelsesteenweg (project 21552). Dit is opgesplitst in A (Doortocht Mechelsesteenweg) en B (rest).

Deel A wordt op korte termijn (2011) uitgevoerd samen met de doortocht Mechelsesteenweg. Deel B zit voorlopig in een onzeker stadium omdat er eerst een ontkoppeling van RWA water in Tervuren (bovenstrooms) moet gebeuren alvorens er kostenefficiënt een DWA kan aangelegd worden langs de Kleine Maelbeek collector.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Agentschap Wegen en Verkeer : Bekkens in kader van infrastructuurprojecten

In het kader van het TV3V – project kruispunt E40 – Woluwelaan is er ondergrondse berging voorzien door aanleg van verbrede rioleringsbuizen.

Langere termijn :

[C2] – knoop Woluwepark Henneaulaan.

Figuur 19: Uitwerking knoop Henneaulaan

Figuur 20: situering wachtbekkens

In het kader van verbreding van de R0 is er extra berging voorzien rond de verkeersknopen. Bovenstaande schetsen geven een beeld hiervan maar concrete lokaties en bergingsvolumes zijn op dit moment niet bekend.

In het kader van herinrichting van de Leuvensesteenweg is er dicht bij de Woluwelaan een bekken voorzien.

In het kader van aanpassing wegenis Leuvensesteenweg is er extra berging voorzien in het Woluwedal.

Watertoets (zie bijlage 1)

Een inrichtingsplan in kader landinrichting is watertoetsplichtig. De watertoets bij voorliggend inrichtingsplan wordt opgemaakt in een apart document.

2.3.3. Natuur en milieu

Speciale beschermingszones

Speciale beschermingszones zijn niet aanwezig (SBZ).

Wel grenst het projectgebied aan een habitatrictlijngebied van het Brussels Gewest, gelegen rond de Woluwe. Een oude Woluwearm op Vlaams grondgebied (Acacia) sluit aan op deze habitatrictlijnzone.

Vanuit dit kader is het belangrijk randinvloeden te beperken en meer nog, waar mogelijk deze groene Structuur van Europees Belang rond de Woluwe ook op Vlaams grondgebied

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

een verlengstuk te geven.

Provinciaal natuurbeleid

De Verenigde Naties hebben 2010 uitgeroepen tot Internationaal jaar van de Biodiversiteit. Volgende twee projecten zijn daar een uitvloeisel van:

Het Interreg-project „SOorten en Landschappen als dragers voor BIOdiversiteit“, of kortweg SOLABIO, groepeert 27 partners uit 5 Vlaamse en 3 Nederlandse provincies met als doel de biodiversiteit in de grensregio Vlaanderen-Nederland te doen toenemen en de waardevolle landschappen te herstellen.

De provincie Vlaams-Brabant heeft rond biodiversiteit een campagne opgestart: “Je hebt meer burens dan je denkt”. Hiermee wil de provincie alle lokale overheden, verenigingen en burgers ertoe aanzetten om samen te werken aan een verbetering en versterking van de Vlaams-Brabantse biodiversiteit. “Ook in onze provincie hebben veel dieren en planten het moeilijk. Daarom willen we ze letterlijk koesteren.”

Iedere gemeente bestaat uit een specifieke combinatie van leefgebieden. Dit betekent dat iedere gemeente ook een specifieke soortenlijst heeft. Uit deze lijst komen de soorten die symbool staan voor hun leefgebieden: de koesterburen. Dit zijn de koesterburen van Zaventem: Braamsluiper, Eikelmuis, Geelgors, Graslathyrus, Huiszwaluw, Karwijselie. In het Woluweveld is o.a. Braamsluiper een broedvogel. De gemeente Machelen heeft volgende koestersoorten: veldleeuwerik, graslathyrus, ligusterstipspanner, gewone dwergvleermuis, huismus, geel walstro, beemdkroon, anemonenbekerzwam, ruige leeuwentand. Voor de gemeente Kraainem zijn volgende soorten geselecteerd als koestersoort: gekraagde roodstaart, ijsvogel, gewone dwergvleermuis, dicht havikskruid, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en huismus.

Gemeentelijk natuurbeleid

Door de gemeente Zaventem werd een Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP) opgemaakt en door de gemeenteraad goedgekeurd. Deze dateren al van de jaren '90. Een groot deel van de acties uit het GNOP komen ook voor in het ontwerp gemeentelijke structuurplan, vooral de creatie van de groene band speelt een belangrijke rol in deze gemeente waar versnippering een belangrijke impact heeft op de natuurkwaliteit en het draagvlak van natuurbehoud ook afhangt van waardering door omwonenden en recreanten.

2.3.4. Landschap

Beschermde monumenten en landschappen, dorpsgezichten

Het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten regelt de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Ten zuiden van het Woluweveld is het volgende dorpsgezicht beschermd:

Kleine Bergstraat: Hof ten Kleinenberg met zijn omgeving.

Het Hof te Kleinenberg is ook als monument beschermd.

Daarnaast zijn er nog twee orgels beschermde monumenten: Orgel OLV der Zeven

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Smartenkerk in Machelen en het Orgel Sint - Stefaanskerk te St Stevens Woluwe.

Er zijn geen beschermde landschappen aanwezig, noch ankerplaatsen (cf decreet betreffende de landschapszorg van 16 april 1996)

2.3.5. Stilte

Stiltegebieden zijn al sinds verschillende jaren opgenomen in het leefmilieubeleid van de Vlaamse Regering. Dit o.a. via de milieubeleidsplannen.

Doelstellingen toekomstig beleid:

- samen met gemeente- en provinciebesturen verder werken rond rust en stilte met als doel meer gebieden het kwaliteitslabel Stiltegebied te kunnen geven;
- over de beleidsgrenzen heen werken rond rust en stilte;
- de ontwikkeling van een beleid rond stiltegebieden in steden, agglomeraties en gemeentekernen.

2.3.6. Toerisme, recreatie

Het **Strategisch Beleidsplan** van de Provincie Vlaams-Brabant formuleert een aantal strategische doelstellingen voor de periode 2008-2013. De meest relevante worden hieronder opgesomd:

- de profilering van de regio d.m.v. de aanwezige parken, tuinen en bosgebieden rondom de hoofdstad. Dit behelst het inventariseren en het stimuleren van de recreatieve ontsluiting van parken, tuinen, bossen en natuurgebieden. Ook het bevorderen, het herstel en de instandhouding van landschappelijk erfgoed speelt hier een cruciale rol.
- De ontwikkeling van een knooppuntensysteem voor fietsers (hieraan zou een systeem worden gekoppeld van fietscafés en fietsvriendelijke logies), een wandelnetwerk en een digitaal ruiternetwerk.
- Verdere ondersteuning van een kwaliteitsvolle logiesinfrastructuur en het „uitwaaieren” van de zakentoeurisme-dynamiek naar de toeristisch-recreatieve troeven van de regio.
- Verbeteren van de interne en externe mobiliteit via extra aandacht voor openbaar vervoer en (functioneel) fietsverkeer.
- Structurele samenwerking met hoofdstad en met Provinciehoofdstad Leuven op gang brengen. Tevens ook de verbetering van de samenwerking met de lokale toeristische diensten, o.m. door de mogelijkheid van het afsluiten van een aangepast covenant voor de periode 2008-2013.

Jeugdruimtebeleidsplan gemeente Zaventem

(Kaart 6 jeugdruimtebeleidsplan)

De gemeente Zaventem heeft een jeugdruimtebeleidsplan voor de periode 2010-2020

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

laten opmaken waarvan het rapport dateert van februari 2010. Uit een eerste versie van het informatief gedeelte van het jeugdruimtebeleidsplan werden de knelpunten en kansen geselecteerd relevant voor Woluweveld.

Formele speelruimten

- Er zijn weinig formele speelruimten aanwezig in Sint-Stevens-Woluwe. De speelruimte aan de tennis Woten kan omschreven worden als „minimaal“. Dit is tevens te afgelegen om te kunnen spreken van een wezenlijk onderdeel van de bestaande speelinfrastructuur van de gemeente. De speelruimte in het park Liekendaal is uitgebreider en richt zich hoofdzakelijk op de buurt. De groene ruimte aan de Frans Smolderstraat biedt bijkomende informele voetbalmogelijkheden.
- De buitenruimte van de school aan de Leuvensesteenweg is recent heraangelegd en beschikt over een uitgebreide speelruimte. Deze is echter niet-toegankelijk.
- De bestaande speelruimten zijn klassiek ingericht. (type speeltoestelinrichting)
- Enkele wijken bezitten geen speelruimte: Rijmelgem, Acacia, Tiendeschuurveld
- Bijkomende sportgerichte ruimten zijn wenselijk.

Informele speelruimten

- Er zijn weinig tot geen pleinen in Sint-Stevens-Woluwe die gericht zijn op ontmoeting (van onder andere kinderen en jongeren). Het kerkplein is voorbehouden aan parkeerplaatsen.
- De groene ruimte aan de Frans Smolderstraat biedt een waaier aan speel en sportmogelijkheden. De toegankelijkheid en de kwaliteit van de inrichting van deze zone is voor verbetering vatbaar. Een verdere uitwerking van deze zone zou een meerwaarde zijn voor Sint-Stevens-Woluwe. De verbeterde toegankelijkheid van en naar de kern van Sint-Stevens-Woluwe is hierbij een voorwaarde.
- Het park in de kern van Sint-Stevens-Woluwe biedt onvoldoende ruimte om de noden van kinderen, jongeren en jeugdverenigingen op te vangen.

Formele sportinfrastructuur

- Een voetbalveld wordt ter beschikking gesteld van de jeugdbewegingen.
- De formele sportinfrastructuur is gericht op sporten in club verband. Er is geen volwaardig alternatief voor jongeren die willen sporten in een niet-georganiseerde context. Een voetbalveld wordt ter beschikking gesteld van de jeugdbewegingen (voetbalveld aan de Leuvensesteenweg)

Mobiliteit

- De grote verkeersassen zorgen voor een verminderde actieradius en mobiliteit van kinderen. Bijkomende voorzieningen zullen vooral buurtgericht moeten bekeken worden.
- Een toekomstige herinrichting van de Leuvensesteenweg biedt perspectief om de verkeersveiligheid rondom de school te verbeteren.
- Een verbeterde toegankelijkheid van de groene zone aan de Frans Smolderstraat is een voorwaarde om van deze groene zone een aantrekkelijk gebied te maken voor de gemeente.

2.3.7. Mobiliteit

Gewestelijk (Vlaams en Brussels) – provinciaal

BELIRIS project Bourgetlaan Leopold 3 laan

Dit BELIRIS project zorgt voor een verlenging van een bestaande Brusselse tramlijn tot op de grens met het Vlaams Gewest. Een ondertunneling van doorgaand autoverkeer is ter hoogte van de NATO voorzien. Afhankelijk van de uitkomst van de planvorming van de LIJN kan een verdere verlenging van deze tramlijn op het Vlaamse gewest voorzien worden.

START -project

Het verkeersinfarct in de omgeving van de hoofdstad is de meest bepalende en beperkende factor van de regionale en lokale mobiliteit. Het beleid wil hierop inspelen door een structurele aanpak van het openbaar vervoer in de regio. Het START platform coördineert de verschillende ontwikkelingen rond de economische leefbaarheid van de luchthavenregio. Een goede mobiliteit speelt hierin een essentiële rol.

FIETSGEN en bovenlokaal fietsroutenetwerk

De basis voor functioneel fietsverkeer wordt gelegd in het Functioneel Fietsroutenetwerk. De subsidieverdeling is hier 40% Vlaams Gewest BMV en 40% provincie Vlaams-Brabant. Belangrijk voor de regio is de al deels aangelegde fietssnelweg tussen Leuven en Brussel langs het HST-traject alsook het fietsroutenetwerk van het Brussels Gewest.

Naar analogie van het GEN voor openbaar vervoer wordt er ook een FIETSGEN voorbereid door beide gewesten en de provincie. De bovenlokale fietsroute langs de HST lijn zou in de toekomst een rol als fietssnelweg in dit Fietsgen kunnen vervullen. Samenwerking met Brussel staat ook hier centraal. In het voorjaar van 2010 hebben de ministers bevoegd voor mobiliteit in beide gewesten (Crevits, Grouwels) een samenwerkingsovereenkomst afgesloten rond grensoverschrijdende mobiliteit, met ondermeer als doelstelling het creëren van dit fietsgen.

Relevante lopende of geplande projecten AWW

- Verbreding RO die gekoppeld gaat met aanleg van een fietsbrug en eventueel maatregelen naar landschappelijke verbindingen
- Heraanleg Leuvensesteenweg met aanleg krijgt fietspaden en waterberging aan Woluwedal
- Herinrichting zuiden van Woluwelaan (AWV –Grontmij)
- TV3V project herinrichting omgeving Woluwelaan, Leuvensesteenweg, E40 (met fietspaden)
- Oversteek Woluwelaan ter hoogte van Lozenberg
- Heraanleg Woluwelaan en Kerkstraat ten Noorden van de Haachtsesteenweg

Mobiliteitsplan Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Dit is momenteel in een fase van herziening. Concreet voor Woluweveld wordt over volgende zaken nagedacht bij de huidige herziening van het gemeentelijk mobiliteitsplan

- idee van stedelijke boulevards: Ten noorden van Woluweveld kan de A 201 deels als stedelijke boulevard voorzien worden aansluitend op het BELIRIS project. Aan de oostzijde van Woluweveld zou de Woluwelaan ook deze rol kunnen spelen met bijhorende fiets- en voetgangersbruggen
- verleggen verkeer Leuvensesteenweg naar de Bevrijdingslaan om de kern van Sint-Stevens-Woluwe terug leefbaar te maken noodzaak veilige oversteken over Woluwelaan (gaat samen met boulevard idee), ook aan de kruising met Leuvensesteenweg
- Jozef Vandamstraat knippen om sluipverkeer tegen te gaan

Mobiliteitsplan Machelen

In kader van het mobiliteitsplan van Machelen wordt er momenteel een globale inrichting voorzien van de zone Bessenveld voor de zachte weggebruiker. Het gaat onder andere om een combinatie van gemeentelijke fietspaden en fietspaden aan te leggen via een module 12 (Bessenveldlaan). Volgende initiatieven, verder beschreven in het inrichtingsplan sluiten hier op aan: Fietsbrug A201, fietspad op de Weg naar St Stevens Woluwe en aanleg van ene fijnmazig fietsroutenetwerk op bderijventerreinen via het Euopees GIFTT – project.

2.3.8. Buurt en Voetwegen

De juridische aspecten hiervan zijn provinciale bevoegdheid.

De provincie heeft vooral een ondersteunende en adviserende rol naar de gemeentes toe.

De provincie heeft samen met de VLM een pilootproject rond inventarisatie van de buurt en voetwegen gedaan in het gebied van landinrichtingsproject Open Ruimtenetwerk Woluwebekken.

2.3.9. Archeologie

Een screening van de inrichtingsmaatregelen van het inrichtingsplan levert volgende aandachtspunten op.

Wat de maatregelen hieronder betreft zal afhankelijk van de ingreep in de bodem - zoals zal blijken uit de op te stellen technische plannen - al dan niet een archeologisch vooronderzoek en/of opvolging van de graafwerken noodzakelijk zijn. Ook het advies op de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag van erfgoedconsulenten bij het agentschap Ruimte & Erfgoed zal hierbij opgenomen dienen te worden.

Maatregel 2.4.1. (p. 55): groene inrichting Woluwevallei
Aanleg winterbedding

Maatregel 2.5.1. (p. 56): groene inrichting Woluwevallei
Hermeanderen Woluwe

Maatregel 5.2.1. (p. 72): fietspad Zaventemsebaan
Aanleg 2-sporenbeton op tracé onverharde/halfverharde weg

Maatregel 5.3.1. (p. 73): fietspad Diegem

Aanleg 2-sporenbeton op tracé onverharde/halfverharde weg

2.3.10. Beleidsnota's

In de beleidsnota Leefmilieu(2009 -2014) wordt landinrichting in de Rand rond Brussel (Vlaamse rand) en specifiek het landinrichtingsproject Plateau van Moorsel aangehaald als prioritair. Hier wordt een budgettering aan gekoppeld vanuit het budget landinrichting op Vlaams niveau.

Er wordt in deze beleidsnota ook specifiek de klemtoon gelegd op een nauwere samenwerking met het Brussel Gewest, hetgeen in de hierboven aangehaalde samenwerkingsovereenkomst rond mobiliteit tussen Brussel en Vlaanderen tot uiting komt.

In de beleidsnota Platteland zegt de minister dat hij de vertegenwoordiging van de regio Vlaanderen in het PURPLE netwerk (Peri Urban Regions Platform Europe) wil voortzetten. Daarbij wordt het Vlaamse streven naar een duurzame ontwikkeling van de peri-urbane open ruimte op een Europees niveau gebracht. Samen met onze PURPLE-partners zal hij de kennisuitwisseling, beleidsontwikkeling en projectuitvoering in de Europese peri-urbane open ruimten en plattelandsontwikkeling bevorderen.

Het Woluweveld bood in 2009 een studiebezoek aan dit PURPLE - platform vanwege zijn specifiek randstedelijk karakter en zijn ligging naast de hoofstad van Europa. Het inrichtingsplan past vooral in de intentie van de minister om projectuitvoering in de Europese peri-urbane ruimten te bevorderen.

DEEL 3. PROJECTBESCHRIJVING

3.1. Planprogramma Landinrichtingsproject **Plateau van Moorsel**

Het planprogramma voor het “Plateau van Moorsel” heeft als doelstelling te investeren in de open ruimte en leefbaarheid tussen Leuven en Brussel. Het planprogramma beschrijft hiertoe de visie en de krachtlijnen.

Vier strategische projecten werden samen met een aantal partners uitgekozen.

Het gaat om de inrichtingsprojecten landinrichting:

1. *Openruimtenetwerk Woluwebekken*
2. *Voervallei*
3. *N253*
4. *Dijleland*

Voorliggend inrichtingsplan kadert in het “Openruimtenetwerk Woluwebekken”

3.1.1. Inrichtingsproject “Open ruimte netwerk Woluwebekken”

Voor het Inrichtingsproject “Openruimtenetwerk Woluwebekken” wordt als doel gegeven een openruimtenetwerk te vormen binnen het Randstedelijk gebied. Met de volgende meerwaarden die een inrichtingsproject moet bieden.

- Coördinatie en overlegplatform voor de verschillende processen die invloed hebben op de open ruimte (Streefbeeld RO, Masterplan Woluwe, START, ..)
- Grondverwerving, kavelruil, landbouwstudie
- Inrichting gericht op
  - Versterken recreatieve/ functionele infrastructuur
  - Versterken ecologische en landschappelijk infrastructuur en maatregelen ter bestrijding van wateroverlast. (onder ander open maken van ingebuisde waterlopen wordt als actie aangehaald)
  - Versterken landbouwstructuur

3.1.2. Inrichtingsplan Woluweveld als uitvoering van Open ruimte netwerk Woluwebekken”

Landinrichting wil via het landinrichtingsproject “Open ruimtenetwerk Woluwebekken” op terrein uitvoering geven aan de visie voor de open ruimte vanuit het Afbakeningsproces Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel van het departement RWO (Ruimtelijke planning).

In het eindrapport van dit afbakeningsproces werd inrichting van het randstedelijke open ruimtegebied “Woluweveld” te Zaventem als strategische actie geselecteerd.

Binnen het landinrichtingsproject Open Ruimtenetwerk Woluwebekken is Woluweveld bijgevolg een prioritair gebied om een inrichtingsplan voor op te maken.

Op “kaart 7: visie openruimtenetwerk Woluwebekken” is duidelijk te zien hoe de Woluwevallei een groenblauw lint vormt tussen Brussel en het Floordambos. Als een ketting verbindt het verschillende bossen, parken en open ruimten.

3.2. Projectdefinitie en doelstellingen

3.2.1. Inrichtingsplan Woluweveld als uitvoering van “Open ruimte netwerk Woluwebekken”

(kaart 8: visie Woluweveld)

Visie:

*“Van een restgebied dat lijkt te wachten om ingenomen te worden door een harde bestemming transformeren we het Woluweveld naar een waardevol **open ruimtegebied** in de stadsrand met een eigen **identiteit**.”*

Het behoud van deze open ruimte is van zeer groot belang, niet zozeer omwille van de ongereptheid van de natuur, maar omwille van de zeldzaamheid van dergelijke open ruimte in deze regio, zeker binnen de Ring rond Brussel (RO), en omwille van de belangrijke rol die ze kan spelen op verschillende gebieden (leefbaarheid, milieu, zachte mobiliteit,...)

Dit inrichtingsplan wil aan de globale doelstelling, de vorming van een open ruimtenetwerk, bijdragen door:

- Het beter inrichten van het Woluweveld voor de verschillende gebruikers, zodat het Woluweveld geen restruimte meer is, maar een gebied met een eigen **identiteit** met een groot maatschappelijk draagvlak voor het behoud ervan als open ruimte gebied.
- Het optimaliseren van de **landbouwstructuur** om zo het agrarisch gebruik te versterken en een definitief karakter te geven.
- De vallei van de **Woluwe** wordt verder versterkt als ecologische en recreatieve drager.
- Het optimaliseren van de infrastructuur voor zachte **recreatie** zoals wandelen, joggen, fietsen.
- Het gebied door middel van wandel- en/of fietsverbindingen met de omliggende openruimtes verbinden en zo onderdeel uitmaken van het open ruimte **netwerk**.
- Aansluitend bij de bebouwing aantrekkelijke **publieke ruimtes** ontwikkelen om de leefbaarheid voor omwonenden te verhogen.
- Het kleinschalig **ecologisch netwerk** versterken om het ecologisch functioneren in het Woluweveld te verbeteren
- Door kleine maatregelen het **watersysteem** verbeteren en lokale knelpunten oplossen.
- Functionele barrières oplossen door o.a. de aanleg veilige oversteekplaatsen (fietsbruggen) in de planvorming te integreren en vanuit het overlegkader dat landinrichting biedt te stimuleren.
- Door **bedrijventerreinen** mee te integreren wordt het Woluweveld één groot geheel en ontstaat er een “win-win”-situatie voor de bedrijven en voor de open ruimte. Het Woluweveld is strategisch gelegen tussen de vele bedrijventerreinen. Deze zone biedt heel wat mogelijkheden in het woon - werktraject van werknemers die de fiets willen gebruiken.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- De groene buffer wordt op de bedrijventerreinen zelf voorzien.

Participatie, educatie, sensibilisatie en identiteit zijn belangrijke aandachtspunten bij de inrichting. Ook het aspect stilte en rustbeleving zijn belangrijk om aandacht aan te schenken.

3.3. Inrichtingsmaatregelen

De inrichtingsmaatregelen omschreven in het volgende hoofdstuk zijn een selectie van maatregelen - gekozen door partners.

Voor de weerhouden maatregelen in het inrichtingsplan Woluweveld werd een afweging gemaakt op basis van:

- Het voorbeeldkarakter: de maatregelen moeten een stimulans bieden voor soortgelijke open ruimte projecten in de toekomst;
- de prioriteiten vanuit het landinrichtingsproject;
- de prioriteiten bij de partners;
- haalbaarheid en realiseerbaarheid op korte termijn (3-6 jaar).

Voor deze maatregelen is een budgetvastlegging voorzien op de subsidiepost landinrichting of binnen de begroting van partners.

De inrichtingsmaatregelen worden gegroepeerd besproken.

Volgende indeling wordt hierbij gehanteerd:

3.3.1 Inrichten poorten

3.3.2 Woluwe

3.3.3 Inrichting open Woluweveld

3.3.4 Landschappelijke inkleding bedrijventerrein Diegem

3.3.5 Infrastructuur

Maatregelen voor een tweede fase (zie bijlage 2)

Er werd in de voorbereidende fase echter gestreefd naar de opmaak van een totaalplan voor Woluweveld.

Omwille van een beperkt budget werden de meest strategische maatregelen geselecteerd voor dit inrichtingsplan. Maatregelen die eveneens onderzocht werden maar nu niet worden meegenomen, worden in bijlage 2 opgenomen.

De hoge grondprijzen zijn vaak de oorzaak om projecten naar een latere fase te verschuiven.

Het gaat enerzijds om maatregelen die achteraf nog kunnen toegevoegd worden door de VLM of andere partners of via Europese projecten. Voorbeelden zijn bijkomende inkleding van een wandelnetwerk dat wordt gecreëerd, recreatieve inkleding van een park dat door een terug opengelegde waterloop wordt gecreëerd.

Anderzijds gaat het om andere zones die na grondige afweging naar een tweede fase zijn verschoven zoals het aanleggen van een groene recreatief kader voor een kerkhof gelegen op het hoogste punt van het Woluweveld.

3.3.1. Inrichten poorten

(Kaart 9 maatregelen landinrichting)

Algemeen:

Om de samenhang van de verschillende deelzones en het diverse gebruik van het gebied te versterken is het belangrijk dat het gebied een identiteit krijgt voor alle bezoekers en gebruikers.

Aan de hoofdtoegangen van het gebied worden daarom “poorten” ingericht. Bezoekers, bewoners, gebruikers krijgen zo het gevoel dat ze een afgelijnd gebied met een eigen identiteit betreden.

Aan deze poorten kan ook diverse informatie gegeven worden zoals parkreglement, informatie wandelingen, uitleg recreatieve netwerken, lokale evenementen en initiatieven, maar ze kunnen ook ingericht worden als ontmoetingsplaats voor bewoners, rustplaats voor recreanten, enz... Om sluikverkeer tegen te gaan kan aan de poort ook een barrière voorzien worden.

Situering poorten

Inrichtingsmaatregelen:

In een overkoepelende studie wordt de identiteit van de verschillende poorten bepaald. Ook wordt er een huisstijl en een inrichtingsschets voor alle poorten uitgewerkt.

De inrichting van deze poort wordt verder uitgewerkt in een ontwerpende studie „identiteit poorten Zaventem“. Belangrijk is af te stemmen met de gemeente Zaventem welke de

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

inrichtingswensen zijn en af te toetsen wat de haalbaarheid hiervan is binnen de nieuwe gewestplanbestemming, bepaald in het GRUP VSGB.

- **Uitvoeringseenheid 1.1 verwerving en bosuitbreiding poort Eenenboom**

SITUERING

Dit is een stukje (toekomstig) parkgebied op het gewestplan dat gelegen is tussen de Eversestraat en het Boske op militair domein. Het vormt een toegangspoort tot het Woluweveld. De toekomstige fietssnelweg loopt hier ook door.

situering poort Eenenboom

Foto's bestaande toestand – huidig landbouwgebruik

INRICHTING

De poort Eenenboom wordt ingericht als een natuurlijke baken langs een bestaand netwerk van fietsroutes, jogging- en wandelpaden. Er wordt geopteerd om deze zone als een inheems loofbos (autochtoon plantmateriaal) te laten ontwikkelen. Zo zal het nieuwe bos aansluiten bij het bestaande Boske (militaire eigendom). In dit bestaande bos zijn er recent plannen opgemaakt voor een woonproject (OASIS).

Het bos dient, bij overvloedige neerslag, om een volume water te bufferen (wadi): het overvloedige water van de onmiddellijke omgeving zal op een gepaste manier opgevangen en afgeleid worden naar het bos waar het opgehouden kan worden en waar het langzaam

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

in de bodem kan doordringen.

Een gepaste en gezoneerde ontsluiting van het bos biedt, aan wandelaars en recreanten, ook de kans om dit gebied te ontdekken en te beleven. Er wordt een natuurlijk onverhard pad (houtsnipperpad) doorheen een gedeelte van het bos aangelegd. Een andere zone blijft onverstoord door het niet te ontsluiten.

Ter hoogte van de Everseweg is er plaats voor een infobord en een zitbank.

De oversteek over de Everseweg wordt door de gemeente Zaventem bekeken i.k.v. de heraanleg van de Everseweg.

Visualisaties:

Zicht op poort Eenenboom

Huidige toestand

Voorstel inrichting

bosuitbreiding en WADI (Voorziening voor de infiltratie van regenwater)

Huidige toestand perceel

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

visualisatie bosuitbreiding en wadi

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
1.1.1	Aanleg bos	VLM	Zaventem
1.1.2	Aanleg wadi	VLM	Zaventem
1.1.3	Aanleg wandelpad	VLM	Zaventem
1.1.4	Voorzien recreatieve infrastructuur	VLM	Zaventem
1.1.5	verwerving via minnelijke schikking of onteigening	VLM	Zaventem

Inrichtingsschets „Poort Eenenboom“

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 1.2 inrichting centrumpoort

SITUERING

De centrumpoort is de lokatie achter de kerk van Sint-Stevens-Woluwe waar de site rond het park en het gemeentelijk heemkundig museum een uitvalsbasis kunnen worden vanuit de dorpskern naar het Woluweveld.

situering Centrumpoort

INRICHTING

De centrumpoort doet dienst als sociale ontmoetingsruimte. Hier zijn chirolokalen, een gemeentepark, het heemkundig museum enz.

Er wordt extra zitgelegenheid gecreëerd en een infobord geplaatst.

Concept inrichting Centrumpoort

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
1.2.1	Plaatsen zitmeubilair en infoborden	VLM	Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 1.3 inrichting poort Hermeslaan

SITUERING

De poort Hermeslaan is gelegen aan de bushalte op de Nieuwe Hermeslaan.

situering poort Hermeslaan

INRICHTING

De poort Hermeslaan vormt de schakel tussen bedrijventerreinen, open ruimte en woonzone. Een „eyecatcher” zal deze belangrijke schakel visualiseren. Deze poort wordt gecombineerd met ecologische inrichting (groenaanleg) en koppeling met de bushalte.

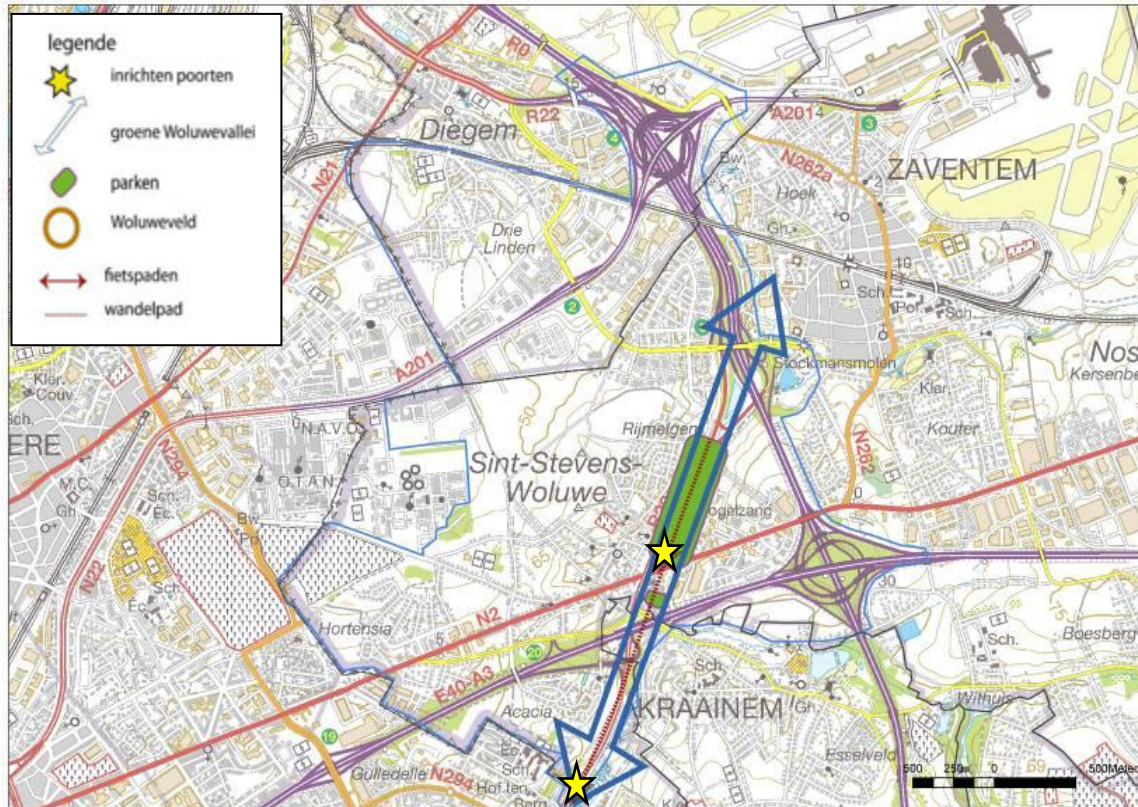
MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
1.3.1	Infobord	Particulier	Particulier
1.3.2	Eyecatcher	Particulier	Particulier
1.3.3	Groenaanleg	Particulier	Particulier

3.3.2. Groene inrichting Woluwevallei

Algemeen

De **Woluwe** wordt geflankeerd door een aantal groene restzones die door een kwaliteitsvolle inrichting en ontsluiting een robuuste groen-blaue verbinding kunnen vormen tussen de parken en groenstructuren van het Brussels Gewest en de grotere natuurstructuren in het noorden zoals o.a. het Floordambos.

Inrichtingsmaatregelen

De Woluwevallei is een structurerend element dat vertrekt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en verder loopt doorheen Zaventem en Machelen.

De versterking van deze ecologische en recreatieve drager is van strategisch belang.

Enkele inrichtingsprincipes voor de Woluwe zijn:

- De Woluwe wordt versterkt als groene vallei.
- Het bestaande gemeentepark aan de Woluwe krijgt een hedendaagse inrichting die beantwoordt aan noden van de jeugd.
- Waar nog ruimte is voor waterberging wordt deze maximaal ingeschakeld op multifunctionele wijze.
- Waar mogelijkheden zijn om een aaneensluitende Woluwewandeling te creëren wordt dit maximaal benut.
- De toegangspoorten tot de Groene Wandeling worden ontwikkeld

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- **Uitvoeringseenheid 2.1 Toegangen Groene Wandeling**

SITUERING

De Woluwepoort en de poort aan de Hippocrateslaan zijn 2 strategische knooppunten gekoppeld aan de groene wandeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Woluwepoort is een strategische poort gelegen aan het kruispunt van de Leuvensesteenweg en de Woluwelaan. De poort vormt „een brug“ over de Woluwelaan tussen 2 fysisch gescheiden delen van Sint-Stevens-Woluwe.

De poort aan de Hippocrateslaan ligt op de grens met het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

INRICHTING

Om deze strategische plaatsen te accentueren is het belangrijk om op deze locatie een „eyecatcher“ te plaatsen.

Naast een ecologische schakel in de Woluwevallei worden deze poorten ingericht als ontmoetingsplaats.

De inrichting van deze poorten wordt verder uitgewerkt in een ontwerpende studie „identiteit poorten Zaventem“. Belangrijk is af te stemmen met de gemeente Zaventem welke de inrichtingswensen zijn en af te toetsen wat de haalbaarheid hiervan is binnen de nieuwe gewestplanbestemming, bepaald in het GRUP VSGB.

Concept inrichting Centrumpoort

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.1.1	Woluwepoort: Plaatsen eyecatcher als poort en baken	VLM	Zaventem
2.1.2	Woluwepoort: Groenaanleg	VLM	Zaventem
2.1.3	Woluwepoort: Open leggen Woluwe	VMM	VMM
2.1.4	Poort Hippocrateslaan	VLM	Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- **Uitvoeringseenheid 2.2 aanleg Woluwe wandelpad tussen „Groene wandeling“ en Leuvensesteenweg**

SITUERING

situering Woluwe wandelpad

INRICHTING

Naast de Woluwe zelf als blauwe-ecologische verbinding wordt een wandelpad uitgewerkt in de Woluwevallei. Dit wandelpad

- sluit aan op het Brussels Gewest ter hoogte van Hof Ter Musschen,
- passeert langs de oostzijde van de Woluwelaan onder andere als een buurtweg door het bedrijventerrein en het Woluwedal
- maakt verder de verbinding via de Stockmansmolen met Zaventem en de wijk Kleinedaal.

Dit wandelpad verbindt een aantal interessante ecologische en cultuurhistorische sites van de Woluwevallei. Grotendeels kan dit wandelpad bestaande voetwegen volgen. Op sommige plaatsen is een nieuw traject nodig maar hiervoor is er telkens nog voldoende ruimte aanwezig.

Naast een verbinding Noord-Zuid wordt ook een fiets- en wandelverbinding met Kraainem geoptimaliseerd en bewegwijzerd.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.2.1.	verbeteren fietspad vanaf Hippocratreslaan tot losliggend fietspad	AWV	AWV
2.2.2.	aanleg wandelpad Woluwe	ANB	ANB
2.2.3.	aanplant haag tussen Woluwedal en zijstrook/fietspad	AWV	AWV
2.2.4.	Aanleg wandelpad	VLM	Zaventem
2.2.5.	heraanleg parking langs Woluwelaan in waterdoorlatend materiaal	AWV	AWV
2.2.6.	Aanleg wandelpad	VLM	Zaventem
2.2.7.	Heraanleg parking	AWV	AWV
2.2.8.	Optimaliseren brandweg	Particulier	particulier
2.2.9.	Ecologische herinrichting poel	Particulier	Particulier
2.2.10	Aanleg wandelpad	VLM	Zaventem
2.2.11	Aanleg wandelpad	VLM	Kraainem
2.2.12	Aanleg wandelpad	VLM	Zaventem
2.2.13	Aanleg wandelpad	VLM	Zaventem
2.2.14	Bewegwijzering grondgebied Zaventem	VLM	Zaventem
2.2.15	Bewegwijzering grondgebied Kraainem	VLM	Kraainem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- **Uitvoeringseenheid 2.3 aanleg fietsverbinding met Kraainem via Denaeyerstraat**

SITUERING

situering fietsverbinding met Kraainem

INRICHTING

Vanaf de bestaande buurtweg langs de Woluwe kan voor fietsers een doorsteek naar de kern van Kraainem voorzien worden.

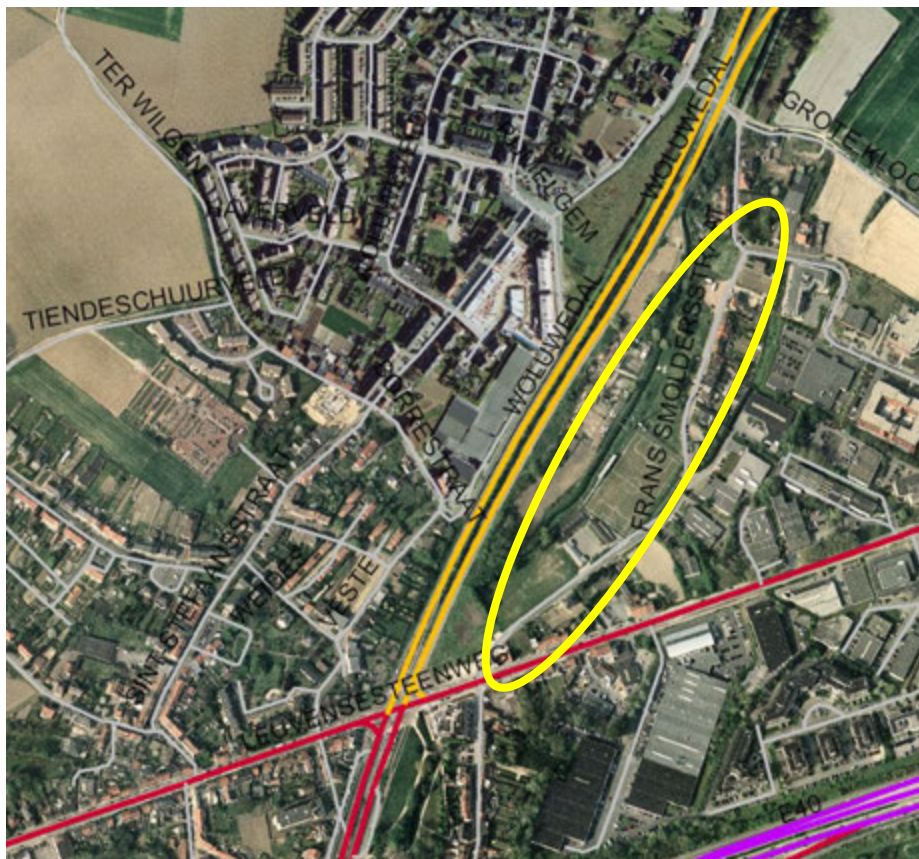
MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.3.1.	fietsbrug over Woluwe	VLM	Kraainem

- Uitvoeringseenheid 2.4 inrichting Woluwepark

SITUERING

situering Woluwepark

INRICHTING

Aan het meest zuidelijke gedeelte van het Woluwepark – aan de kruising Leuvensesteenweg-Woluwelaan – wordt de Woluwepoort ontwikkeld.

Het Woluwepark behelst het gedeelte van het park gelegen tussen de Woluwe en de Frans Smoldersstraat.

De bestaande voetbalvelden blijven bestaan. Ze kunnen wel verbeterd worden. Ook wordt er een groene buffer voorzien tussen het zuidelijke oefenveldje en de Woluwe.

De zone waar nu gebouwen staan kan volledig gerenoveerd en geoptimaliseerd worden. In de studie van de poorten zal onderzocht worden of er extra bebouwing mogelijk is op de kop van de Woluwepoort. Anders kan er in deze zone geopteerd worden voor 1 of 2 nieuwe gebouwen waar alle clubhuizen in gevestigd zijn (voetbal, chiro,...).

De Agoraspace (omheind basketbaveld) – die gepland is door de sportdienst van Zaventem – kan een plaats krijgen ten noorden van de voetbalvelden. De sportactiviteiten worden best zoveel mogelijk in het midden van het park te voorzien wegens veiligheidsredenen voor de kinderen en jeugd.

Helemaal in het noorden van het park wordt er ruimte voorzien voor een volkstuintje. Dit kan verder uitgewerkt worden, bijvoorbeeld in samenwerking met VELT vzw.

Verder wordt het volledige park ingegroend met streekeigen beplanting (bomen en struiken). Voor de graslanden kan een maai-beheer toegepast worden.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

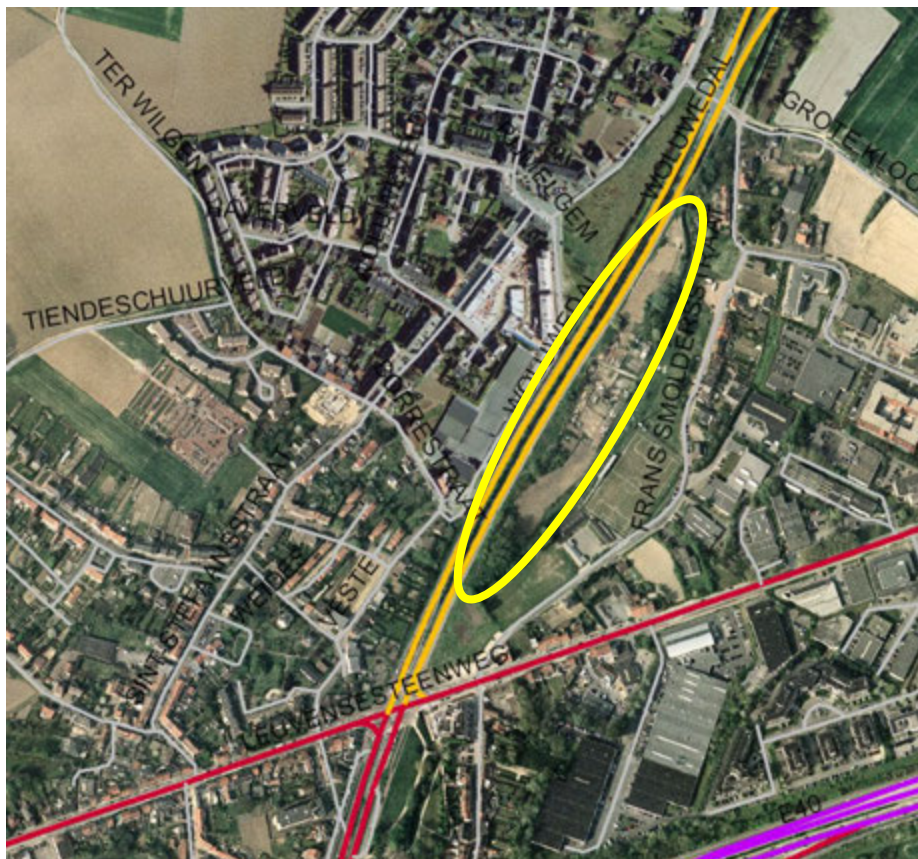
De Frans Smoldersstraat kan geherprofileerd worden. Zo ontstaat er in de straat ruimte voor parkeren en bomen.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.4.1	Aanleg wandelpad in Woluwepark	VLM	Zaventem
2.4.2	Inrichting volkstuintuinproject	VLM	Zaventem

- Uitvoeringseenheid 2.5 verwerving percelen en aanleg winterbedding Woluwe

SITUERING

INRICHTING

In het natuurpark wordt een winterbedding aangelegd door VMM. Deze zone kan een zeer hoge natuurwaarde krijgen, mits enkele ecologische randvoorwaarden bij de inrichting. Een van de belangrijkste aandachtspunten hierbij is een natuurlijke oeverinrichting. Dit impliceert de verwijdering van aanwezige beschoeiingen op de Woluwe. Zo kan de Woluwe weer op een natuurlijke wijze gaan meanderen met een afwisseling van steile en flauwe oevers. De geleidelijke overgang van de oevers naar de hogere randen van de winterbedding brengt een hoge variatie met zich mee in o.a. vochttoestand. Gepaste vegetaties zullen zich ontwikkelen, gaande van vochtminnende vegetaties aan de oevers

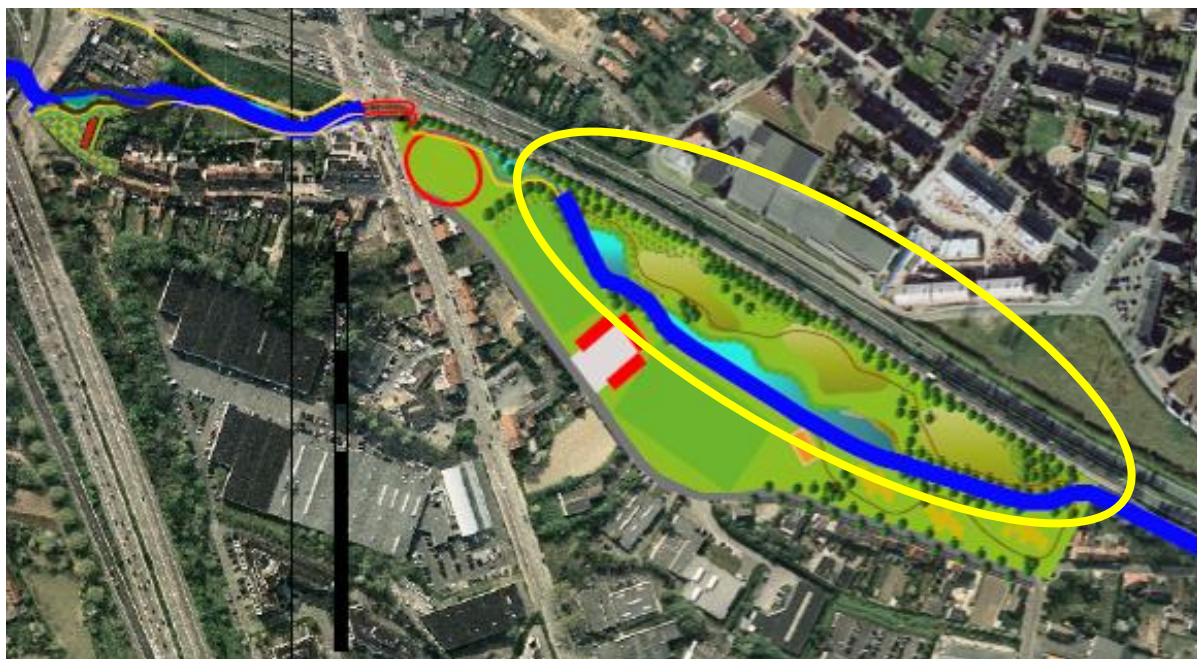
Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

tot drogere hoilanden en houtkanten op de hogere gedeeltes. De ruige hoekjes die zullen ontstaan met o.a. doornstruwelen zijn het biotoop van struweelvogels zoals de koestersoort, de braamsluiper. Een andere Zaventemse koestersoort, de eikelmuis, zal hier zeker ook zijn gading vinden en zal zelfs profiteren van menselijke aanwezigheid in de omgeving (lees: de aanwezigheid van tuinhuisjes en andere bouwsels om in te overwinteren). Misschien dat zelfs de huiszwaluw (koestersoort) er terecht kan op de slikplaten van de winterbedding voor het vergaren van de noodzakelijke modder voor de bouw van z'n nest. De bestaande volkstuinten moeten verplaatst worden. Hiervoor kan een lokatie gezocht worden in het parkgedeelte of in een parkzone in het centrum van Sint-Stevens-Woluwe.

Tussen de winterbedding en Woluwedal wordt een buffer aangeplant. Deze zal bij voorkeur bestaan uit autochtone soorten. Een afwisseling van lagere struikvormende soorten en opgaande solitairen lijkt de meeste diversiteit te bieden op ecologisch vlak. Afhankelijk van de schermfunctie (buffer) kan de keuze aangepast worden.

Langs de Woluwe wordt een wandelpad aangelegd. Eventueel kan het wandelpad de Woluwe oversteken en in de winterbedding in de vorm van knuppelpaden verdergezet worden.

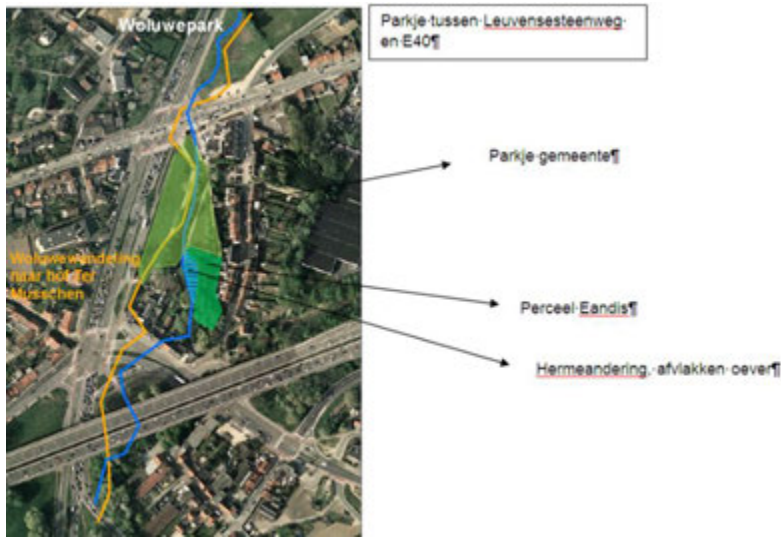
MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.5.1.	aanleg winterbedding	VMM	VMM
2.5.2.	aanplant bufferstrook	VMM	VMM
2.5.3.	Aanleg knuppelpad	VMM	VMM
2.5.4	Verwerving via minnelijke schikking of onteigening percelen winterbedding	VMM	VMM

- Uitvoeringseenheid 2.6 natuurherstelmaatregelen Woluwe

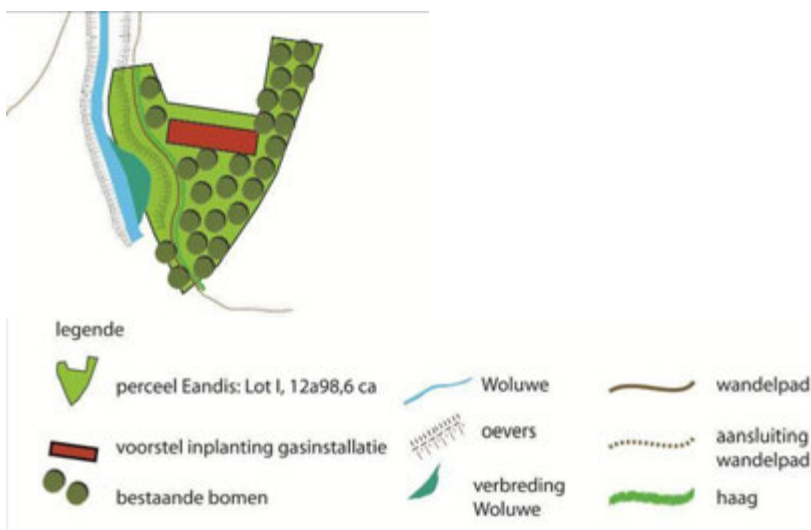
SITUERING

INRICHTING

Ten zuiden van de Leuvensesteenweg ligt een gemeentepark dat aansluit bij het Woluwepark ten noorden van de Leuvensesteenweg. In dit gemeentepark kan een kleinschalige waterberging - afgestemd op de parkfunctie - lokale overstromingsproblemen verminderen of oplossen. Ook hier is de aanleg van natuurlijke oevers een belangrijke stap in de verhoging van de natuurwaarde. Door de natuurlijke meandering zal er variatie ontstaan in de oeverranden, waarop dan weer verschillende vegetatietypes zich zullen ontwikkelen.

Eandis wenst een perceel te verwerven langs de Woluwe. Ook op dit perceel is het aangewezen de Woluwe een natuurlijker karakter te geven door de oever af te schuinen en het perceel in te groenen.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.6.1	Hermeandering en herprofilering oevers Woluwe	VMM	VMM
2.6.2	Hermeandering perceel Eandis	VMM	VMM

- **Uitvoeringseenheid 2.7 zichtbaar maken papiermolen**

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
2.7.1	Zichtbaar maken papiermolen	VMM	VMM

3.3.3. Inrichting open Woluweveld

Algemeen

In het openruimtegebied zijn landbouw, natuur en recreatie de belangrijkste factoren.

Inrichtingsmaatregelen

(kaart 9 maatregelen landinrichting)

- **Uitvoeringseenheid 3.1 aanplant en beheer bermen**

SITUERING

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

INRICHTING

Op een aantal locaties is het aangewezen om de bestaande houtkanten op de bermen te versterken of uit te breiden. Dit is op locaties waar er geen waardevolle, grazige vegetatie aanwezig is. Deze maatregel zal leiden tot een verhoging van de natuurwaarde op het Woluweveld. Veel ongewervelden (zoals sleedoornpage), maar ook kleinere zoogdieren en vogels zullen hier een gepast biotoop vinden. De koestersoorten geelgors en braamsluiper zullen in deze houtige bermen zeker gepaste zangposten en nestgelegenheid vinden.

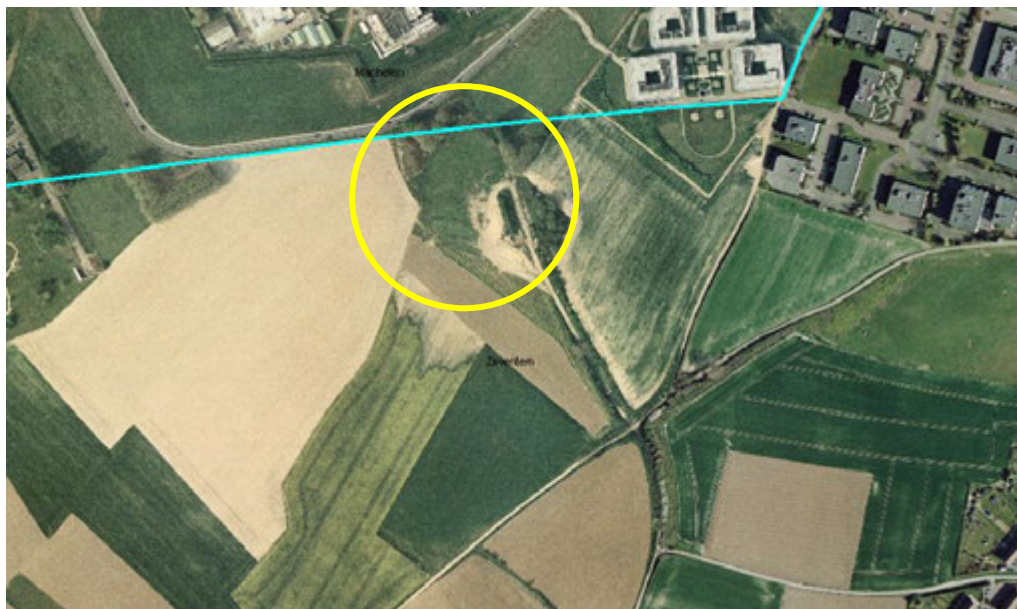
MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
3.1.1	aanplant bermen	Zaventem	Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 3.2 verwerving en inrichten zone bufferbekken en natuurontwikkeling (insectenpark)

SITUERING

INRICHTING

Het perceel (aan de Nieuwe Hermeslaan) vormt de overgang tussen akkerland, een houtige opslag en weilanden. Noordelijk van het perceel ligt er een natte depressie met een dominante begroeiing van heen (*Scirpus maritimus*). Deze natte depressie zal in de toekomst meer gaan fungeren als natuurlijk bufferbekken voor overvloedige regenwaterafvoer. Het bufferbekken zal naar het zuiden toe nog vergroot worden waardoor de buffercapaciteit groter wordt.

Er wordt geopteerd om dit perceel (96 are) natuurvriendelijk in te richten, met het accent op insecten en andere kleine ongewervelden. In de onmiddellijke omgeving zijn er immers weinig mogelijkheden voor deze diergroep. Deze insecten bieden op zich een aantrekkelijke voedselbron voor andere diersoorten, zoals onder andere de huiswaluw (koestersoort Zaventem).

Een uitgangspunt hiervoor is een inrichting van de vegetatie met aanbod van voldoende voedselplanten en schuilmogelijkheden. Voldoende structuur in de vegetatie (hogere en lagere planten) is noodzakelijk. Volgend streefbeeld wordt voorgesteld.

Het grootste gedeelte zal op termijn kunnen evolueren naar een bloemrijk grasland (58 are). Aanvullend wordt voorzien in een ruigte (20 are). Om reeds op korte termijn bloeiende planten in het perceel te krijgen wordt er voorgesteld om vier stroken, verspreid over het perceel, in te zaaien met een kruidenmengsel (zie figuur 2) (17 are). Ook houtige gewassen zijn voor bepaalde diersoorten zeer nuttig (voedsel, nestgelegenheid,...). Daarom worden er drie stroken houtkant aangeplant. Er wordt tevens een kleine oppervlakte voorbehouden voor spontane ontwikkeling (19 are).

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Op de oostelijke rand van het perceel wordt tevens een bomenrij voorzien als lijnvormig begeleidend element voor de wandelweg. Ter hoogte van het aanpalend weiland (noordoosten) wordt een knotwilgenrij voorzien. Verder naar de holle weg toe (zuidoosten) wordt een lijnaanplant voorzien van zomereik en winterlinde. Aan de overkant van de weg bestaat de vegetatie uit een bosopslag. De drie boomsoorten (zomereik, winterlinde en schietwilg) zijn nuttige waarden voor allerlei insecten.

In combinatie met de voorgestelde maatregelen voor inrichting is er tevens ruimte voor waterberging. De (al dan niet tijdelijke) aanwezigheid van water in deze zone zal voor een extra variatie zorgen, met een hogere biodiversiteit tot gevolg.

perceel insecten - inrichting en beheer

inrichting

- niets doen
- aanplant bomenrij
- aanplant bomenrij+inzaai bloemenmengsel
- aanplant houtkant
- aanplant knotwilgen
- aanplant knotwilgen+inzaai bloemenmengsel
- inzaai bloemenmengsel

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
3.2.1	aanplant bomenrij	VLM	Zaventem
3.2.2	aanplant knotwilgenrij	VLM	Zaventem
3.2.3	aanplant struiken	VLM	Zaventem
3.2.4	inzaaien bloemenmengsel ruigte (mengsel PVM SOLABIO)	VLM	Zaventem
3.2.5	Verwerving via minnelijke schikking of onteigening	VLM	Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- **Uitvoeringseenheid 3.3 hydrologische maatregelen**

INRICHTING

De waterhuishouding en de afwatering van het Woluweveld worden geoptimaliseerd. Er worden 2 infiltratievoorzieningen aangelegd. Het water wordt via buizen en grachten afgeleid naar het laagste punt van het Woluweveld; het bestaande bufferbekken aan de Nieuwe Hermeslaan.

MAATREGELLEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
3.3.1.	opvang achter wilgenbosje verbinden met infiltratie: doorsteek	VLM	Zaventem
3.3.2.	Infiltratievoorziening 1: aan kruispunt Harenweg	VLM	Zaventem
3.3.3.	Verwerven strook 1500 m ² voor aanleg infiltratievoorziening 1	VLM	Zaventem
3.3.4.	Gracht langs 2 kanten Elie Aubinastraat	VLM	Zaventem
3.3.5.	infiltratievoorziening2: aan begin beekje	VLM	Zaventem
3.3.6.	Gracht Lange Wagenstraat	VLM	Zaventem
3.3.7.	Berm aanleggen	VLM	Zaventem

3.3.4. Landschappelijke inkleding bedrijventerrein Diegem Zuid

Algemeen

Ten noorden van het Woluweveld liggen verschillende grotere bedrijven/kantoren waarvan de onbebouwde zones aansluiten bij het Woluweveld. Landschappelijk en ecologisch is het interessant indien deze groenzones maximaal aansluiten bij het Woluweveld. Voor de Toyota-site werd na overleg al een eerste beplantingsvoorstel uitgewerkt. Voor de andere grotere bedrijven wordt dit eveneens uitgewerkt binnen dit inrichtingsplan.

Er wordt niet gewerkt met bufferzone op landbouwgebied, er wordt vanuit gegaan dat buffergroen op de bedrijventerreinen zelf kan. Bij de aanleg van deze buffers kan er uitgegaan worden van de aanwezige ecologische waarden of kan er aandacht besteedt worden aan specifieke soorten. Er kan bijvoorbeeld wilde liguster gebruikt worden in eventuele aanplanten, wat de waardplant is voor de ligusterstipspanner (koestersoort Machelen).

Ook worden er voorstellen gedaan om de huidige bufferbekkens te herinrichten op een ecologisch verantwoorde manier. Een van de mogelijke maatregelen is hierin de aanleg van schuine oevers. Dit laat de ontwikkeling toe van specifieke vegetaties welke bijdragen tot de biodiversiteit en de ecologische waarde van het bekken. Bufferbekkens kunnen zo een toevluchtsoord worden voor tal van planten en diersoorten. O.a. de gewone dwergvleermuis (koestersoort Machelen) zal zulke zones gebruiken, als foerageergebied,

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

vanwege de aanwezigheid van allerlei ongewervelden.

Om het beheer van deze maatregelen te garanderen kan er onderzocht worden of het nodig is een overkoepelende structuur rond het parkmanagement van het bedrijventerrein op te zetten.

Het gebied Diegem Zuid is mee opgenomen in een Europees project. Via GIFT is er de mogelijkheid tot cofinanciering en zullen de maatregelen verder worden uitgewerkt.

Inrichtingsmaatregelen

Aangezien er voor maatregelen op grondgebied van de gemeente Machelen geen subsidies landinrichting kunnen ingezet worden, worden al deze maatregelen, voornamelijk gelegen op particuliere eigendom, weerhouden voor fase 1.

- Uitvoeringseenheid 4.1 laanbeplanting Nieuwe Hermeslaan

SITUERING

BPA Diegem, nr 9 Hermes - bestemmingsplan

INRICHTING

In het BPA Hermes werd er een laanbeplanting voorzien op de Nieuwe Hermeslaan. Uitvoering van deze maatregel betekent dat het bedrijventerrein visueel redelijk goed gebufferd wordt. Het uitzicht vanop het Woluweveld richting het bedrijventerrein zal gebufferd worden door deze bomen.

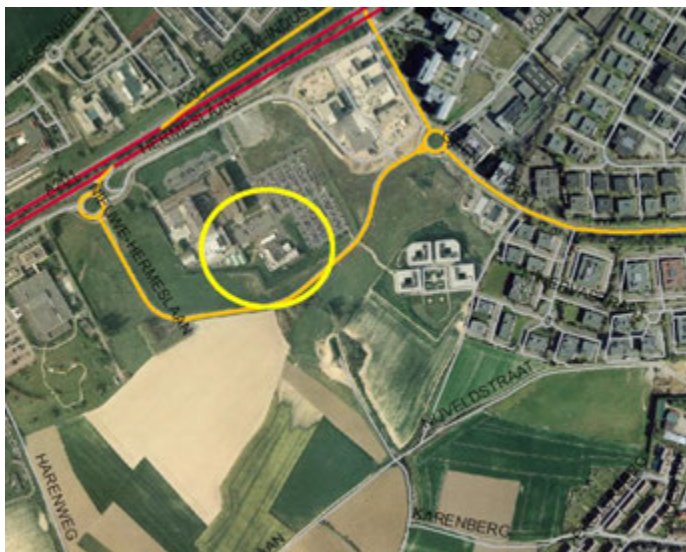
MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
4.1.1	Aanplant bomen	Particulier	Machelen

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 4.2 inrichten bufferzone Exxon

SITUERING

INRICHTING

In het BPA Hermes werd een bufferzone voorzien rond de zuidkant van de gebouwen van het bedrijf Exxon. In samenwerking met dit bedrijf wordt deze bufferzone aangeplant.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
4.2.1.	Aanleg groenvoorziening	Particulier	Particulier

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 4.3 ecologische inrichting zone natuurontwikkeling Exxon

SITUERING

INRICHTING

Het bestaande infiltratiebekken gelegen naast de gebouwen van Exxon kan op een ecologisch verantwoorde wijze heringericht worden. De zone eromheen wordt ingericht als een zone voor natuurontwikkeling. Maatregelen zijn o.a. afschuinen oevers en aanplant van riet en lisdodde. Deze maatregelen moeten besproken worden met het privébedrijf.

Foto bestaande toestand infiltratiebekken

MAATREGELEN

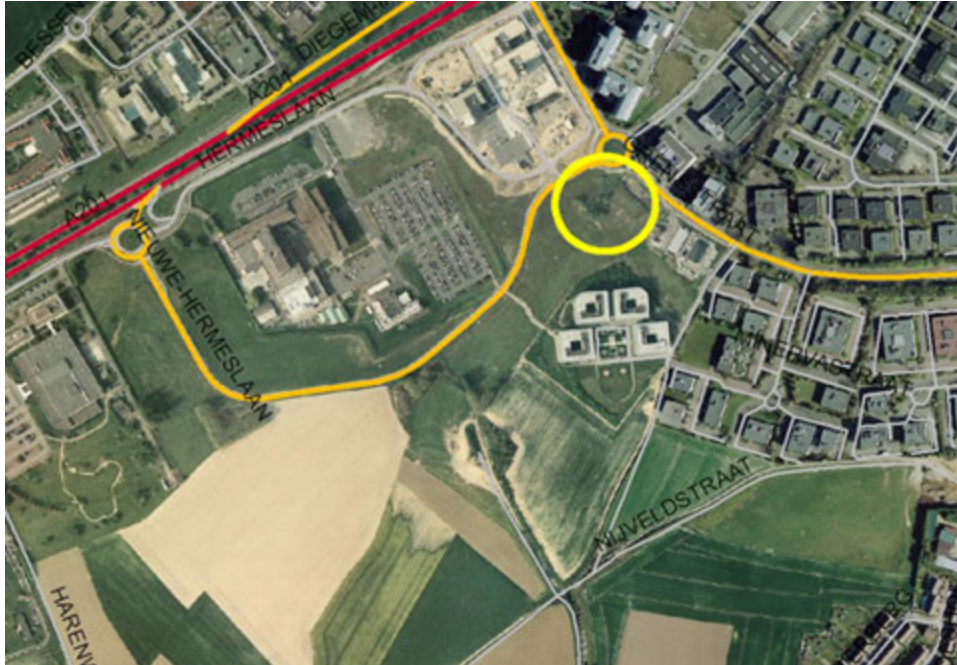
Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
4.3.1.	oevers afschuinen	Particulier	Particulier
4.3.2.	groenaanleg	Particulier	Particulier

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 4.4 ecologische inrichting zone natuurontwikkeling en infiltratiebekken

SITUERING

INRICHTING

Op de laagst gelegen zone van het bedrijventerrein ligt een historische poel die nu dienst doet als infiltratiebekken. Deze poel was voorheen een stopplaats voor trekvogels. Bij ecologische herinrichting is het belangrijk aandacht te hebben voor de noden van deze trekvogels (o.a. slijkbermen).

Illustratie Bing maps: luchtfoto

Foto bestaande toestand zone natuurontwikkeling en infiltratiebekken

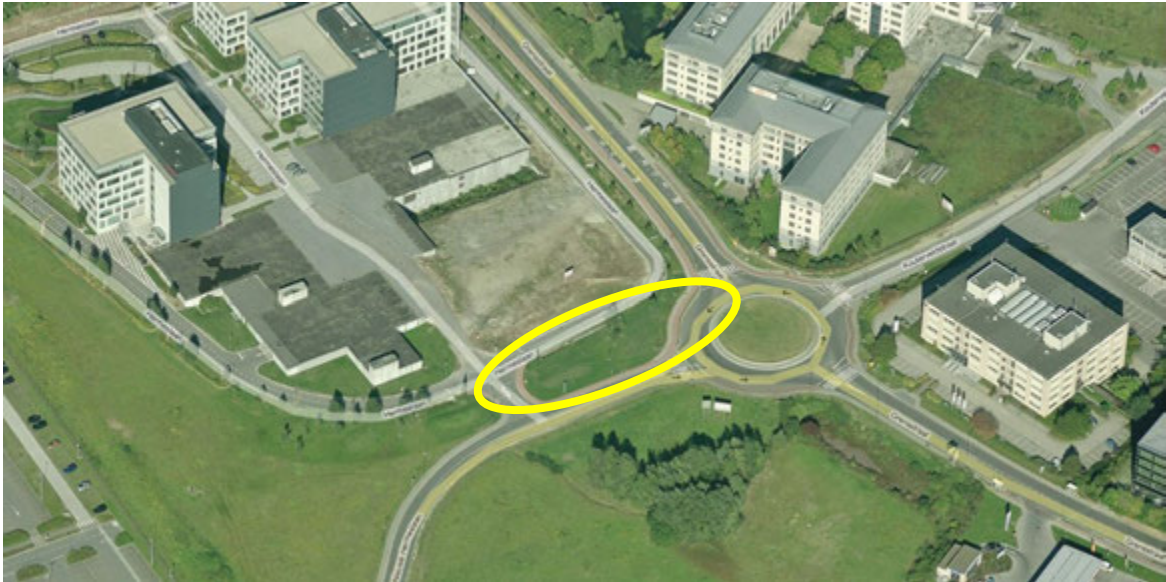
MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
4.4.1.	oevers afschuinen	Particulier	Particulier
4.4.2.	groenaanleg	Particulier	Particulier

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- **Uitvoeringseenheid** 4.5 **ecologische herinrichting** **bestaande infiltratiebekkens**

SITUERING

INRICHTING

Aan de Hermeslaan zijn er 2 infiltratiebekkens aangelegd die ook op een ecologische manier heraanlegd kunnen worden.

De houten oeververstevinging kan verwijderd worden en langs 1 zijde kan de oever afgeschuind worden.

Foto bestaande toestand infiltratiebekken

MAATREGELEN

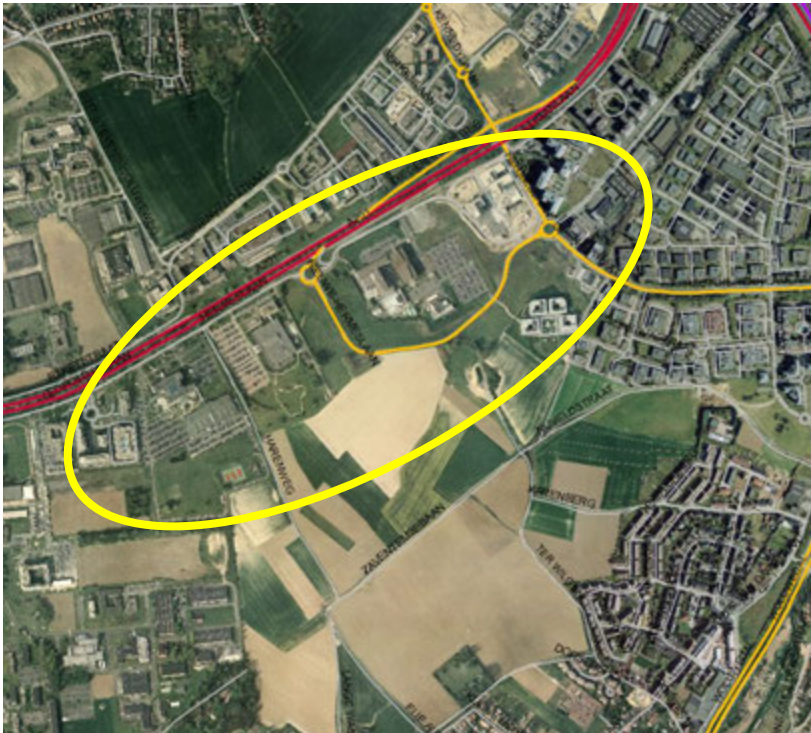
Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
4.5.1.	houten oeververstevinging afbreken	Particulier	Particulier
4.5.2.	oevers afschuinen	Particulier	Particulier
4.5.3.	groenaanleg	Particulier	Particulier

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 4.6 groenaanleg sites bedrijven

SITUERING

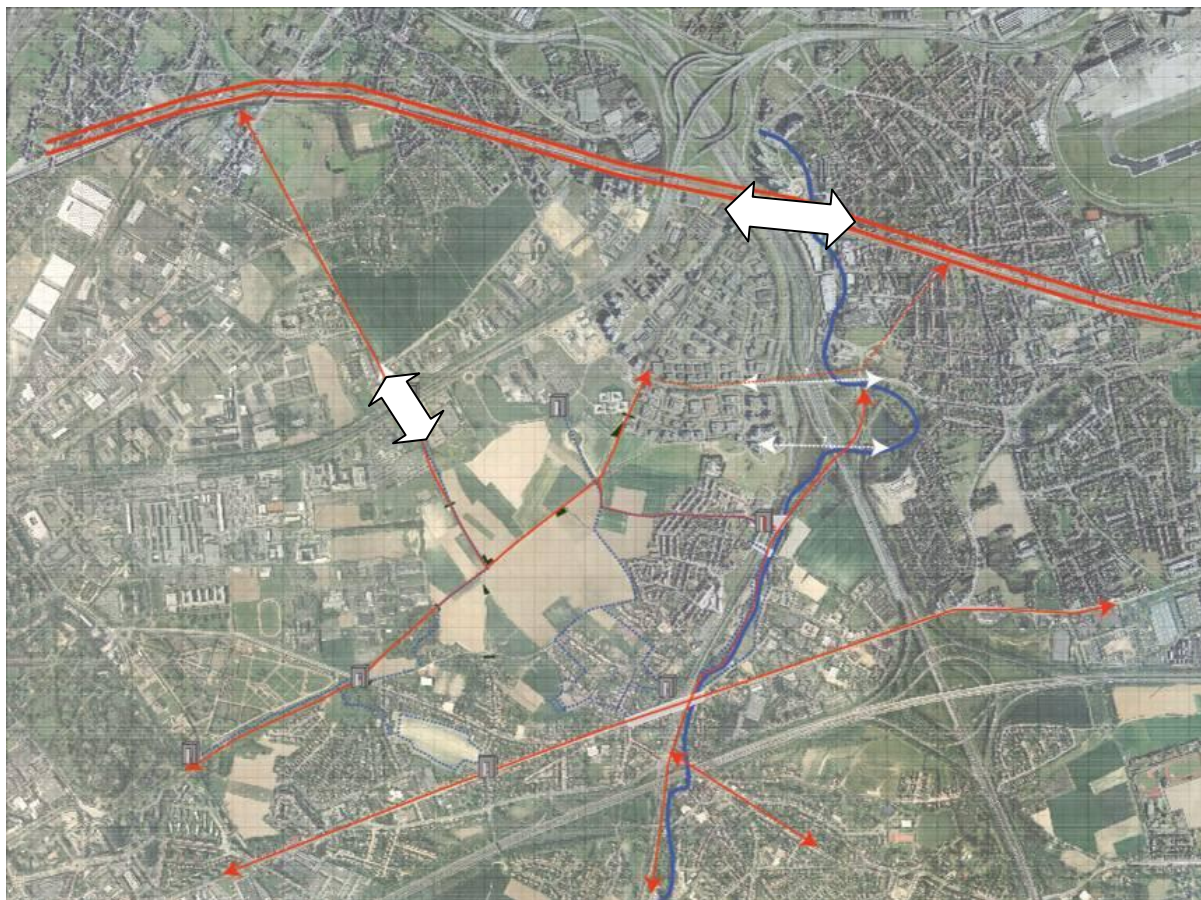
INRICHTING

Voor de Toyota-site werd na overleg al een eerste beplantingsvoorstel uitgewerkt. Voor de andere grotere bedrijven wordt dit eveneens uitgewerkt binnen dit inrichtingsplan. Deze aanplantactie gebeurt op vrijwillige basis. De te bevragen bedrijven die grenzen aan het Woluweveld zijn: Exxon, 3M, HP en Green Square.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
4.6.1	ingroening bestaande bedrijventerreinen	Particulier	Particulier

3.3.5. Infrastructuur

fietsinfrastructuur

Fiets- en wandelverbindingen zijn van belang om het Woluweveld en de Woluwe tot een open ruimtenetwerk te kunnen verbinden.

inrichtingsmaatregelen

De maatregelen i.k.v. de realisatie van het fietsGEN zijn een vervolg op het „inrichtingsplan Fietspaden“. Zij zijn structureel belangrijk en weerhouden voor de eerste fase. Voor deze maatregelen (5.2.1, 5.2.2, 5.3.1, 5.4.1) kan bijkomende subsidie i.k.v. het functioneel fietsroutenetwerk aangevraagd worden.

(Kaart 9: maatregelen landinrichting)

- **Uitvoeringseenheid 5.1 aanleg fietsbruggen**

INRICHTING

Om de bereikbaarheid van het Woluweveld te verbeteren worden op 2 strategische

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

plaatsen fietsbruggen voorgesteld. De eerste fietsbrug over de A201 verbindt het Woluweveld met Diegem.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
5.1.1	aanleg fietsbrug over A201	AWV	AWV
5.1.2	Aanleg fietsbrug over R0	AWV	AWV

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 5.2 fietspad Zaventemsebaan

SITUERING

INRICHTING

Het fietspad Zaventemsebaan kadert in het functioneel fietsroutenetwerk van de provincie Vlaams-Brabant. Dit fietspad wordt aangelegd op een officiële buurtweg: chemin nr 5.

Het fietspad blijft ook dienst doen als toegangsweg voor de landbouwers.

Daarom wordt er gekozen voor een 2-sporen-beton. Op een aantal cruciale plaatsen wordt een verbreding van de weg voorzien. Deze verbreding dient als fietsuitwijkstrook maar ook als tijdelijke parking wanneer de landbouwer moet laden- en/of lossen op zijn percelen.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
5.2.1.	2 sporenbeton: 120-60-120	VLM	Zaventem
5.2.2.	Aanleg kasseioversteek en betongoten	VLM	Zaventem
5.2.3.	Aanleg jogging/wandelpad	VLM	Zaventem
5.2.4.	Aanleg fietsuitwijkstroken	VLM	Zaventem
5.2.5.	Aanleg grachten afwatering fietspad	VLM	Zaventem
5.2.6.	Verwerving via minnelijke schikking of onteigening	VLM	Zaventem

- Uitvoeringseenheid 5.3 fietspad Diegem

SITUERING

INRICHTING

Langs de Sint-Stevens-Woluweg en de Luchtschipstraat wordt het functioneel fietsroutenetwerk van de provincie Vlaams-Brabant verdergezet naar Diegem.

Dit fietspad wordt aangelegd in een 2 sporen beton.

Via een fietsbrug over de A201 wordt de verbinding met Woluweveld op termijn verzekerd.

In het noorden heeft het fietspad een aansluiting op de Haachtsesteenweg.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
5.3.1.	2 sporen fietspad	VLM	Machelen

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 5.4 fietspad Boske

SITUERING

INRICHTING

In het militair domein „het Boske” loopt in het verlegde van de Zaventemsebaan, een trage weg. Deze wordt binnen het „OASIS-project” ontworpen en aangelegd.

MAATREGELEN

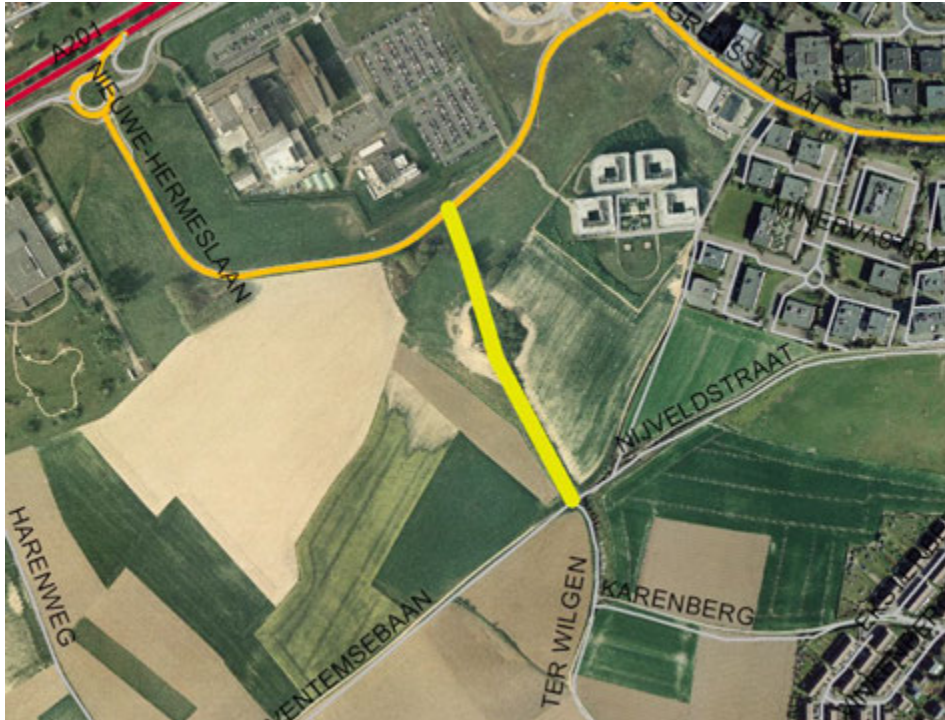
Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
5.4.1.	aanleg buurtweg in militair domein	Particulier	Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- Uitvoeringseenheid 5.5 herstel Trage wegen

SITUERING

INRICHTING

Deze trage weg verschaft de bewoners van Sint-Stevens-Woluwe een aangename verbinding met de bushalte op de Hermeslaan.

MAATREGELEN

Nr.	Omschrijving maatregel	Uitvoering	Beheer
5.5.1.	verharding 1 spoor in steenslag 350 lm, 1,2 m breed	VLM	Zaventem

3.4. Overzichtstabel maatregelen en kostenraming

code	Omschrijving maatregel	aantal	dimensie	TOTAAL incl. kosten en btw	Uitvoering	beheer
1. Inrichten poorten						
1.1	Verwerving en bosuitbreiding poort Eenenboom					
1.1.1.	aanleg bos	210	Are	35.763	VLM	Zaventem
1.1.2.	aanleg wadi	1	St	150.650	VLM	Zaventem
1.1.3.	aanleg wandelpad	140	Lm	917	VLM	Zaventem
1.1.4.	voorzien recreatieve infrastructuur	2	Stuk	1.507	VLM	Zaventem
1.1.5.	verwerving via minnelijke schikking of onteigening	232	Are	490.271	VLM	Zaventem
1.2	Inrichting centrumpoort					
1.2.1.	plaatsen zitmeubilair en infoborden	1	St	2.817	VLM	Zaventem
1.3	Inrichting poort Hermeslaan					
1.3.1.	infobord	1	Stuk	983	Particulier	Particulier
1.3.2.	eyecatcher	1	Stuk	65.500	Particulier	Particulier
1.3.3.	groenaanleg	500	Stuk	655	Particulier	Particulier
2. Groene inrichting Woluwevallei						
2.1	Toegangen Groene Wandeling					
2.1.1.	Woluwepoort: poort en baken	1	Stuk	25.000	VLM	Zaventem
2.1.2.	Woluwepoort: groenaanleg	1	TP	10.153	VLM	Zaventem
2.1.3.	Woluwepoort: Open leggen Woluwe	1	TP	25.000	VMM	VMM
2.1.4.	Poort Hippocrateslaan:	1	TP	32.750	VLM	Zaventem
2.2	Aanleg Woluwewandelpad tussen „Groene Wandeling“ en Leuvensesteenweg“					

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

2.2.1.	verbeteren fietspad vanaf Hippocratreslaan tot losliggend fietspad	1	TP	21.222	AWV	AWV
2.2.2.	aanleg wandelpad Woluwe	1	TP	28.886	ANB	ANB
2.2.3.	aanplant haag tussen Woluwedal en zijstrook/fietspad	355	Lm	4.651	AWV	AWV
2.2.4.	Aanleg wandelpad	112	m ²	1.761	VLM	Zaventem
2.2.5.	heraanleg parking langs Woluwelaan in waterdoorlatend materiaal	1	TP	14.115	AWV	AWV
2.2.6.	Aanleg wandelpad	100	m ²	1.572	VLM	Zaventem
2.2.7.	Heraanleg parking	1	TP	9.923	AWV	AWV
2.2.8.	Optimaliseren brandweg	410	Lm	25.000	Particulier	Particulier
2.2.9.	Ecologische herinrichting poel	1	Stuk	19.650	Particulier	Particulier
2.2.10.	Aanleg wandelpad	466	m ²	7.326	VLM	Zaventem
2.2.11.	Aanleg wandelpad	584	m ²	9.180	VLM	Kraainem
2.2.12.	Aanleg wandelpad	135	m ²	2.122	VLM	Zaventem
2.2.13.	Aanleg wandelpad	81	m ²	1.273	VLM	Zaventem
2.2.14.	Bewegwijzering grondgebied Zaventem	100	Stuk	65.500	VLM	Zaventem
2.2.15.	Bewegwijzering grondgebied Kraainem	8	stuk	5.240	VLM	Kraainem
2.3	Aanleg fietsverbinding met Kraainem via Denayerstraat					
2.3.1.	fietsbrug over Woluwe	1	stuk	7.860	VLM	Kraainem
2.4	Inrichting Woluwepark					
2.4.1.	aanleg wandelpad in Woluwepark	880	Lm	13.833	VLM	Zaventem
2.4.2.	Inrichting volkstuintproject	1	TP	65.500	VLM	Zaventem
2.5	Verwerving percelen en aanleg winterbedding Woluwe					
2.5.1.	aanleg winterbedding	1	TP	566.860	VMM	VMM
2.5.2.	Aanplant bufferstrook	2250	Stuk	4.421	VMM	VMM
2.5.3.	aanleg knuppelpad + brug	1	TP	14.410	VMM	VMM
2.5.4.	verwerving via minnelijke schikking of onteigening	282	are	225.400	VMM	VMM
2.6	Natuurherstelmaatregelen Woluwe					

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

2.6.1.	Hermeandering en herprofilering oevers Woluwe	1	TP	97.290	VMM	VMM
2.6.2.	Hermeandering perceel Eandis	1	TP	4.585	VMM	VMM
2.7	Zichtbaar maken papiermolen					
2.7.1	Zichtbaar maken papiermolen	1	TP	150.000	VMM	VMM
3. Inrichting open Woluweveld						
3.1	Aanplant en beheer bermen					
3.1.1	aanplant bermen	1	TP	1.965	Zaventem	Zaventem
3.2	Verwerving en inrichten zone bufferbekken en natuurontwikkeling (insectenpark)					
3.2.1.	aanplant bomenrij	1	TP	707	VLM	Zaventem
3.2.2.	aanplant knotwilgenrij	15	Stuk	491	VLM	Zaventem
3.2.3.	aanplant struiken	1	TP	778	VLM	Zaventem
3.2.4.	inzaaien bloemenmengsel ruigte (mengsel PVM SOLABIO)	1700	m ²	3.341	VLM	Zaventem
3.2.5.	verwerving via minnelijke schikking of onteigening	213,4	Are	80.868	VLM	Zaventem
3.3	Hydrologische maatregelen					
3.3.1.	opvang achter wilgenbosje verbinden met infiltratie: doorsteek	1	TP	3.930	VLM	Zaventem
3.3.2.	infiltratievoorziening 1: aan kruispunt Harenweg	1	TP	16.539	VLM	Zaventem
3.3.3.	Verwerving 1500 m ² voor infiltratievoorzieningen	15	are	7.500	VLM	Zaventem
3.3.4.	gracht langs 2 kanten Elie Aubinaustraart	1	TP	11.790	VLM	Zaventem
3.3.5.	infiltratievoorziening2: aan begin beekje	1	TP	7.860	VLM	Zaventem
3.3.6.	gracht Lange Wagenstraat	1	TP	7.205	VLM	Zaventem
3.3.7.	berm aanleggen	200	lm	3.930	VLM	Zaventem
4. Landschappelijke inkleding bedrijventerrein Diegem						
4.1	Laanbeplanting Nieuwe Hermeslaan					
4.1.1.	aanplant bomen	1	TP	11.463	Particulier	Machelen
4.2	Inrichten bufferzone Exxon					
4.2.1.	aanleg groenvoorziening	4000	m ²	13.624	Particulier	Particulier

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

4.3	Ecologische inrichting zone natuurontwikkeling Exxon					
4.3.1.	oevers afschuinen	725	m ³	14.246	Particulier	Particulier
4.3.2.	groenaanleg	1500	Stuk	9.825	Particulier	Particulier
4.4	Ecologische inrichting zone natuurontwikkeling en infiltratiebekken					
4.4.1.	oevers afschuinen	2000	m ³	39.300	Particulier	Particulier
4.4.2.	groenaanleg	250	Stuk	1.638	Particulier	Particulier
4.5	Ecologische herinrichting bestaande infiltratiebekkens					
4.5.1.	houten oeverversteving afbreken	75	Lm	2.456	Particulier	Particulier
4.5.2.	oevers afschuinen	750	m ³	14.738	Particulier	Particulier
4.5.3.	groenaanleg	4500	Stuk	29.475	Particulier	Particulier
4.6	Groenaanleg sites bedrijven					
4.6.1.	ingroening bestaande bedrijventerreinen	1	TP	26.200	Particulier	Particulier
5. Infrastructuur						
5.1	Aanleg fietsbruggen					
5.1.1.	aanleg fietsbrug over A201	1	TP	3.000.000	AWV	AWV
5.1.2.	aanleg fietsbrug over R0	1	TP	3.000.000	AWV	AWV
5.2	Fietspad Zaventemsebaan					
5.2.1.	2 sporenbeton: 120-60-120	1000	Lm	144.100	VLM	Zaventem
5.2.2.	aanleg kasseioversteek en betongoten	1	TP	30.392	VLM	Zaventem
5.2.3.	aanleg jogging en wandelpad	1000	Lm	26.200	VLM	Zaventem
5.2.4.	aanleg fietsuitwijkstroken	10	m ²	983	VLM	Zaventem
5.2.5.	aanleg grachten afwatering fietspad	1000	Lm	10.153	VLM	Zaventem
5.2.6.	verwerving via minnelijke schikking of onteigening	65	Are	32.500	VLM	Zaventem
5.3	Fietspad Diegem					
5.3.1.	2 sporen-fietspad	1	TP	174.119	VLM	Machelen
5.4	Fietspad Boske					
5.4.1.	aanleg buurtweg in militair domein	1	TP	24.781	Particulier	Zaventem

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

5.5	Herstel Trage Wegen					
5.5.1.	1 spoor verharden in steenslag	408	m ²	6.414	VLM	Zaventem

DEEL 4. UITVOERINGSPROGRAMMA

Het inrichtingsplan “Woluweveld” voorziet dat de Vlaamse minister bevoegd voor landinrichting met de goedkeuring van onderhavig inrichtingsplan:

- **VMM belast met**

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan de VMM

- Woluwepoort: open leggen Woluwe (maatregel 2.1.3)
- Verwerving percelen en aanleg winterbedding Woluwe (maatregel 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.5.4)
- Hermeandering en herprofilering oevers Woluwe (maatregel 2.6.1, 2.6.2)
- Zichtbaar maken papiermolen (maatregel 2.7.1)

Waarbij het **beheer** vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de **overdracht** na de definitieve oplevering gebeurt door:

- **VMM**: maatregel 2.1.3, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.6.1, 2.6.2, 2.7.1

Waarbij de **verworven gronden** voor de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen worden overgedragen aan:

- **VMM**: maatregel 2.5.4 (maar formulering klopt niet want VMM zal zelf verwerven)

- **AWV belast met**

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan AWV op grondgebied Zaventem

- aanleg fietsbrug over RO (maatregel 5.1.1)¹
- verbetering Woluwe fietspad en heraanleg parkings (maatregel 2.2.1, 2.2.3, 2.2.5, 2.2.7)

Waarbij het **beheer** vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de **overdracht** na de definitieve oplevering gebeurt door:

- **AWV**: maatregel 2.2.1, 2.2.3, 2.2.5, 2.2.7, 5.1.1

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan AWV op grondgebied **Machelen**

- aanleg fietsbrug over A201 (maatregel 5.1.2)²

Waarbij het **beheer** vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de **overdracht** na de definitieve oplevering gebeurt door:

- **AWV**: maatregel 5.1.2

---

¹ de timing is afhankelijk van de voortgang van het dossier RO

² de realisatie door AWV en de andere partners (Brussels Gewest) is afhankelijk van de evolutie van dit fietsbrug dossier. Dit geldt ook voor de timing

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

- **ANB belast met**

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan **ANB**

- aanleg Woluwe wandelpad (maatregel 2.2.2)

Waarbij het beheer vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de overdracht na de definitieve oplevering gebeurt door:

- **ANB**: maatregel 2.2.2

- **De Vlaamse landmaatschappij, overeenkomstig art. 13§4 van het decreet van 21 december 1988, belast met**

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan de gemeente **Zaventem**

- verwerving en bosuitbreiding poort Eenboom (maatregel 1.1.1 – 1.1.5)
- inrichting centrumpoort (maatregel 1.2.1)
- Woluwepoort en poort Hippocrateslaan (maatregel 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4)
- aanleg Woluwe wandelpad (maatregel 2.2.4, 2.2.6, 2.2.10, 2.2.12, 2.2.13, 2.2.14)
- inrichting Woluwepark (maatregel 2.4.1 en 2.4.2)
- verwerving en inrichten zone bufferbekken en natuurontwikkeling (insectenpark) (maatregel 3.2.1-3.2.5)
- hydrologische maatregelen (maatregel 3.3.1 - 3.3.7)
- fietspad Zaventemsebaan (maatregel 5.2.1 – 5.2.6)
- herstel Trage wegen (maatregel 5.5.1)

Waarbij het beheer vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de overdracht na de definitieve oplevering gebeurt door:

- de gemeente **Zaventem**: maatregel 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.2.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2.4, 2.2.6, 2.2.10, 2.2.12, 2.2.13, 2.2.14, 2.4.1, 2.4.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5, 5.5.1

Waarbij de **verworven gronden** voor de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen worden overgedragen aan:

- de gemeente **Zaventem**: maatregel 1.1.5, 3.2.5, 3.3.3, 5.2.6

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan de gemeente **Kraainem**

- aanleg en bewegwijzering Woluwe wandelpad (maatregel 2.2.11 en 2.2.15)
- aanleg fietsverbinding met Kraainem via Denaeyerstraat (maatregel 2.3.1)

Waarbij het beheer vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de overdracht na de definitieve oplevering gebeurt door:

- de gemeente **Kraainem**: maatregel 2.2.11, 2.2.15, 2.3.1

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan de gemeente **Machelen**

- Aanleg fietspad Diegem (maatregel 5.3.1)

Waarbij het beheer vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de overdracht na

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

de definitieve oplevering gebeurt door:

- de gemeente **Machelen**: maatregel 5.3.1
- **De gemeente Zaventem, overeenkomstig art. 13§5 van het decreet van 21 december 1988, belast met**

Op het domein toebehorende aan of toe te bedelen aan de gemeente **Zaventem**

- aanplant en beheer bermen (maatregel 3.1.1)

Waarbij het beheer vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de overdracht na de definitieve oplevering gebeurt door:

- de gemeente **Zaventem**: maatregel 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.2.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2.4, 2.2.6, 2.2.8, 2.2.10, 2.2.12, 2.2.13, 2.2.14, 2.4.1, 2.4.2, 3.1.1, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5, 5.4.1, 5.5.1
- **Particulieren, overeenkomstig art. 13§5 van het decreet van 21 december 1988, belast met**

Op het domein toebehorende aan **particulieren**

- inrichting poort Hermeslaan (maatregel 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3)
- Woluwewandelpad: optimaliseren brandweg (maatregel 2.2.8)
- Woluwewandelpad: heraanleg poel (maatregel 2.2.9)
- laanbeplanting Nieuwe Hermeslaan (maatregel 4.1.1)
- inrichten bufferzone Exxon (maatregel 4.2.1)
- ecologische inrichting zone natuurontwikkeling Exxon (maatregel 4.3.1 - 4.3.2)
- ecologische inrichting zone natuurontwikkeling en infiltratiebekken (maatregel 4.4.1, 4.4.2)
- ecologische herinrichting bestaande infiltratiebekkens (maatregel 4.5.1 – 4.5.3)
- groenaanleg sites bedrijven (maatregel 4.6.1)
- aanleg buurtweg in militair domein (maatregel 5.4.1)

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Waarbij het beheer vanaf de voorlopige oplevering van de werken en de overdracht na de definitieve oplevering gebeurt door:

- **Particulier:** maatregel 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 2.2.9, 4.2.1, 4.3.1, 4.3.2, 4.4.1, 4.4.2, 4.5.1, 4.5.2, 4.5.3, 4.6.1
- de gemeente Zaventem: maatregel 2.2.8, 5.4.1
- de gemeente **Machelen:** maatregel 4.1.1

De uitvoering van de maatregelen met nood aan grondverwerving is voorzien in 2014-2016. De uitvoering van de overige maatregelen (zonder nood aan grondverwerving) is voorzien in 2013-2014.

Voor de inrichting van de parken en infrastructuur dient men rekening te houden met de opmaak van complexe technische uitvoeringsplannen, waardoor de uitvoering één jaar kan opschuiven.

DEEL 5. FINANCIERINGSPLAN

1. Werken die worden uitgevoerd door de VMM

Op het domein of toe te bedelen aan de VMM.

Totaal bedrag voor de uitgaven voor de maatregelen: 2.1.3, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.6.1, 2.6.2, 2.7.1
Totaal bedrag voor de uitgaven voor verwerving: 2.5.4

Raming inrichting	658.447 €
10% algemene kosten	65.845 €
21% BTW	138.274 €
Subtotaal inrichting	862.566 €

Raming verwerving	225.400 €
-------------------	-----------

Deel VMM inrichting 100 %	862.566 €
Deel VMM verwerving 100%	225.400 €

2. Werken die worden uitgevoerd door AWV

Op het domein of toe te bedelen aan AWV.

Totaal bedrag voor de uitgaven voor de maatregelen: 2.2.,1, 2.2.3, 2.2.5, 2.2.7

Raming inrichting	38.100 €
10% algemene kosten	3.810, €
21% BTW	8.001 €
Subtotaal inrichting	49.911 €

Deel AWV inrichting 100 %	49.911 €
---------------------------	----------

Totaal bedrag voor de uitgaven voor de maatregelen: 5.1.1

Raming inrichting	2.290.076 €
10% algemene kosten	229.007 €
21% BTW	480.917 €

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Subtotaal inrichting	3.000.000 € ³
Deel AWV inrichting 100 %	3.000.000 €
Totaal bedrag voor de uitgaven voor de maatregelen: 5.1.2	
Raming inrichting	2.290.076 €
10% algemene kosten	229.007 €
21% BTW	480.917 €
Subtotaal inrichting	3.000.000 € ⁴
Deel AWV inrichting 100 %	3.000.000 €

3. Werken die worden uitgevoerd door ANB

Op het domein of toe te bedelen aan ANB

Totaal bedrag voor de uitgaven voor de maatregel: 2.2.2

Raming inrichting	22.050 €
10% algemene kosten	2.205 €
21% BTW	4.631 €
Subtotaal inrichting	28.886 € ⁵
Deel ANB inrichting 100 %	28.886 €

³ Ruwe raming op basis van uitvoeringsconcept

⁴ Ruwe raming op basis van uitvoeringsconcept

⁵ Ruwe raming op basis van uitvoeringsconcept

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

4. Werken die worden uitgevoerd door de Vlaamse Landmaatschappij

Op het domein toebehorende of toe te bedelen aan de gemeente Zaventem

Totaal bedrag van de uitgaven voor:

- De maatregelen in *Zaventem* betreffende inrichting van de maatregelen: 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.2.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2.4, 2.2.6, 2.2.10, 2.2.12, 2.2.13, 2.2.14, 2.4.1, 2.4.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4, 5.2.5, 5.5.1
- De maatregelen in *Zaventem* betreffende verwerving van gronden zijn de maatregelen: 1.1.5, 3.2.5, 3.3.3, 5.2.6

Raming inrichting	419.201 €
10% algemene kosten	41.920 €
21% BTW	88.032€
<hr/>	
Subtotaal inrichting	19.154 €
Subtotaal inrichting	549.154 €
Grondverwerving	611.139 €
<hr/>	
Totaal	1.304.393 €

Deel gewest inrichting 70%	384.408 €
Deel gewest verwerving 50%	305.569,5 €
Totaal aandeel gewest	689.977,5 €

Deel Zaventem inrichting 30%	164.746 €
Deel Zaventem inrichting 100%	144.100 €
Totaal aandeel Zaventem inrichting	308.845 €

Deel Zaventem verwerving 50%	305.569,5
Totaal aandeel Zaventem	614.414 €

Totaal bedrag van de uitgaven voor:

- De maatregelen in *Zaventem* betreffende inrichting van de maatregel: 5.2.1*

Raming inrichting	110.000 €
10% algemene kosten	11.000 €
21% BTW	23.100 €
<hr/>	
Subtotaal inrichting	144.100 €

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Totaal	144.100 €
--------	-----------

Deel Zaventem inrichting 100%	144.100 €
-------------------------------	-----------

*Voor de maatregel „5.2.1“ is het mogelijk op basis van latere technische plannen tevens een subsidie in het kader van het fietsfonds en/of provinciale subsidie aan te vragen waardoor het aandeel van de gemeente voor deze maatregelen verlaagt van 100% naar 20%. Mits deze subsidie wordt het totaal aandeel voor de gemeente Zaventem 499.135,5 €.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Op het domein toebehorende of toe te bedelen aan de gemeente Kraainem

Totaal bedrag van de uitgaven voor:

De maatregelen in Kraainem betreffende inrichting van de maatregelen: 2.2.11, 2.2.15, 2.3.1

Raming inrichting	17.008 €
10% algemene kosten	1.700 €
21% BTW	3.572 €
<hr/> Subtotaal inrichting	<hr/> 22.280 €

Deel gewest inrichting 70%	15.596 €
----------------------------	----------

Deel Kraainem inrichting 30%	6.684 €
------------------------------	---------

Op het domein toebehorende of toe te bedelen aan de gemeente Machelen

Totaal bedrag van de uitgaven voor de maatregelen in Machelen betreffende inrichting van de maatregel: 5.3.1 *

Raming inrichting	132.915 €
10% algemene kosten	13.292 €
21% BTW	27.912 €
<hr/> Subtotaal inrichting	<hr/> 174.119 €

Deel Machelen inrichting 100%	174.119 €
-------------------------------	-----------

* de gemeente Machelen kan op basis van latere technische plannen een subsidie in het kader van het fietsfonds en/of provinciale subsidie aan vragen voor de maatregel 5.3.1 waardoor het aandeel van de gemeente voor deze maatregel verlaagt van 100% naar 20%

5. Werken die worden uitgevoerd door de Gemeente Zaventem

Op het domein of toe te bedelen aan de gemeente Zaventem.

Totaal bedrag voor de uitgaven voor de maatregelen: 3.1.1*

Raming inrichting	1.500 €
10% algemene kosten	150 €
21% BTW	315 €
<hr/> Subtotaal inrichting	<hr/> 1.965 €

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Subtotaal inrichting	1.965 €
Grondverwerving	0 €
Totaal	1.965 €

Deel Zaventem inrichting 100%	1.965 €
-------------------------------	---------

*De gemeente Zaventem kan deze maatregel laten uitvoeren door Econet.

6. Werken die worden uitgevoerd door particulieren:

Op het domein toebehorende of toe te bedelen aan particulieren

Totaal bedrag van de uitgaven voor de maatregelen op particuliere eigendom betreffende inrichting van de maatregelen

- Maatregelen : 2.2.8, 2.2.9

Raming inrichting	34.084 €
10% algemene kosten	3.408 €
21% BTW	7.158 €
Subtotaal inrichting	44.650 €

Deel particulieren 30%	13.395 €
Deel gewest inrichting 70%	31.255 €

- maatregelen 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 4.4.1, 4.2.1, 4.3.1, 4.3.2, 4.4.1, 4.4.2, 4.5.1, 4.5.2; 4.5.3, 4.6.1, 5.4.1

Raming inrichting : 194.567 €
10% algemene kosten : 19.456 €
21% BTW : 40.0859 €
Subtotaal inrichting : 254.883 €

Deel particulieren 100%	254.883 €
-------------------------	-----------

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

7. SAMENVATTENDE TABELLEN

Tabel 1. Totale kostenraming per uitvoerende partner.

Uitvoerende Partner	Kostenraming werken incl. kosten en BTW (EUR)	Grondverwerving (EUR)	Totaal (EUR)
VMM	862.566,00	225.400	1.087.966
AWV	6.049.911	0	6.049.911
ANB	28.886	0	28.886
VLM	889.653	611.139	1.500.792
Gemeente Zaventem	1.965	0	1.965
Particulieren	299.533	0	299.533
Totaal	8.132.514	836.539	8.969.053

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Tabel 2. Totale kostenraming per financierende partner.

Financierende Partner	Kostenraming werken incl. kosten en BTW (EUR)	Grondverwerving (EUR)	Totaal (EUR)
Vlaamse Gewest	431.259,00	305.569,50	736.829
VMM	862.566	225.400	1.087.966
AWV	6.049.911	0	6.049.911
ANB	28.886	0	28.886
		305.569,50	
Gemeente Zaventem	310.811		616.381
Gemeente Kraainem	6.684	0	6.684
		0	
Gemeente Machelen	174.119		174.119
Particulieren	268.278,00	0	268.278
Totaal	8.132.514,00	836.539	8.969.053

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Tabel 3. Overzicht financieringsplan.

Partner	Raming subsidie Vlaamse Gewest (EUR)	Raming aandeel partner (EUR)
VMM	0	1.087.966
AWV	0	6.049.911
ANB	0	28.886
Gemeente Zaventem	689.978	616.381
Gemeente Kraainem	15.596	6.684
Gemeente Machelen	0	174.119
particulier	31.255	268.278
Totaal	736.829	8.232.225
Algemeen totaal project	8.969.053	

DEEL 6. BIJLAGEN

6.1. Bijlage 1 : watertoets IP Woluweveld

Algemeen

Het decreet IWB artikel 8 §1 stelt: *“De overheid die moet beslissen over een vergunning, een plan of programma zoals vermeld in §5, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.”*

Een schadelijk effect wordt in het decreet IWB artikel 3 §2 17° gedefinieerd als: *“ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen.”*

Als gevolg van het decreet IWB dient voor dit inrichtingsplan landinrichting de analyse en evaluatie van de effecten op het watersysteem en de voorwaarden om dat effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren onderzocht te worden in een watertoets.

De uitvoering van de watertoets wordt geregeld in het besluit van 20 juli 2006 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (BS 31 oktober 2006).

Het is een formele verplichting voor de overheid die het plan of programma moet goedkeuren, of die de vergunning moet afleveren. De watertoets stimuleert echter de opsteller van het plan of programma of de initiatiefnemer van een activiteit om in het prille stadium van het proces na te denken over de gevolgen voor het watersysteem. Het is dus ook een preventief instrument.

De elementen voor het uitvoeren van de watertoets voor de maatregelen voorzien in dit inrichtingsplan “Woluweveld” is als bijlage 1 bij dit rapport gevoegd.

6.1.1. Situering project

Een uitgebreide situering (hydrografisch, juridisch,...) is te vinden het rapport zelf, meer bepaald in de delen 1 en 2, Inleiding en Projectsituering.

De visie en de voorziene inrichtingsmaatregelen voor het project worden uitvoerig beschreven in deel 3, Projectbeschrijving.

6.1.2. Selectie van de terreinacties die mogelijk een impact

hebben op het watersysteem

In tabel 1 worden de terreinacties die een mogelijke impact hebben op het watersysteem, gebundeld per type. We onderscheiden de volgende types op basis van de beoordelingschema's uit het uitvoeringsbesluit watertoets (*artikel 3 §1*):

1. verhardingen & constructies
2. wijziging van vegetatie
3. reliëfwijziging
4. buffer- of infiltratievoorzieningen
5. lozingen op rioleringsstelsel, oppervlaktewater of grondwater
6. grondwaterwinning
7. wijziging van de bedding en structuurkwaliteit waterloop
8. andere (maatregelen die niet onder te brengen zijn onder bovenstaande types uit het uitvoeringsbesluit watertoets)

Tabel 1: terreinacties met een mogelijke impact op het watersysteem per type

	1. verhardingen en constructies	2. wijziging vegetatie	3. reliëfwijziging	4. buffer- of infiltratievoorzieningen	5. lozingen op rioleringsstelsel, opp- of grondwater	6. grondwaterwinning	7. wijziging van de bedding en structuurkwal waterloop	8. andere
Aanleg parking	X							
Aanleg wandelpad	X							
Aanleg fietspad	X							
Aanleg sport- en spelinfrastructuur	X							
Aanleg trap	X							
Aanplantingen		X						
Aanleg 2-sporen betonweg met fietsuitwijkstroken	X							
Afschuinen oevers			X					
Aanplant water- en oeverplanten		X						
Plaatsing recreatieve elementen	X							
Aanleg van bufferbekkens				X				
Aanleg van Wadi				X				
Aanleg van infiltratievoorziening				X				
Aanleg van (langs)grachten				X				
Aanleg van winterbedding				X				
Hermeandering waterloop							X	

6.1.3. Toetsing van maatregelen op impact op het watersysteem

De maatregelen zijn uitvoering beschreven in het rapport en hebben elk een unieke code. Deze code is terug te vinden in de tabel onder punt 3.4 in het rapport. Deze codering wordt gebruikt in de verdere beoordeling hieronder.

Een toetsing van de maatregelen in verband met een impact op het watersysteem gebeurt hierbeneden door middel van:

- de lokalisatie ten opzichte van de watertoetskaarten;
- de doelstellingen en de beginselen van het Decreet Integraal Waterbeleid;

De maatregelen zijn gegroepeerd volgens de types van de beoordelingsschema's van het uitvoeringsbesluit watertoets artikel 3 §1. Acties die niet in te delen zijn volgens deze categorieën, worden ondergebracht onder "8) andere".

Sommige ingrepen kunnen in principe in meerdere categorieën thuishoren, maar worden voor de eenvoudigheid toch slechts één maal vermeld.

De terreinacties worden eerst gesitueerd op de vijf watertoetskaarten. Volgende liggingen worden onderscheiden:

OG: Overstromingsgevoelige gebieden (effectief-mogelijk)	IN: Infiltratiegevoelige gebieden	WB: Winterbedkaart
		
GW: Grondwaterstromingsgevoelige gebieden	ER: Erosiegevoelige gebieden	H: Hellingkaart
		

Vervolgens worden alle acties getoetst aan de doelstellingen en beginselen van het decreet integraal waterbeleid.

De toetsing gebeurt door gebruik te maken van een standaard invultabel (zie tabel 4):

- o het vakje **groen** kleuren indien de actie aan de doelstelling voldoet of een uitwerking is van de doelstelling of beginsel
- o het vakje **rood** kleuren indien er een mogelijk knelpunt kan ontstaan met de doelstelling of het beginsel

doelstellingen van het decreet IWB (art. 5)

- D1: Het grond- en oppervlaktewater op een zodanige manier beschermen, verbeteren en herstellen dat tegen eind 2015 een goede toestand van de watersystemen wordt bereikt.
- D2: De verontreiniging van oppervlakte- en grondwater voorkomen en verminderen.
- D3: De voorraden aan oppervlakte- en grondwater duurzaam beheren en gebruiken.
- D4: De verdere achteruitgang van aquatische ecosystemen, van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden voorkomen.
- D5: De aquatische ecosystemen en rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen in specifieke gebieden verbeteren en herstellen.
- D6: Het beheer van hemelwater en oppervlaktewater organiseren.
- D7: De landerosie, de aanvoer van sedimenten naar het oppervlaktewater en het door menselijke ingrepen veroorzaakt transport en afzetting van slib en sediment terugdringen.
- D8: De waterwegen beheren en ontwikkelen met het oog op de bevordering van een milieuvriendelijker transportmodus van personen en goederen via de waterwegen, het realiseren van de intermodaliteit met de andere vervoersmiddelen en het bevorderen van de internationale verbindingfunctie ervan.
- D9: De diverse functies binnen een watersysteem en de onderlinge verbanden integraal afwegen.
- D10: De betrokkenheid van de mens met het watersysteem bevorderen, waaronder het verhogen van de belevingswaarde in stedelijk gebied en vormen van zachte recreatie.

beginselen van van het decreet IWB (art. 6)

- B1: *Het standstill beginsel.* Voorkomen dat de toestand van het watersysteem verslechtert.
- B2: *Het preventiebeginsel.* Optreden om schadelijke effecten te voorkomen, eerder dan die achteraf te moeten herstellen.
- B3: *Het bronbeginsel.* Preventieve maatregelen aan de bron nemen.
- B4: *Het voorzorgsbeginsel.* Het treffen van maatregelen ter voorkoming van schadelijke effecten niet uitstellen omdat na afweging een oorzakelijk verband tussen het handelen of het nalaten en de gevolgen ervan niet volledig door wetenschappelijk onderzoek is aangetoond.
- B5: *Het beginsel dat "de vervuiler betaalt".* De kosten voor maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade zijn voor rekening van de veroorzaker.
- B6: *Het kostenterugwinningsbeginsel.* De kosten voor waterdiensten in rekening brengen.
- B7: *Het herstelbeginsel.* Schadelijke effecten voor zover mogelijk herstellen tot de van toepassing zijnde referentieniveaus.
- B8: *Het participatiebeginsel.* Aan de burgers vroeg, tijdig en doeltreffend inspraak verlenen bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid.
- B9: *Het beginsel van hoog beschermingsniveau.* Een zo hoog mogelijk beschermingsniveau nastreven van de aquatische ecosystemen, de rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen en de waterrijke gebieden, zonder het multifunctionele gebruik van de watersystemen uit het oog te verliezen.
- B10: *Het beginsel dat het watersysteem één van de ordenende principes is in de ruimtelijke ordening.*
- B11: *Het beginsel van de evaluatie ex ante.* Een voorafgaande, systematische en grondige evaluatie van de gevolgen van het integraal waterbeleid op het milieu en de samenleving en voor de uitvoerende en handhavende instanties uitvoeren is nodig.

6.1.4. **Overzicht voorziene maatregelen****Type 1: verhardingen & constructies**

maatregelen	2.1												
Titel	Toegangen groene Wandeling												
Beschrijving	Naast een ecologische schakel in de Woluwevallei wordt deze toegang ingericht als ontmoetingsplaats.												
Watergevoelige gebieden	OG: mogelijk overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: zeer gevoelig		ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding				
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10			
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11		
Maatregelen of aandachtspunten	Er worden nergens ondoorlaatbare verhardingen toegepast.												

maatregelen	2.2												
Titel	Aanleg Woluwewandelpad tussen „Groene Wandeling“ en Leuvensesteenweg“												
Beschrijving	Als aansluiting op de Groene wandeling wordt in de vallei van de Woluwe een wandelpad voorzien (vnl. op bestaande voetwegen, gedeeltelijk nieuw traject) en een parking heraangelegd in steenslag, dolomiet of een ander doorlaatbaar materiaal.												
Watergevoelige gebieden	OG: mogelijk overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: matig tot zeer gevoelig		ER: niet erosiegevoelig		WB: geen winterbedding				
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10			
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11		
Maatregelen of aandachtspunten	Er worden nergens ondoorlaatbare verhardingen toegepast.												

maatregelen	2.4												
Titel	Inrichting Woluwepark												
Beschrijving	Aanleg van wandelpaden en een zone voor een ecologische volkstuin.												
Watergevoelige gebieden	OG: mogelijk overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: matig tot zeer gevoelig		ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding				
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10			
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11		
Maatregelen of aandachtspunten	Er worden voor de wandelpaden geen ondoorlaatbare verhardingen toegepast.												

maatregelen	5.2 – 5.3 – 5.4												
--------------------	-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Titel	Heraanleg weg in 2-sporenbeton: fietspad Zaventemsebaan, Diegem en Boske										
Beschrijving	Bestaande veldwegen in aarde en/of steenslagverharding worden verbeterd door de aanleg in 2-sporenbeton met een middenstrook in gras. Er worden op 4 plaatsen fietsuitwijkstroken in beton voorzien van 20m op 2m.										
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: weinig gevoelig		ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding		
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11
Maatregelen of aandachtspunten	Er wordt gekozen voor een 2-sporen betonweg met een grasstrook middenin waardoor er nog infiltratie mogelijk is in de middenberm. Verder worden (langs)grachten en infiltratievoorzieningen aangelegd als bufferende maatregel (zie ook maatregel 3.3.).										

maatregelen	5.5										
Titel	Herstel trage wegen										
Beschrijving	Bestaande trage weg wordt hersteld in steenslag, niet gestabiliseerd										
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: weinig gevoelig		ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding		
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11
Maatregelen of aandachtspunten	Er worden nergens ondoorlaatbare verhardingen toegepast.										

Type 2: wijziging van vegetatie

maatregelen	4.3 – 4.4 – 4.5										
Titel	Ecologische inrichting zone natuurontwikkeling Exon. Ecologische inrichting zone natuurontwikkeling en bufferbekken. Ecologische herinrichting bestaande infiltratievoorzieningen.										
Beschrijving	Het bestaande bufferbekken gelegen naast de gebouwen van Exon, het bestaande bufferbekken aan het rond punt en de bestaande infiltratievoorzieningen worden ecologisch heringericht. Maatregelen zijn o.a. afschuinen oevers en aanplant van riet en lisdodde.										
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: weinig gevoelig	ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding			
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11
Maatregelen of aandachtspunten	Geen										

Type 4: buffer- en infiltratievoorzieningen

maatregelen	1.1.											
Titel	Verwerving en bosuitbreiding poort Eenenboom											
Beschrijving	De poort Eenenboom wordt ingericht als een recreatieknooppunt waar fietsroutes, jogging- en wandelpaden samenkomen met aandacht voor waterberging in de vorm van 2 bufferbekkens.											
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig			IN: niet infiltratiegevoelig		GW: weinig gevoelig			ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding	
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10		
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	
Maatregelen of aandachtspunten	Er worden nergens ondoorlaatbare verhardingen toegepast.											

maatregelen	2.5											
Titel	Verwerving en inrichting winterbedding Woluwe											
Beschrijving	Bestaande volkstuinten worden verplaatst en langsheen de Woluwe wordt een winterbedding voorzien.											
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig			IN: niet infiltratiegevoelig		GW: matig gevoelig			ER: erosiegevoelig (klein gedeelte)		WB: geen winterbedding	
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10		
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	
Maatregelen of aandachtspunten	Geen											

maatregelen	3.2											
Titel	Inrichten zone bufferbekken en natuurontwikkeling (insectenpark)											
Beschrijving	Noordelijk van het perceel ligt er een natte depressie met een dominante begroeiing van heen (<i>Scirpus maritimus</i>). Deze natte depressie zal in de toekomst meer gaan fungeren als natuurlijk bufferbekken voor overvloedige regenwaterafvoer. Het bufferbekken zal naar het zuiden toe nog vergroot worden waardoor de buffercapaciteit groter wordt. Verder op het perceel wordt er inrichting voorzien met aanplantingen (hoge en lage planten, ruigtes, bloemenrijk weiland)											
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig			IN: niet infiltratiegevoelig		GW: weinig gevoelig			ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding	
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10		
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	
Maatregelen of aandachtspunten	Geen											

maatregelen	3.3											
Titel	Hydrologische maatregelen											

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Beschrijving	<p>2 infiltratievoorzieningen en grachten graven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aan het kruispunt van de Lange Wagenstraat en de Zaventemsebaan wordt de bestaande opvang verbonden met een nieuwe aan te leggen infiltratievoorziening - Deze voorziening loopt over in een gracht langsheen de Zaventemsebaan. Hiervoor wordt de bestaande gracht geherprofileerd. - Een tweede infiltratievoorziening wordt aangelegd aan de aansluiting van de gracht langs de Zaventemsebaan en de bestaande gracht richting bufferbekken van maatregel 3.2. - Aan de overzijde van de Zaventemse baan wordt een nieuwe gracht gegraven om het afstromend water en erosiemateriaal van de hoger gelegen landbouwpercelen op te vangen. Deze nieuwe gracht wordt verbonden met de te herprofilieren gracht aan de overzijde van de baan via 2 onderbuizingen onder de weg. - De grachten worden voorzien van schotten met gecontroleerd doorstroomdebiet waardoor samen met de 2 infiltratiezones een vertraging van het afstromend water gerealiseerd wordt. 										
Watergevoelige gebieden	OG: niet overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig		GW: weinig gevoelig			ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding	
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	
Beginsel IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11
Maatregelen of aandachtspunten	Geen										

**Type 7: wijziging van de bedding en structuurkwaliteit
waterloop**

maatregelen	2.6										
Titel	natuurherstelmaatregelen Woluwe										
Beschrijving	Hermeandering Woluwe t.h.v. Denayerstraat en aanplant waterplanten als riet en lisdodde.										
Watergevoelige gebieden	OG: mogelijk overstromingsgevoelig		IN: niet infiltratiegevoelig			GW: zeer gevoelig		ER: erosiegevoelig		WB: geen winterbedding	
Doelstellingen IWB	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	
Beginselen IWB	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11
Maatregelen of aandachtspunten	Geen										

6.1.5. Eindconclusie en ontwerp waterparagraaf

Eindconclusie

De effecten op het watersysteem in het kader van de watertoets zijn over het algemeen positief. Waar ondoorlaatbare verhardingen komen (sportinfrastructuur, 2-sporenbetongweg), worden maatregelen getroffen om de negatieve impact te compenseren.

Globaal gezien kan gesteld worden dat het uitvoeren van het inrichtingsplan haalbaar is voor het watersysteem.

Het inrichtingsplan Woluweveld is verenigbaar met de doelstellingen van artikel 5 en de beginselen van artikel 6 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

6.2. Bijlage 2: Maatregelen Fase 2

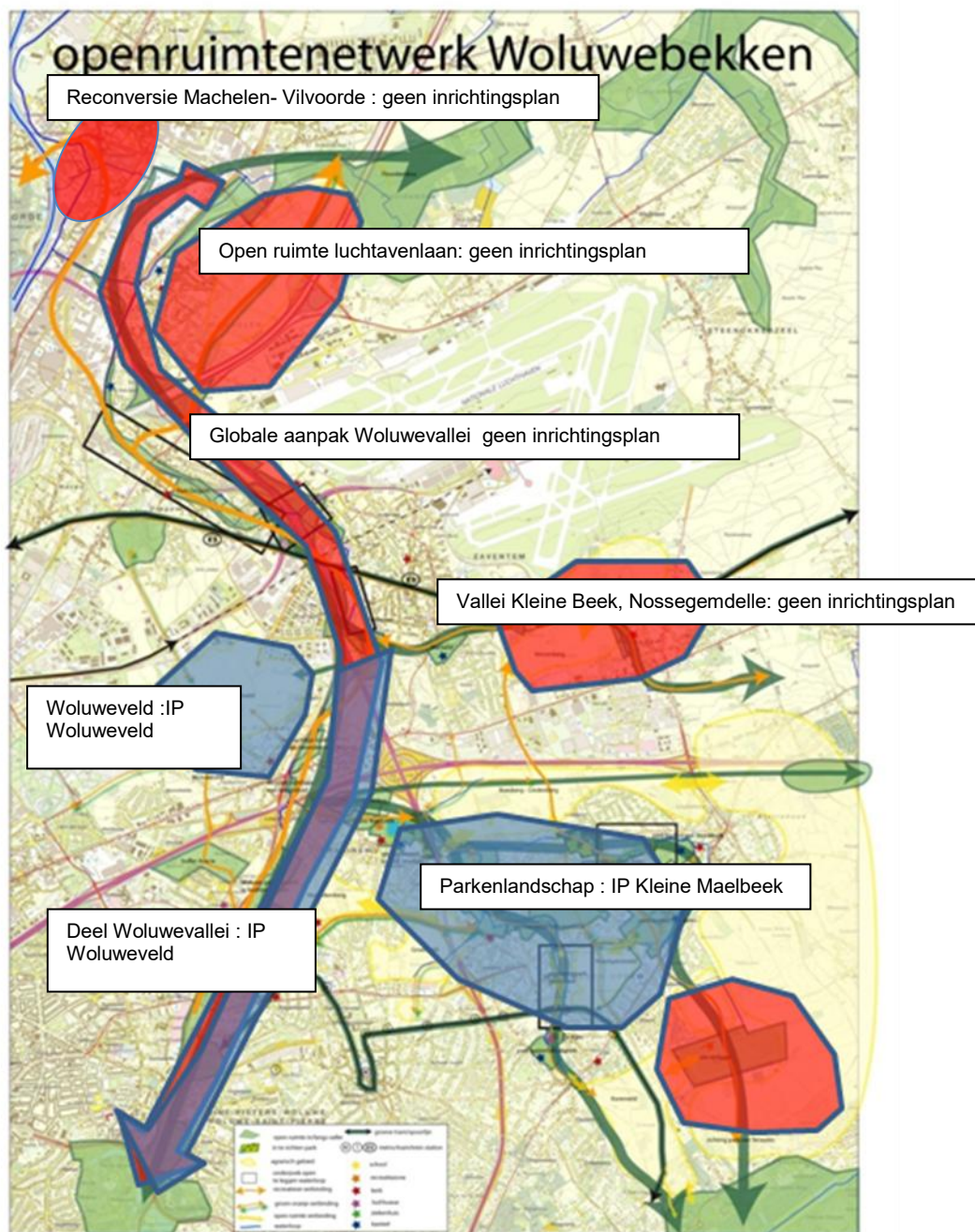
- A. Voor het **inrichtingsplan “Woluweveld”** werden een aantal maatregelen naar een latere fase verschoven. Het gaat om maatregelen die nochtans essentieel zijn om de vooropgestelde visie te realiseren. Dit is gebeurd omwille van budgettaire beperkingen.

In het kader van verdere projectwerking worden de fase 2 maatregelen mee gegeven bij het inrichtingsplan via deze bijlage. De belangrijkste twee redenen hiervoor zijn :

- Fase 2 geeft concrete, becijferde en gedragen acties. Dit houdt kansen open voor toekomstige opportuniteiten via Europese financiering, eigen financiering van lokale of andere partners of eventueel via bijkomende financiering voor landinrichting vanuit een globaal planprogramma voor de Vlaamse Rand (momenteel in opmaak).
  - Door het toevoegen van fase 2 geeft het inrichtingsplan een globale visie en actieplan voor de toekomst van de valleien van Vuilbeek en Kleine Maelbeek. Vooral vanuit de gemeentes is er een grote behoefte aan dergelijke globale visie met acties aan gekoppeld als leidraad voor toekomstige beleidsplannen en actieplannen op gemeentelijk niveau. Maar de partners hebben hier ook nood aan als input voor het behoud en versterken van de open ruimte voor plannen op provinciaal en Vlaams niveau. Voorbeeld een mogelijke aanpassing van de R0.
- B. Op niveau van heel het **inrichtingsproject Open ruimtenetwerk Woluwebekken** zijn momenteel nog twee volledige gebieden niet aangepakt door gebrek aan budget.
- De Vallei van de Kleine Beek . Deze vallei bevat het Strategisch project Nossegemdelle uit het afbakeningsproces Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel)
  - De link tussen Woluweveld en Floordambos over de Woluwevallei. Dit gebied bevat volgende strategische projecten uit het VSGB :
    - Strategisch project Woluwe (studie in uitvoering voor Woluwebekken iov VLM)
    - Strategisch project reconversie zone Machelen – Vilvoorde
    - Strategisch open ruimtegebied luchthavenlaan Machelen

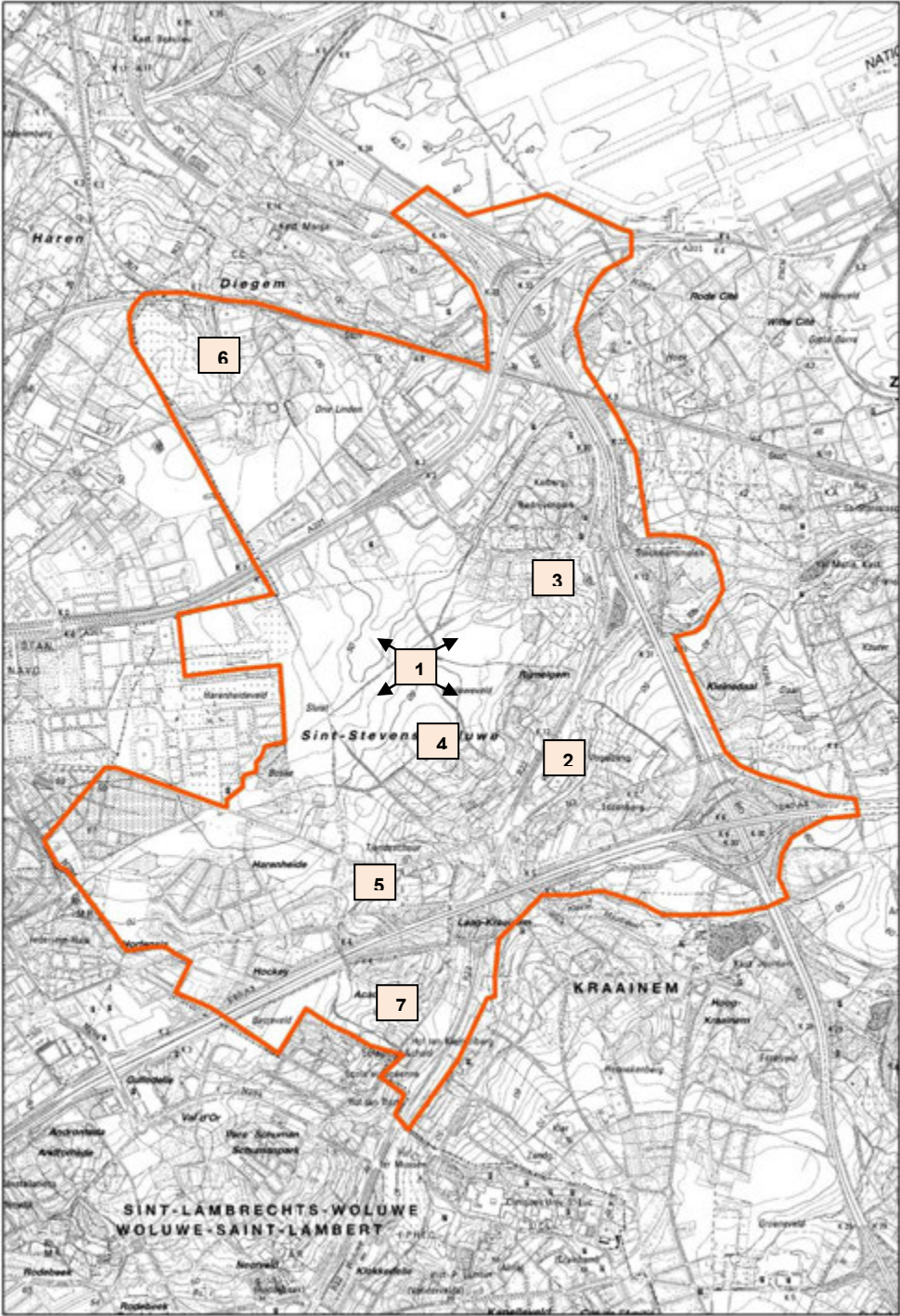
Volgende kaart geeft een overzicht van de zones met inrichtingsplan en de strategische zones uit het afbakeningsproces VSGB zonder inrichtingsplan.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

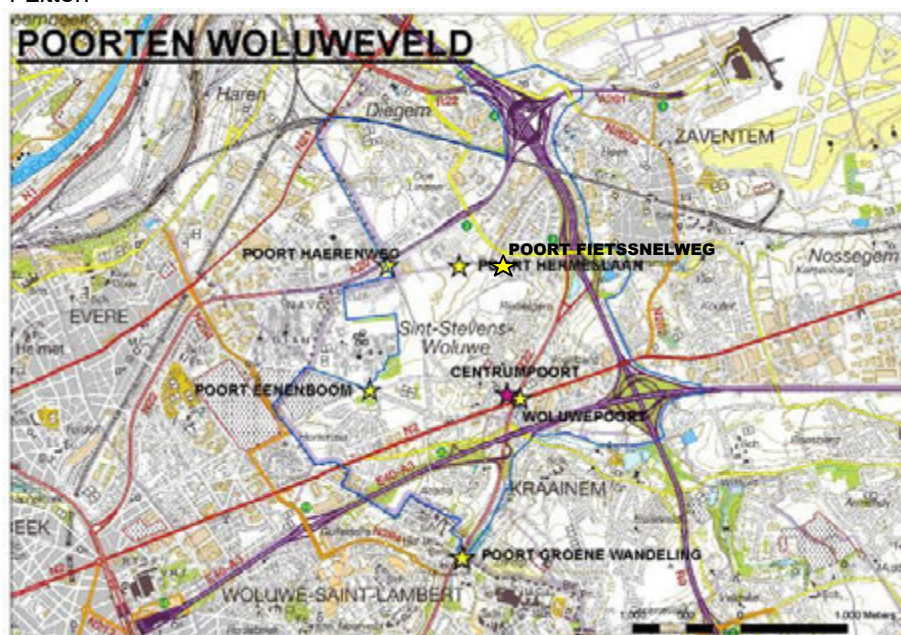
Overzicht maatregelen Fase 2

Situering maatregelen Fase2 voor Inrichtingsplan Woluweveld

1. Poorten

Een aantal poorten rond het Woluweveld moeten nog worden ingericht naast de poorten die al in fase 1 zitten

- **Centrumpoort**

In de dorpskern van Sint Stevens Woluwe vormt de site rond de kerk, park en heemkundig museum de ideale uitvalsbasis om het dorp recreatief te verbinden met het Woluweveld, of met andere zones zoals de Woluwevallei. Een herinrichting van de speeltuin, infoborden, zitgelegenheid e.d. zijn de nodige inrichtingsmaatregelen. Gekoppeld hieraan kan het heemkundig museum beter benut worden als ontmoetings en infopunt en eventueel consumptiegelegenheid bieden met streekproducten.

Situering

situering Centrumpoort

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Raming :

Maatregel	kostprijs
plaatsen zitmeubilair en infoborden	2.816,50
vernieuwen speeltuin gemeentepark	78.600,00
Totaal	81.417 €

• Poort Harenweg

Dit is gekoppeld aan een toekomstige fietsbrug over de A 201en afstaphalte van een tram voor de talrijke bedrijven met mogelijk verbinding naar de luchthaven. Dit multimodaal punt wordt voor fietsers, joggers en in mindere mate wandelaars (voorbeeld ; recreatie vanuit de hotelzone) als een "poort" ingericht samen met de aanleg van een fietsbrug over de A 201.

Het is de bedoeling een poort ook hier het Woluweveld duidelijk herkenbaar maakt door een duidelijke toegang (herkenbare inrichtingsmaterialen, groen, infoborden,...)

Situering

situering poort Haerenweg

Raming

Maatregel	kostprijs
eyecatcher	196.500
infobord	982,5
groenaanleg	1.310
Totaal	198.792,5 €

• Poort Harenheide

Deze poort vormt de toegang van het Woluweveld vanuit de Leuvensesteenweg, vlak aan een

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

café. Het is gekoppeld aan een herinrichting van een agrarisch binnengebied dat in de toekomst parkgebied wordt of mogelijk woongebied. Naargelang de toekomstige bestemming wordt een ander inrichtingsscenario voorgesteld. Waterberging, groen en park elementen en het verbinden van wijken via wandel en jogpaden vormen bijkomende aspecten buiten de toegangsfunctie. Deze poort vormt een schakel binnen een netwerk van natuurlijke parken in en rond het Woluweveld.

Park en wandelverbinding rond landbouwgebied Harenheide

raming

Maatregel	kostprijs
toegangsplein: 800 m ²	68.120
parking	3.069,33
wandelpad: 1000 meter, dolomiet, 1,20 breed	36.680
hondentoilet	5.580,6
groenvoorziening	5.462,7
diverse	21.811,5
bufferbekken	72.050
verwerving via minnelijke schikking of onteigening	931.389,5
Totaal	1.144.164 €

- **Poort fietssnelweg**

De fietssnelweg uit fase 1 laat de fietsers het Woluweveld verlaten of binnenkomen via deze locatie. Een inrichting van deze toegang tot het Woluweveld, afgestemd op de andere poorten met een minimum aan informatie over onder andere de fietssnelweg zou hier ingericht kunnen worden.

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Raming

Maatregel	kostprijs
eyecatcher	196.500
infobord	982,5
groenaanleg	1.310
Totaal	198.792,5 €

Overzicht poorten fase 2:

Poort	Kostprijs
Centrumpoort	81.417,00
Poort Harenweg	198.792,50
Poort haerenheide	1.144.164,00
Poort fietssnelweg	198.792,50
Totaal	1.623.166

2. Voetgangersbrug Woluwelaan

Om het Woluweveld en de Woluwe terug te verbinden is er een veilige en groen ingerichte oversteek nodig. Er wordt bekeken samen met AWW om de bestaande verkeerslichten in functie hiervan in te richten. Dit is een punt waar al doden zijn gevallen.

Vanuit de bevolking was er tijdens infosessie ook vraag naar ook hier een fiets- en voetgangersbrug. Dit is een iets moeilijkere piste gezien de reeds voorgestelde fietsbruggen.

Een inrichting van een veilige en groene kruising van de Woluwelaan met de Leuvense steenweg zou een enorm verschil maken om de barrièrewerking van de Woluwelaan op te heffen.

Vanuit het standpunt van de lokale leefbaarheid zou de Woluwelaan als Groene Stedelijke Boulevard zoals die ten zuiden van de E40 functioneert, best doorgetrokken worden tot boven de E40, al dan niet met een tramlijn.

Dit naar het voorbeeld van de A201 die ook wordt voorzien als een Stedelijke Boulevard in het Beliris-project met tramlijn.

Hier zijn de maatregelen landinrichting volledig afhankelijk van beslissingen in Mobiliteitsplannen en door Afdeling Wegen.

Een voetgangersbrug over de Woluwelaan van de Aldi van Sint Stevens Woluwe naar het toekomstige Woluwepark aan de overkant, ontsluit niet alleen het Woluwepark en bijhorend Woluwewandelpad voor de inwoners van Sint Stevens Woluwe. Het sluit deze dorpskern ook terug aan bij Zaventem centrum.

Situering: Zie situeringskaart

Raming

Maatregel	kostprijs
Fietsbrug	3.00.0

3. Oude zandgroeve in het Noorden van Woluweveld

Inrichten oude zandgroeve als natuurzone met ook een plukboomgaard.

Een oude zandgroeve in het Noorden van Woluweveld bevat voor de landbouw onbruikbare gronden. Deze locatie is ideaal om de natuurwaarde van het hele Woluweveld te versterken en ook de bevolking hier bij te betrekken. Er is één van de laatste onverharde wegen en een mooi uitzicht. Het sluit ook aan op het bermgroen van de R0.

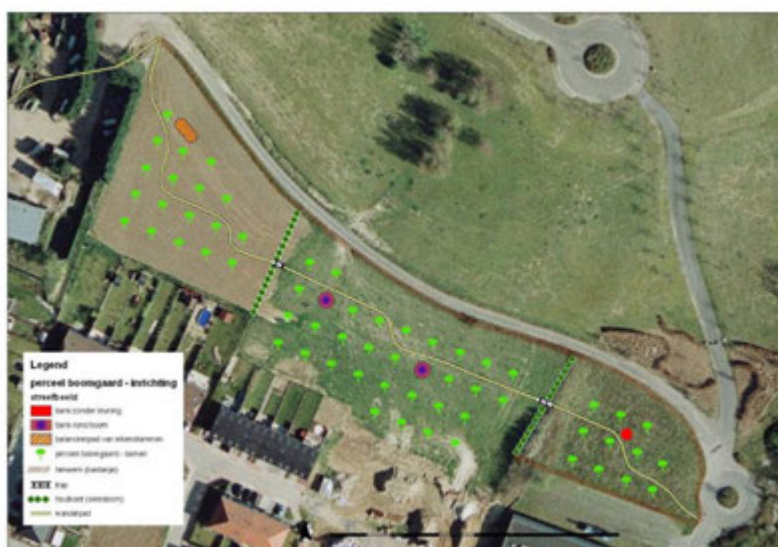
Voor het verwerven van deze gronden bedraagt hier de grootste kost.

Hier bevindt zich één van de twee laatste open ruimteverbindingen over de beide flanken van de Woluwevallei. Deze inrichtingen sluiten aan op een netwerk van toegankelijke en minder toegankelijke groenpolen in en rond het Woluweveld.

Situering: Zie situeringskaart

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Raming :

Maatregel	kostprijs
Inrichting oude groeve plateau	
aanplant bos (0,88ha) (2x2)	11.816,2
aanplant houtkant (0,84ha) (1x1)	8.803,2
inzaaien bloemenmengsel ruigte (mengsel PVM SOLABIO): 0,93 ha (20 kg/ha, 70€/kg)	18.274,5
inzaaien akkerrand tarwe	864,6
aanleg wandelpad (dolomiet, 752 meter lang, 1,2 meter breed, 10 cm diep)	10.048,224
plaatsing zitbanken (4 stuks, zonder rugleuning)	1.572
verwerving via minnelijke schikking of onteigening	2.357.245
Inrichten speelboomgaard	
aanplant hoogstamfruitbomen (met drie boompalen in kastanje)	2.796,85
aanplant houtkant sleedoorn (maat 60/100, ongeveer 100 lm, dubbel geschrankt)	262
aanleg wandelpad (dolomiet, 285 meter lang, 1,2 meter breed, 10 cm diep)	3.808,17
plaatsing meubilair	4.585
aanleg trap (houten kader en opstaande treden, opgevuld met dolomiet?)	655

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

aanleg omheining (H120, kastanje hekwerk)	13.362
verwerving via minnelijke schikking of onteigening	1.534.860
Totaal	3.968.953

4. Kerkhof St Stevens Woluwe

Het kerkhof van St Stevens Woluwe linkt via het kerkhofpad de dorpskern met het Woluweveld en biedt een mooi zicht op het omliggende gebied. Door de nog niet benutte kerkhofzone en aansluitend weidegebiedje op natuurvriendelijke en onderhoudsarme wijze in te richten, kan ook hier een extra parkje voor de mensen worden gecreëerd. Dit sluit eveneens aan op de achtertuin van de parochiezaal.

De inrichting is afgestemd op een toekomstige uitbreiding van het kerkhof en op waterberging. Hier is vooral een dure grondverwerving de voorwaarde tot realisatie.

Situering Zie situeringskaart

raming

Maatregel	kostprijs
inrichting park	243.845,60
hydrologische maatregelen park	7.008,5
verwerving via minnelijke schikking of onteigening	323.850
Totaal	547.704,10 €

5. Buurtparkje Elie Aubinastraat

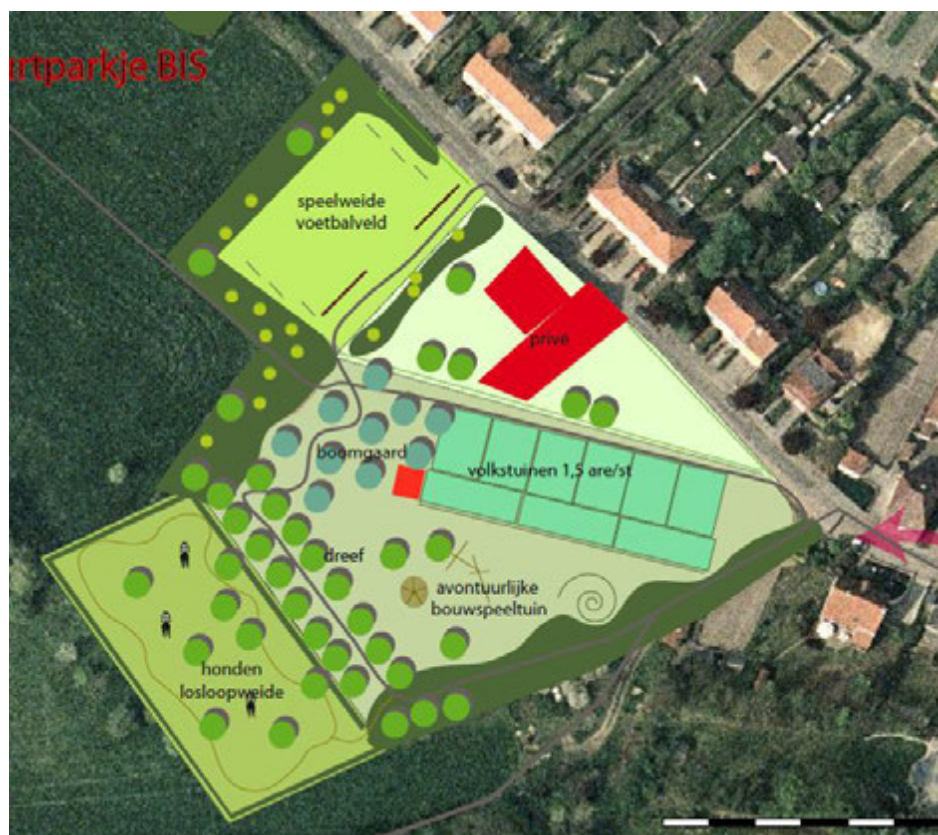
Deze restructuurte wordt ingericht in functie van de wijkbewoners en past in een resem van parkjes in en rond het Woluweveld. Ook hier ligt de nadruk op natuurvriendelijke en onderhoudsarme inrichting. Het gaat onder andere om een ravotbosje, een plukboomgaard, een volkstuintzone maar ook een hondenweide. Hier liggen ook twee slechts nog deels toegankelijke trage wegen die het parkje

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

verbinden met de Poort Harenheide. Aan de andere zijde sluit dit parkje via bestaande trage wegen met het kerkplein (centrumpoort).

Situering Zie situeringskaart

Schets buurtpark

raming

Maatregel	kostprijs
inrichting buurtpark	194.338,40
verwerving via minnelijke schikking of onteigening	27.765,00
Totaal	222.103,40 €

6. Morenveld in Diegem

Door een fiets en voetgangersbrug over de A 201 wordt dit gebied terug ontsloten met het Woluweveld en wordt Sint Stevens Woluwe terug verbonden met Diegem voor voetgangers en fietsers. Het Morenveld is een oud ontginningsgebied (Diegemse zandsteen) met cultuurhistorische waarde en een mooi hellend relief. Het Morenveld komt tot tegen de gewestgrens. Het sluit aan op het HST-fietspad en linkt het fietspad langs de Haachtse Steenweg aan het fietspad vanuit het Woluweveld. Er is een potentiële recreatieve link met de Hotelzone aan de Bessenveld laan.

De opmaak van een gedetailleerde landschapsvisie biedt aanleiding voor allerlei inrichtingsmaatregelen gaande van aanleg speelbosjes, volkstuinten tot eventueel een voetgangersbrug over het spoor tot de kern van Diegem.

Situering

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

Bingmaps: luchtfoto: zicht op het Morenveld en centrum Diegem

Raming

Maatregel	kostprijs
aanplant KLE's	2.620
aanleg wandelpad in steenslag 1,20 m breed, niet gestabiliseerd	31.440
inrichten bos - speelbos	102.180
voetgangersbrug	131.000
Totaal	267.240 €

7. Acacia

Dit buffergebied op het gewestplan biedt een mooi landschap op een heuvelachtige valleiflank van de Woluwe. Hier bevindt zich één van de twee laatste open ruimteverbindingen over de beide flanken van de Woluwevallei. Onderaan de Vallei ligt een oude, moerasachtige arm van de Woluwe met onder andere Reuzenpaardestaart. Dit sluit aan op habitatrichtlijngebied. Er zijn tal van mogelijkheden om via wandelpaden en natuurontwikkeling het landschap in te richten voor bewoners en mogelijk de Europese School. Het gebied sluit aan op het Woluweveld en op een interessant wandelparcours langs de E40.

Eerst moet een meer gedetailleerde inrichtingsvisie worden uitgewerkt.

Situering Zie situeringskaart

Raming

Maatregel	kostprijs
aanleg fietsverbinding	124.370,74
aanleg wandelpad in bufferzone	34.080
aanplant bufferzone (bomen)	16.375
ecologische inrichting bufferbekken	24.235
verwerving via minnelijke schikking of onteigening	408.876
Totaal	607.937

Landinrichtingsproject PLATEAU VAN MOORSEL

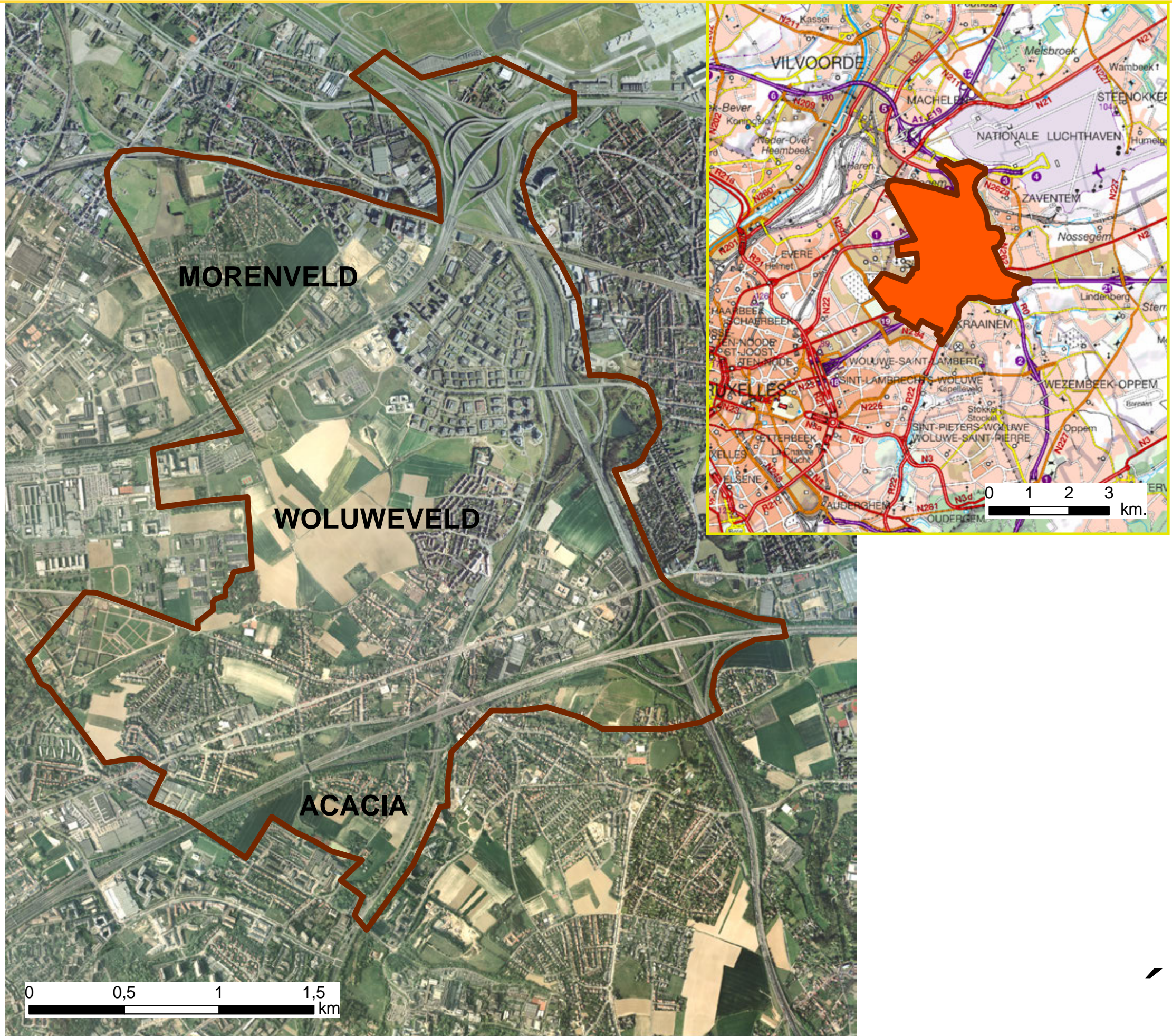
Totaaloverzicht

Gebied	kostprijs
1 poorten	1.623.166 €
2 voetgangersbrug Woluwelaan	3.000.000 €
3 oude zandgroeve	3.968.953 €
4 park Kerkhof St. Stevens Woluwe	547.704,10 €
5 Buurtpark Elie Aubinastraat	222.103,40 €
6 Morenveld	267.240 €
7 Acacia	607.937 €
TOTAAL	10.237.103,50 €

DEEL 7. KAARTEN

kaart 1

Projectsituering

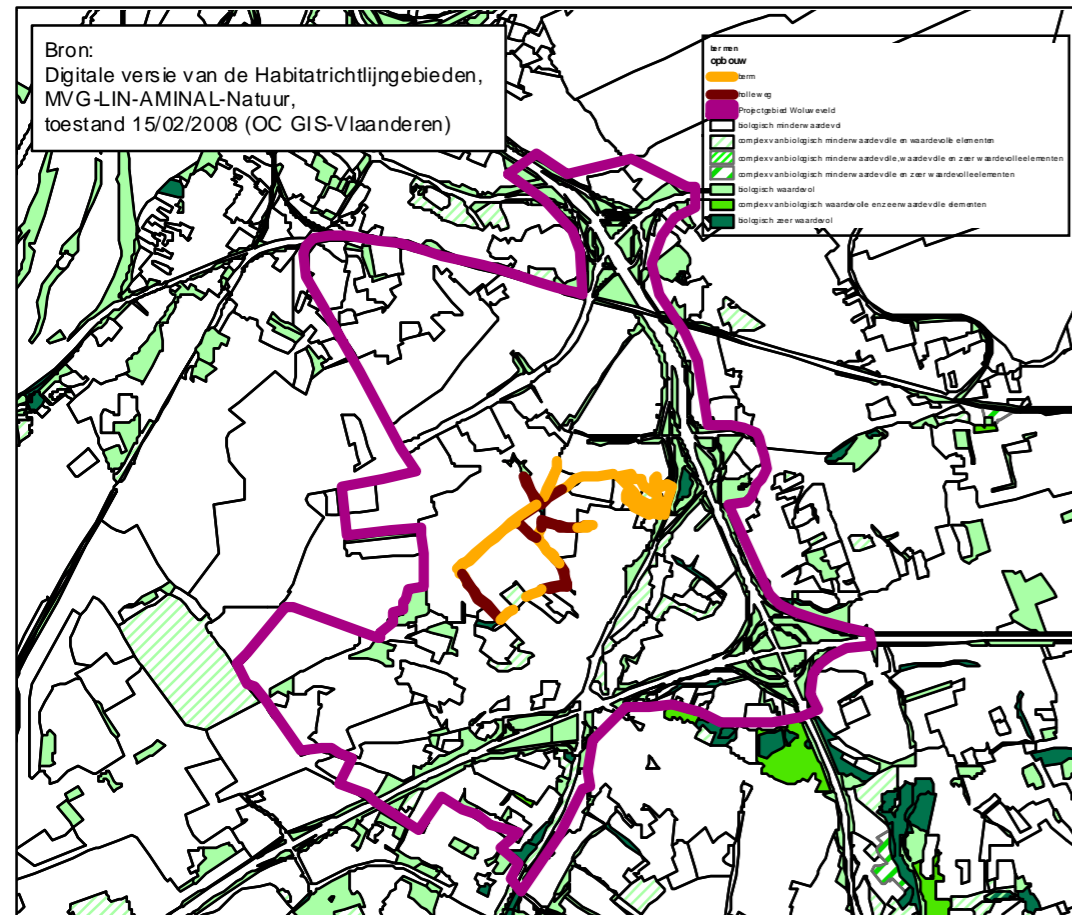
Legende:

 Projectgebied Woluweveld

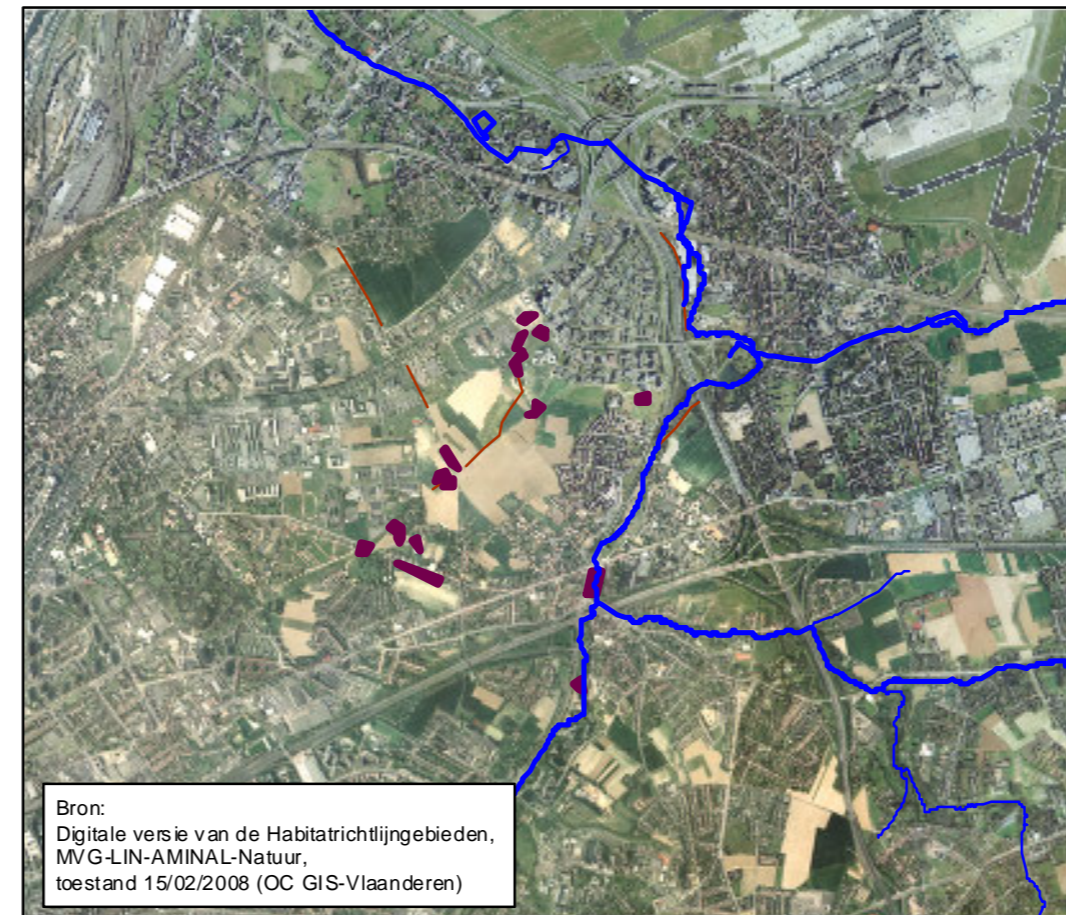
Bron :
- Digitale versie van de Orthofoto's, middenschalig, kleur, provincie Vlaams-Brabant, opname 2007, AGIV & Provincie Vlaams-Brabant (AGIV, 2008)
- Topografische kaart 1/100.000, raster, NGI, Opname 2001 – 2006;
© Nationaal Geografisch Instituut

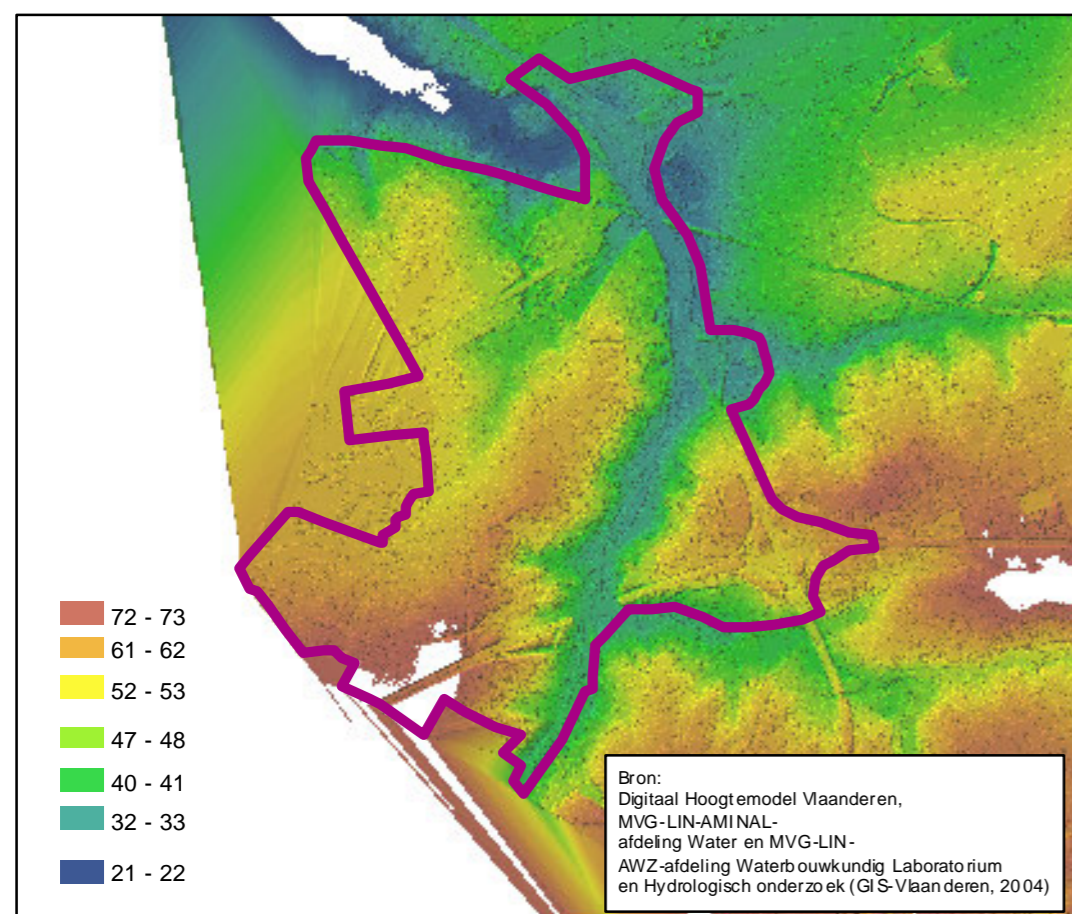
Biologische waarderingskaart

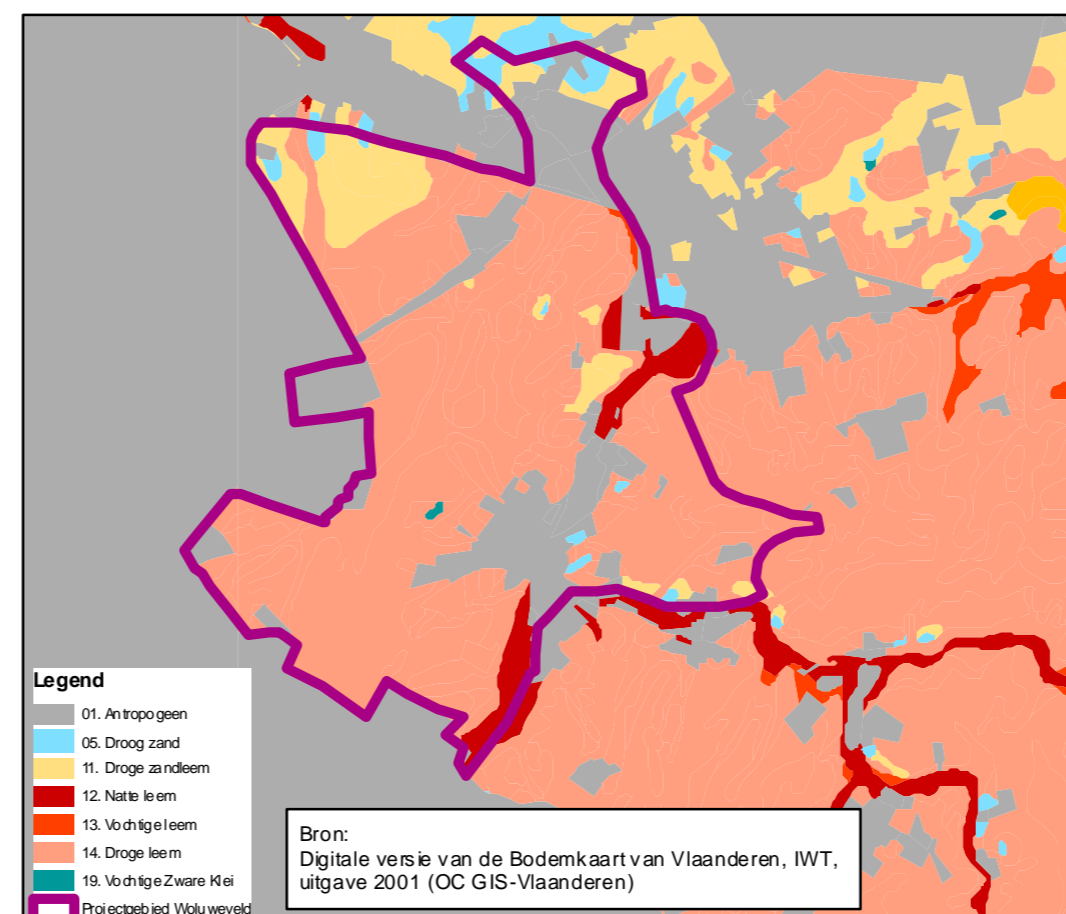
Hydrografie

Reliëf

Bodem

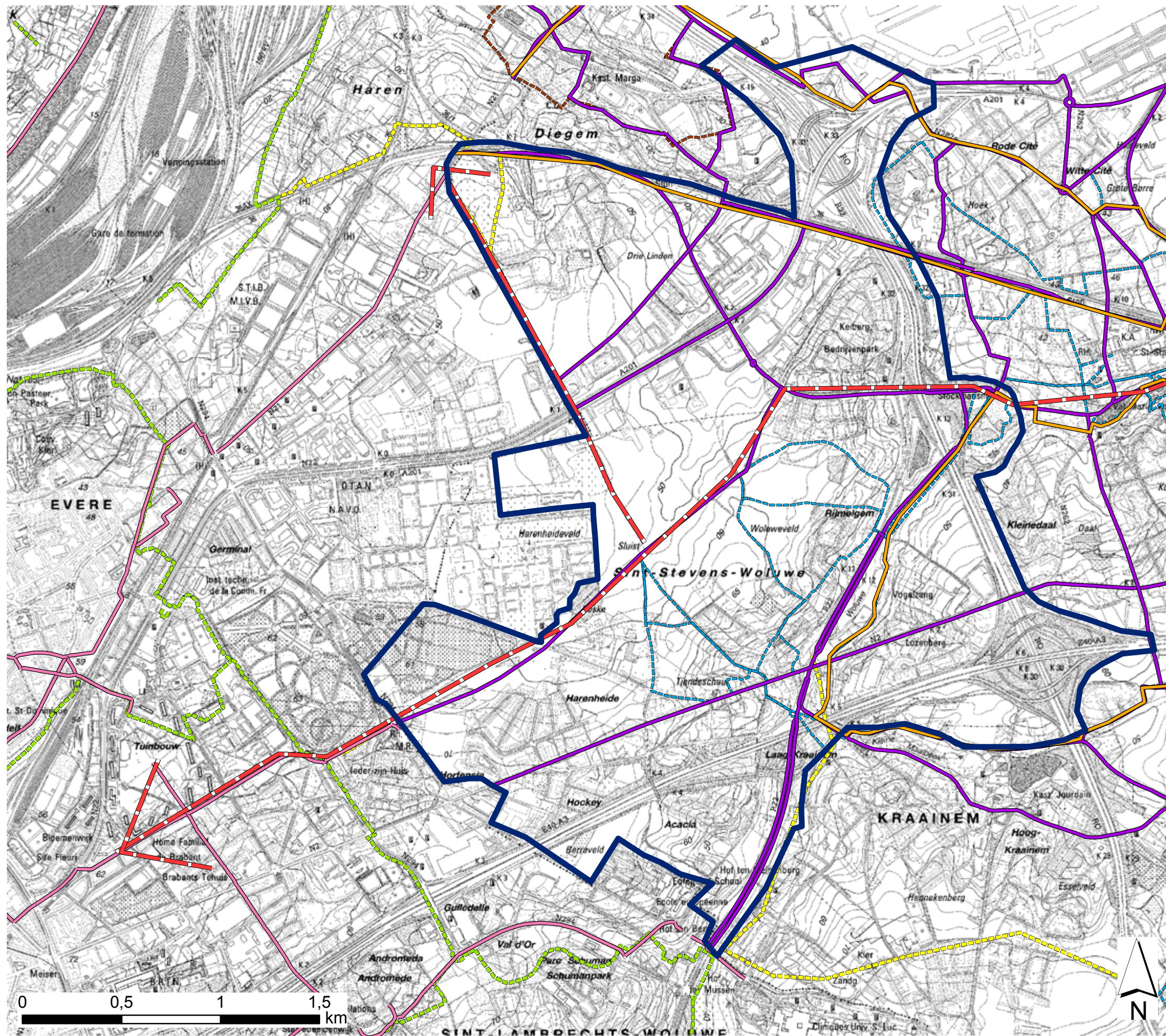
kaart 3

Recreatie Woluweveld
Aansluiting met Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Legende:

- Projectgebied Woluweveld
- Fietsgen
- Recreatief Netwerk 2009
- functioneel fietsroutenetwerk 2009
- Fietsroutes Brussels Gewest
- wandelpaden
- Beaulieuwandelpad
- Groene wandeling doorheen het Brussels Gewest
- verbindingen groene wandeling

Bron :
- Digitale versie van topografische kaart 1/10.000, raster, zwart/wit, NGI, opname 1991-2008 (AGIV)
- Groene Wandeling, 2010, Leefmilieu Brussel - BIM
- Fietsroutes, 2010, Leefmilieu Brussel - BIM
- Recreatieve infrastructuur Vlaams-Brabant, 2009, Provincie Vlaams-Brabant

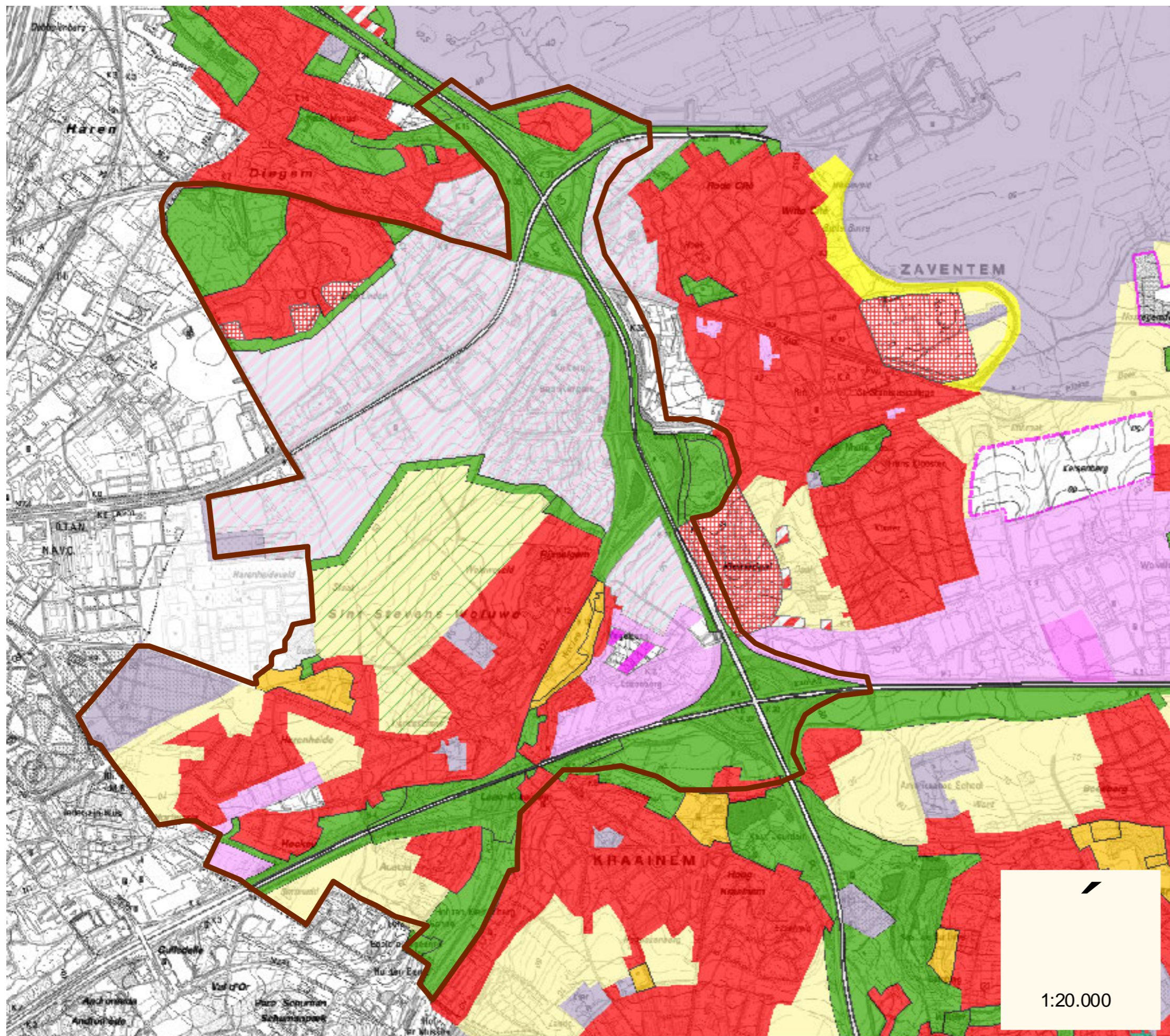
kaart 4

Gewestplan

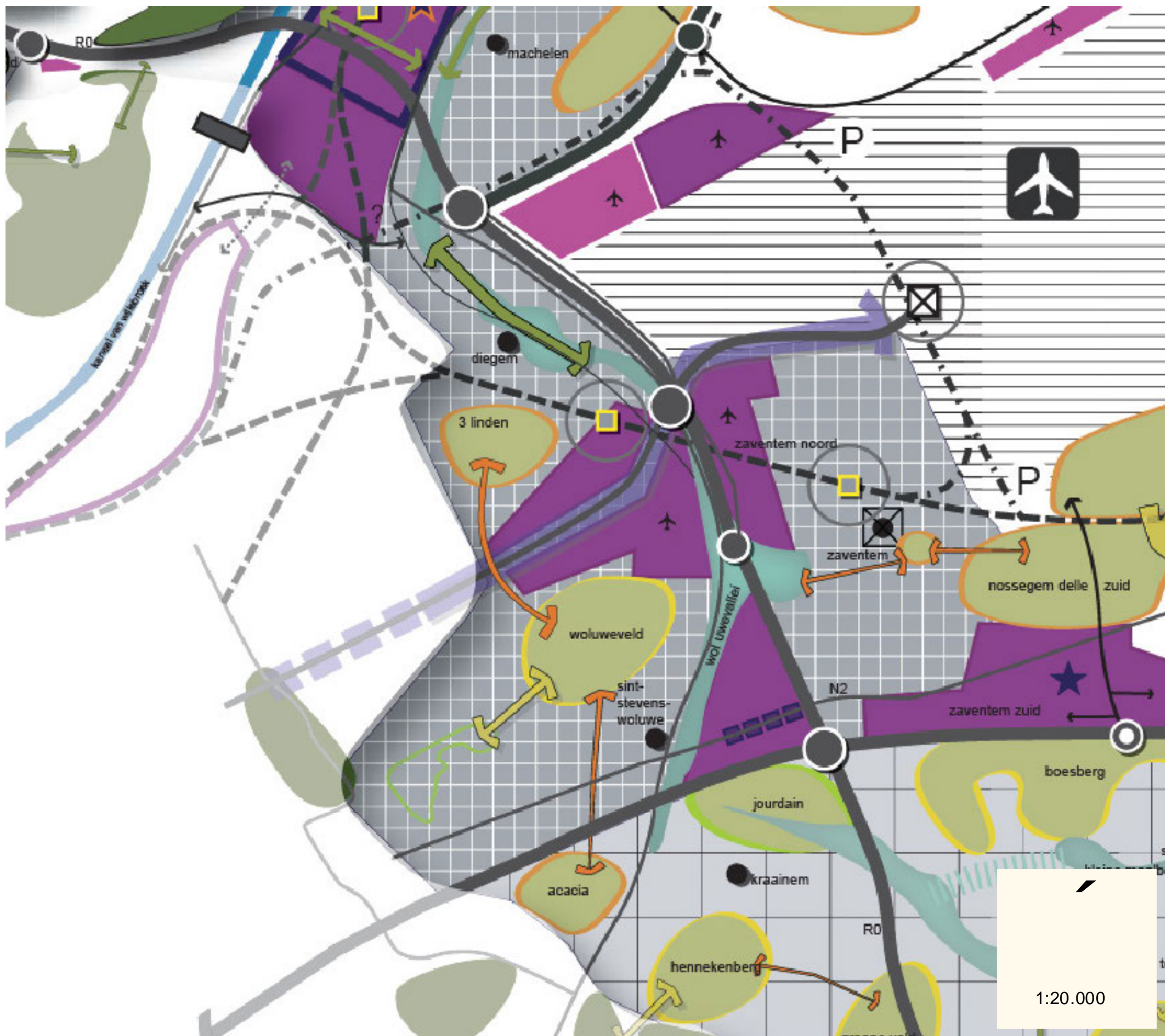
Legende:

- Projectgebied Woluweveld
- 0100- woongebied
- 0101- woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde
- 0102- woongebied met landelijk karakter
- 0104- woonpark
- 0105- woonbeboudingsgebied
- 0180- reservegebied voor woonwijken
- 0183- woonaanrijdingsgebied
- 0200- gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
- 0400- recreatie gebieden
- 0401- gebieden voor dagrecreatie
- 0500- parkgebieden
- 0600- bufferzones
- 0630- bufferzone met geluidswerende aarden wallen bij de luchthaven Zaventem
- 0631- bufferzone met geluidswerende gebouwen bij de luchthaven Zaventem
- 0700- groengebied
- 0701- natuugebied
- 0736- gebied voor natuureducatieve infrastructuur
- 0800- bosgebieden
- 0900- agrarische gebieden
- 0901- landschappelijk waardevolle gebieden
- 0910- agrarische gebieden met ecologisch belang
- 0930- serie
- 1012- kleinhandelzone
- 1015- gebied voor luchtvergeelaterende kantoren en diensten
- 1016- projectgebied ter uitvoering van maatregelen tegen grondwaaier bij de luchthaven Zaventem
- 1100- ambachtelijke bedrijven en knoos
- 1200- ontginningsgebieden
- 1201- uitbreiding van ontginningsgebieden
- 1310- stortgebieden (fusie of val en niet-gifige stoffen)
- 1400- militaire gebieden
- 1500- bestaande autosnelwegen

Bron :
 - Digitale versie van topografische kaart 1/10.000, raster, zwart/wit, N.G.I., opname 1991-2008 (AGIV)
 - Vectoriële versie van het Gewestplan, MVG-LIN-AROHM-Ruimtelijke Plannig, 2002 (OC GIS-Vlaanderen)

kaart 5

Visie VSGB

Afbakeningsvoorstel voor het Vlaams Stedelijke Gebied rond Brussel;
 Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap,
 departement RWO - Ruimtelijke Planning

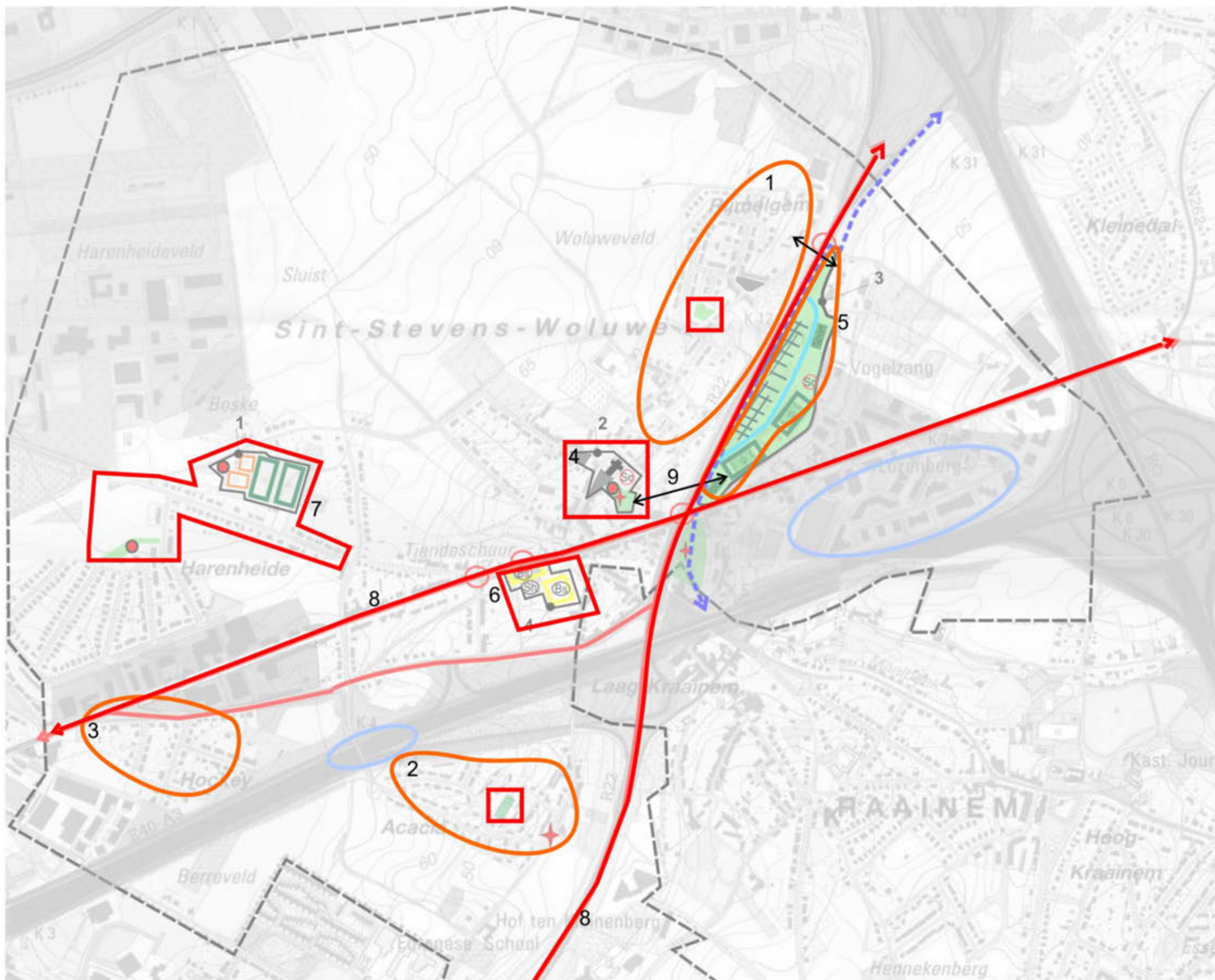
kaart 6

Jeugdruimtebeleidplan

- 1,2
Wijk zonder speelruimte, maar met pleintje
- 3.
Wijk zonder speelruimte
- 4
Centrum/park
Herwaardering
- 5
Ontwikkelingsmogelijkheden bijkomende
speelkansen
- 6.
Nieuwe ontwikkelingen school
- 7
Nieuwe ontwikkelingen (verkaveling &
sportaccomodatie)
- 8
Mobiliteitsvraagstuk
- 9.
Relatie centrum en site Frans
Smoldersstraat
- 10
Relatie wijk Rijnmegem en site frans
Smoldersstraat

Bron :
Digitale versie van topografische kaart 1/10.000, raster,
zwartwit, NGI, opname 1991-2008 (AGIV)

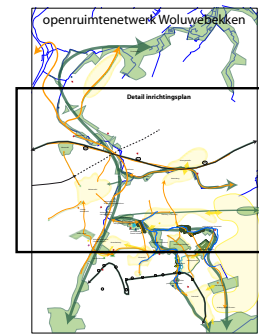
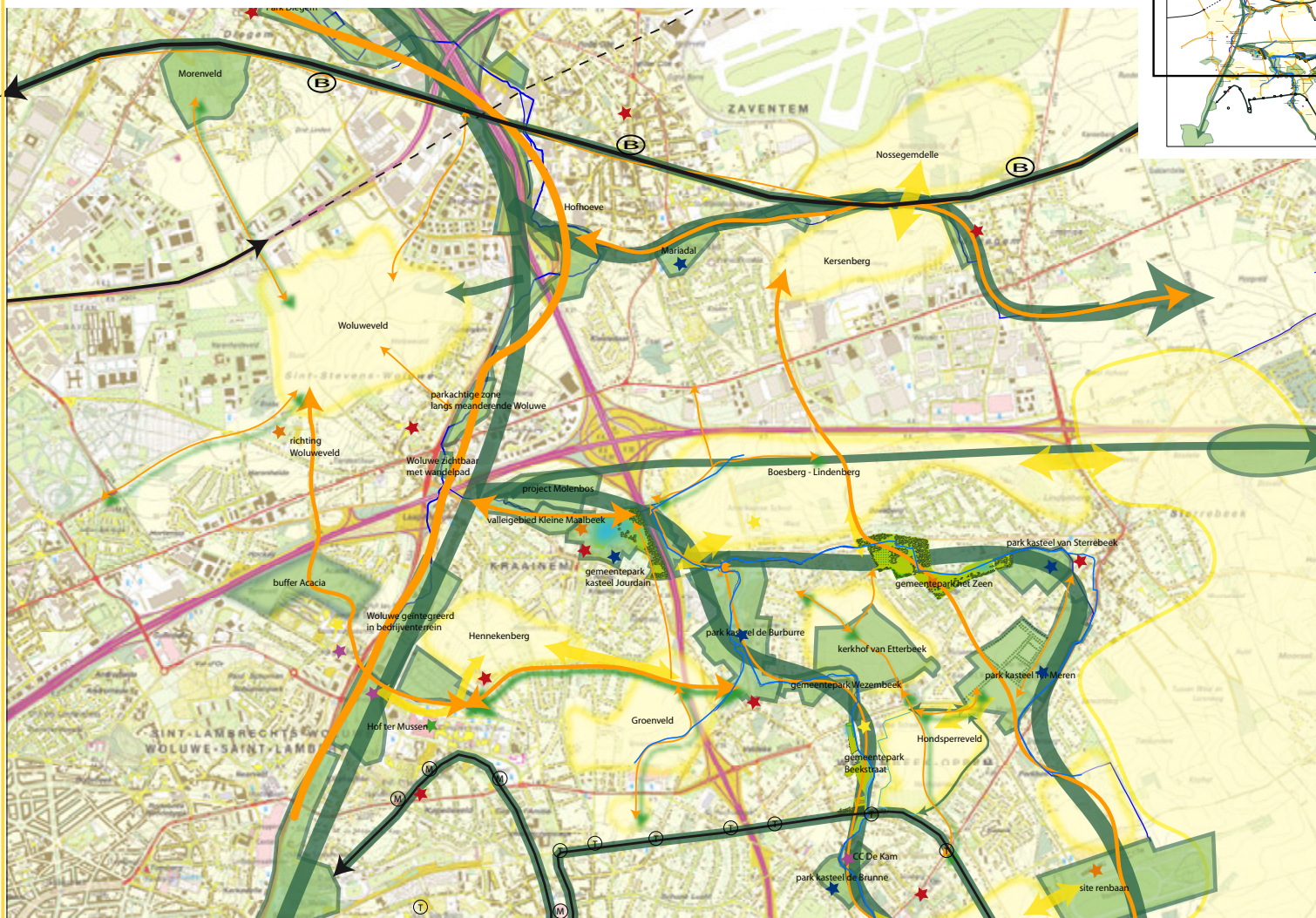
kaart 7

Visie openruimtenetwerk Woluwebekken

Legende:

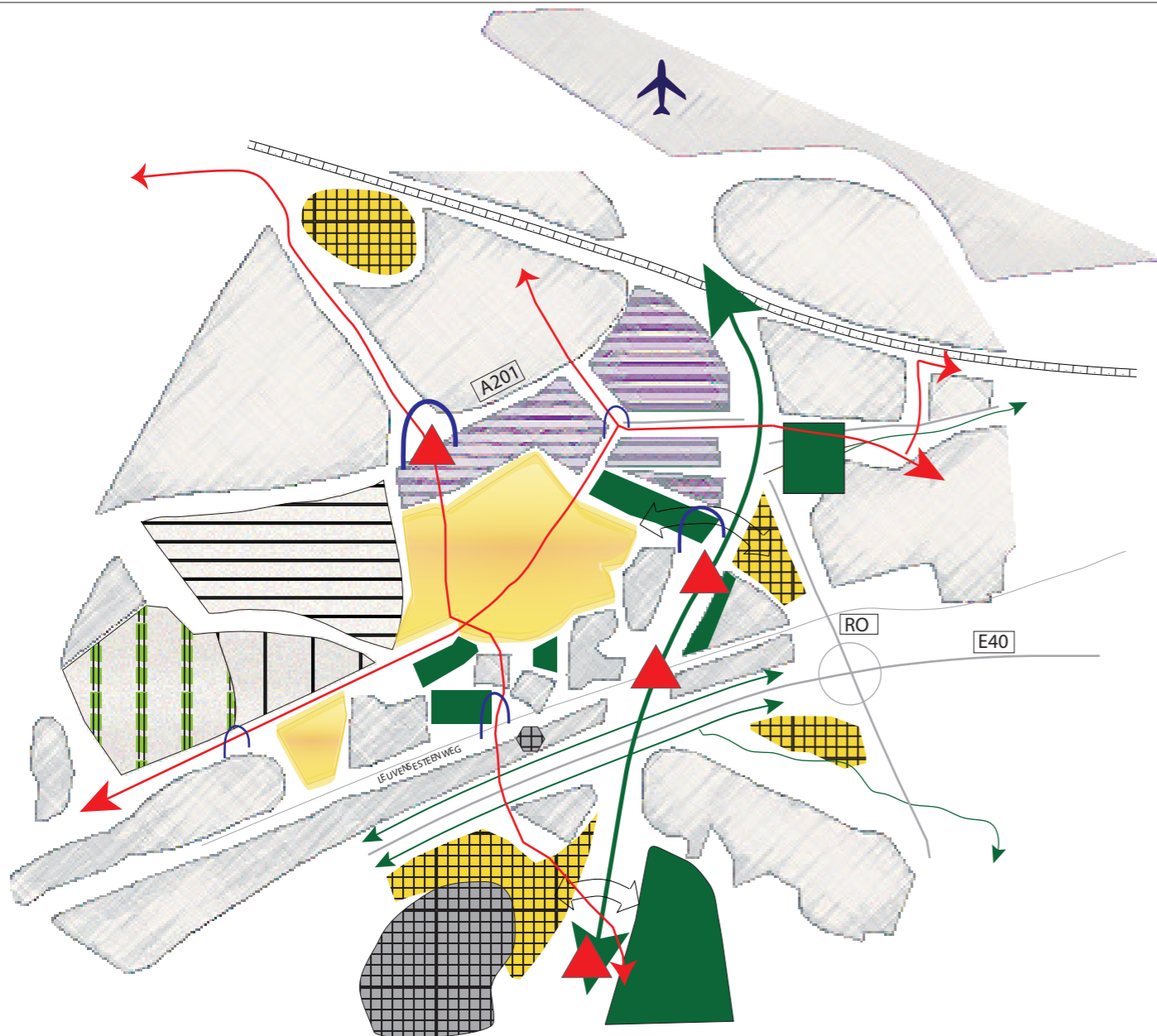
	open ruimte in/langs vallei		groene tram/spoorlijn
	in te richten park		metro/tram/trein station
	agrarisch gebied		school
	onderzoek open te leggen waterloop		recreatiezone
	recreatieve verbinding		kerk
	groen-oranje verbinding		hof/hoeve
	open ruimte verbinding		ziekenhuis
	waterloop		kasteel

Bron:
Digitale versie van de topografische kaart 1/10.000, raster, kleur, NGI, opname 1991-2008 (AGIV)

kaart 8

Visie Woluweveld

Legende:

luchthaven	groen op bedrijventerreinen
spoorweg	prioritair veilige oversteek
wegen	poort
stedelijk weefsel	hoofdas fietsen
kerkhof	buurtparken
kerkhof met parkfunctie	landbouwgebied met holle wegen en groenpolen
militair domein NATO	landbouwlandschap met KLE's
school	groen op bedrijventerreinen
groen-blauwe as Woluwevallei	landschappelijke verbinding (open ruimte)

kaart 9

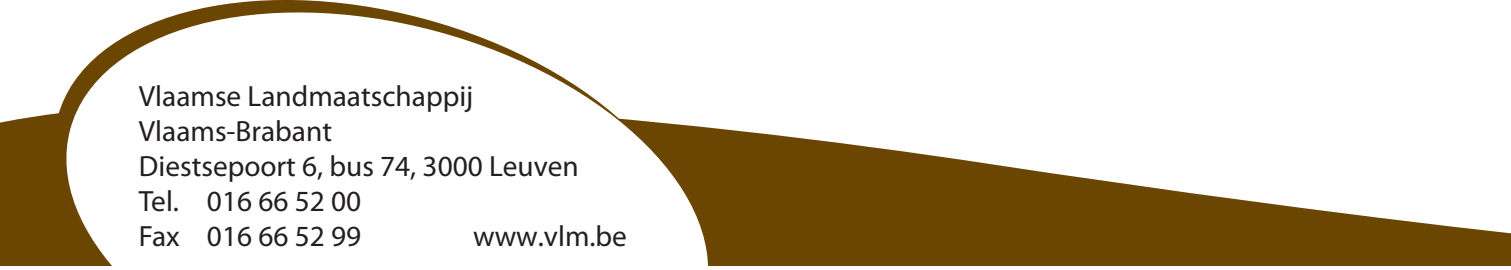
Maatregelen

Legende:

- poort
- toegankelijk groengebied
- wandelpad
- fietsbrug
- zone voor volkstuinten
- winterbedding Woluwe
- natuurherstelmaatregelen Woluwe
- hydrologische maatregelen
- landschappelijke inkleding bedrijventerrein
- fietspaden

Bron:
Digitale versie van de luchtfoto 1/10.000,
raster, kleur, NGI, opname 1991-2008 (AGIV)

Vlaamse Landmaatschappij
Vlaams-Brabant
Diestsepoort 6, bus 74, 3000 Leuven
Tel. 016 66 52 00
Fax 016 66 52 99   www.vlm.be

